

Analýza súčasného stavu investičného prostredia Košického samosprávneho kraja

Košický samosprávny kraj :: Košice 2006

Analýza súčasného stavu investičného prostredia Košíckého samosprávneho kraja

Názov:

Analýza súčasného stavu investičného prostredia
Košického samosprávneho kraja

Vydal:

Košický samosprávny kraj

Kontaktná osoba:

Ing. Peter Burger
tel.: 055/72 68 226
e-mail: Burger.Peter@kosice.regionet.sk

Grafická príprava a sadzba:

Mgr. Svetozár Šomšák

Fotografie:

Marián Krlička

Projekt č.: 39/04-I/33-3.1, reg. číslo projektu ITMS
15130100003 „Zlepšenie podmienok pre príliv priamych za-
hraničných investícií do regiónu Košického kraja“

*„Európsky sociálny fond pomáha rozvíjať zamestnanosť pod-
porovaním zamestnateľnosti, obchodného ducha, rovnakých
príležitostí a investovaním do ľudských zdrojov.“*

Projekt je spolufinancovaný Európskou úniou, Ministerstvom
práce sociálnych vecí a rodiny a Košickým samosprávnym
krajom.

Obsah

Úvod	5	7.9 Benefity vzájomnej ekonomickej spolupráce	74
1. Všeobecné informácie o Košickom kraji	6	7.10 Komunikácia orgánov verejnej správy s občanmi	75
1.1 Okresy Košického kraja	7	7.11 Kooperácia samospráv a úradov práce pri zvyšovaní zamestnanosti	75
2. Legislatíva (právne prostredie)	11	8. Analýza súčasného stavu prílevu investícií	76
2.1 Zákony v SR súvisiace s podnikaním a investíciami	11	8.1 Vývoj stavu priamych zahraničných investícií	76
2.2 Právne predpisy súvisiace s problematikou priemyselných parkov	12	8.2 Prílev priamych zahraničných investícií	76
3. Ekonomické prostredie	13	8.3 Stav priamych zahraničných investícií	78
3.1 Hrubý domáci produkt a cena pracovnej sily	13	8.4 Rozdelenie investícií	80
3.2 Miera inflácie a index spotrebiteľských cien	14	8.5 Poskytnuté investičné stimuly	86
3.3 Cena pôdy a pozemkov	16	8.6 Pravidlá v oblasti poskytovania individuálnej štátnej pomoci investorom	88
3.4 Cena nehnuteľností	17	8.7 Analýza požiadaviek investorov	92
3.5 Cena prenájmov	17	Zoznam skratiek	94
4. Technická infraštruktúra	19	Zoznam použitých zdrojov	95
4.1 Dopravná sieť	19		
4.2 Elektrická sieť	26		
4.3 Verejné vodovody a disponibilné vodné zdroje	29		
4.4 Kanalizačné siete	32		
4.5 Telekomunikačná sieť a internet	33		
4.6 Odpady	33		
5. Endogénne zdroje	35		
5.1 Typy a rozloha pôd	35		
5.2 Nerasty	35		
5.3 Zdroje geotermálnej energie	38		
5.4 Prírodné bohatstvo	39		
5.5 Kultúrne dedičstvo	39		
6. Ľudské zdroje	40		
6.1 Demografia	40		
6.2 Vzdelanostná štruktúra	41		
6.3 Zamestnanosť podľa rezortov a postavenie jednotlivých odvetví	43		
6.4 Nezamestnanosť	48		
6.5 Vzdelávanie a tréning	49		
7. Inštitucionálna podpora a infraštruktúra dostupná pre prílev investícií	54		
7.1 Inštitucionálna podpora podnikania	54		
7.2 Regionálna podpora podnikania	57		
7.3 Rozvojové póly	57		
7.4 Priemyselné lokality pre investorov	58		
7.5 Programy hospodárskeho a sociálneho rozvoja	69		
7.6 Vybrané strategické koncepcie v Košickom kraji	71		
7.7 Rozvoj ľudských zdrojov	72		
7.8 Analýza potrieb podnikateľov	73		

Autori:

Košický samosprávny kraj

Michal BARTOŠ

Ing. Peter BURGER

Ing. Lucia BYŠICKÁ

Ing. Júlia KOLESÁROVÁ

Ing. arch. Anna MAREKOVÁ

Ing. Mária MOLNÁROVÁ

Ing. Peter ŤAPÁK

PaedDr. Mária ZOLOVČÍKOVÁ

Agentúra na podporu regionálneho rozvoja Košice, n. o.

Ing. Jarmila BALÁŽOVÁ

RNDr. Gejza LEGEN

Ing. Jozef ŠULAK

BIC Spišská Nová Ves, s. r. o.

Ing. Lubomíra DZIMKOVÁ

Ing. Marek CHOBOT

Ing. Martin KARCHŇÁK

Ing. Katarína KROTÁKOVÁ

Regionálne poradenské a informačné centrum Košice

Ing. Vladimír CIRBES

Regionálne poradenské a informačné centrum Trebišov

Ing. Monika KOŠAROVÁ

Lenka LUKÁČOVÁ

Ing. Jozef MONDIK

Ing. Ján PETR

Spolupracovali:

JUDr. Jozef KONKOLY

Košický samosprávny kraj (KSK) sa podobne ako iné kraje Slovenska, nachádza vo veľmi zaujímavej etape svojho vývoja. Región dlhodobo bojuje s vysokou mierou nezamestnanosti, na druhej strane ale značne rastie záujem investorov o investovanie na tomto území.

S cieľom skvalitnenia investičného prostredia, zvýšenia zamestnanosti a zlepšenia dynamiky ekonomického rozvoja v KSK vznikla myšlienka navrhnuť a zrealizovať projekt **„Zlepšenie podmienok pre príliv priamych zahraničných investícií do regiónu Košického kraja“**, ktorého cieľom je posilnenie profesionálnych ľudských a inštitucionálnych kapacít v oblasti investičnej politiky KSK. Výsledkom projektu budú kvalitne pripravení odborníci a inštitúcie schopné poskytovať profesionálne služby a uplatňovať nadobudnuté zručnosti pri rokovaní so záujemcami o investovanie, ako aj s investormi už etablovanými v kraji. Projekt je spolufinancovaný Európskou úniou v rámci Iniciatívy Spoločenstva EQUAL.

Vypracovaná **„Analýza súčasného stavu investičného prostredia Košického samosprávneho kraja“** si kladie za cieľ identifikovať a popísať najväčšie prednosti a nedostatky KSK, analyzovať súčasný stav investičnej politiky v regióne a zároveň odpovedať na otázky:

- Má KSK predpoklady priťahovať a rozvíjať zahraničné a domáce investície?
- Je v regióne potrebná technická, technologická a znalostná infraštruktúra?
- Je v kraji dostatok kvalifikovaných ľudských zdrojov pripravených na čoraz vyššie požiadavky investorov?
- Je miestna a regionálna samospráva pripravená pružne reagovať na potreby investorov?
- Aký je súčasný stav v oblasti investícií v regióne?

Analýza je prvou etapou projektu, ktorá prispeje k dôkladnému zmapovaniu investičného prostredia a napomôže pri formulácii investičných politík, ktoré zabezpečia dynamickejšiu rast ekonomického prostredia regiónu. Pevne veríme, že projekt pomôže pripraviť kvalitných odborníkov na prácu so zahraničnými investormi s cieľom zvýšiť objem zahraničných investícií v regióne.

V mene Košického samosprávneho kraja – vedúceho partnera projektu – chceme poďakovať partnerom:

- Agentúre na podporu regionálneho rozvoja Košice, n. o.,
- Regionálnemu poradenskému a informačnému centru Košice,
- Regionálnemu poradenskému a informačnému centru Trebišov,
- BIC Spišská Nová Ves, s. r. o.,

za ich aktívny prístup a zodpovedne odvedenú profesionálnu prácu pri vypracovaní **„Analýzy súčasného stavu investičného prostredia Košického samosprávneho kraja“**.

1. Všeobecné informácie o Košickom kraji

Košický kraj sa nachádza v juhovýchodnej časti Slovenskej republiky. Svojou rozlohou 6 752 km² zaberá 14% územia Slovenskej republiky. Poľnohospodárska pôda zaberá polovicu výmery kraja. Počtom obyvateľov 769 969 (stredný stav obyvateľstva k 31. 12. 2004) patrí k najväčším krajom v rámci Slovenskej republiky (2. najväčší kraj v počte obyvateľov). Na 1 km² tu žije v priemere 114,1 obyvateľov, čím mierne prevyšuje priemer Slovenska. K najhustejšie osídleným patria okresy ležiace na území mesta Košice. V mestských sídlach žije 56,3% obyvateľov. V rámci SR na severe susedí s Prešovským krajom, na západe s Banskobystrickým krajom. Na juhu hraničí s Maďarskou republikou a na východe s Ukrajinou.

Košický kraj sa administratívne člení na 11 okresov. Mesto Košice sa člení na štyri okresy (Košice I, II, III, IV), ďalšími okresmi sú Gelnica, Košice-okolie, Michalovce, Rožňava, Sobrance, Spišská Nová Ves a Trebišov. Všetky okresy okrem okresu Košice – okolie majú svoje okresné mesto (v okrese Košice – okolie túto funkciu čiastočne plní mesto Moldava nad Bodvou).

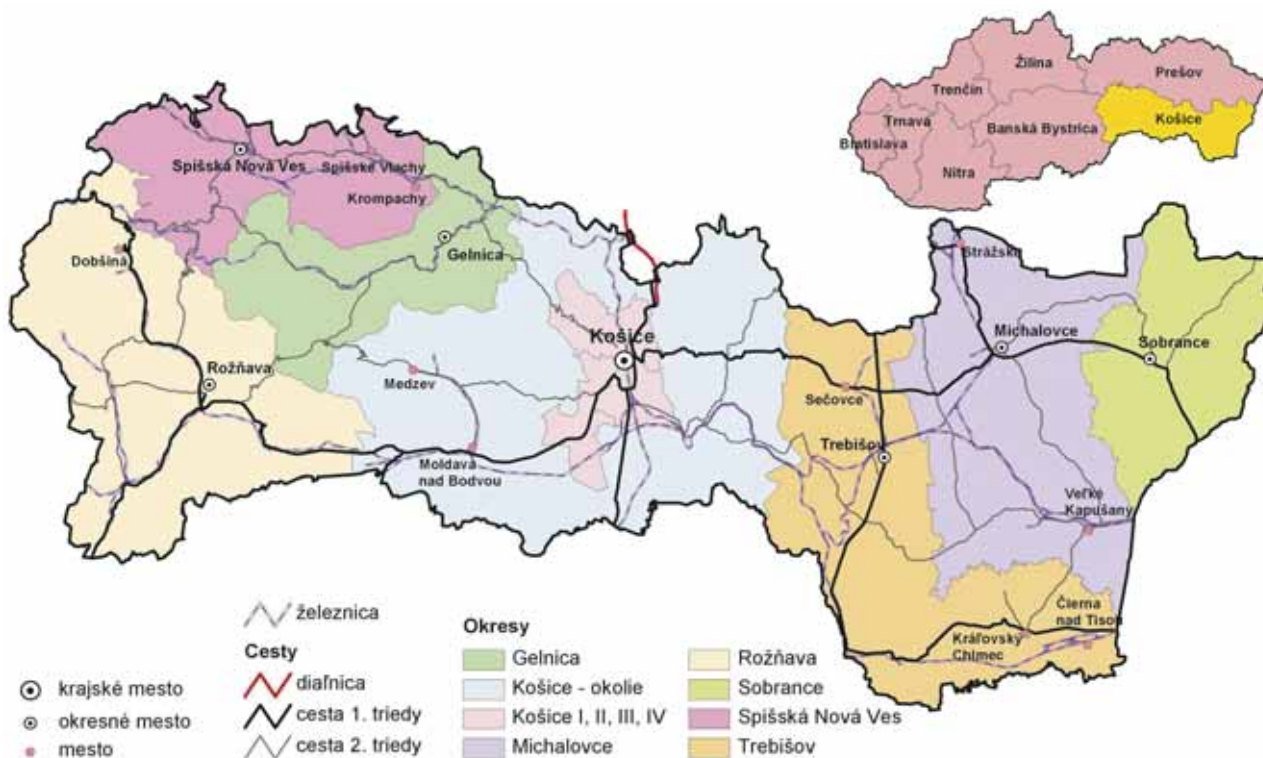
Sídelnú štruktúru kraja tvorí 440 obcí väčšinou s menším počtom obyvateľov, z toho je 17 miest – Čierna nad Tisou, Dobšiná, Gelnica, Košice, Kráľovský Chlmec, Krompachy, Medzev, Michalovce, Moldava nad Bodvou, Rožňava,

Sečovce, Sobrance, Spišská Nová Ves, Spišské Vlachy, Strážske, Trebišov a Veľké Kapušany. Krajským mestom je mesto Košice, ktoré je administratívnym, priemyselným, obchodným, ekonomickým, vzdelávacím i kultúrno-historickým centrom východného Slovenska.

Na základe vybraných indikátorov (štatisticky sledované ukazovatele pre hodnotenie úrovne rozvoja okresov) bola vykoná regionalizácia Košického kraja a vytvorili sa nasledovné skupiny okresov podľa stupňa rozvinutosti:

- a. **rozvinutý región**, ktorý sa vyznačuje viacsektorovou ekonomickou základňou
- b. **stabilizované regióny**, disponujúce podmienkami pre ďalší rozvoj
- c. **problémové regióny**

- **stagnujúce**, s jednostranne orientovaným ekonomickým potenciálom, vyznačujúce sa nízkou mierou ekonomickej aktivity, nedostatočným využívaním vlastného potenciálu, vysokou mierou nezamestnanosti,
- **depresné**, zaostávajúce v dôsledku úpadku profilujúcich odvetví, resp. s nízkym ekonomickým potenciálom.

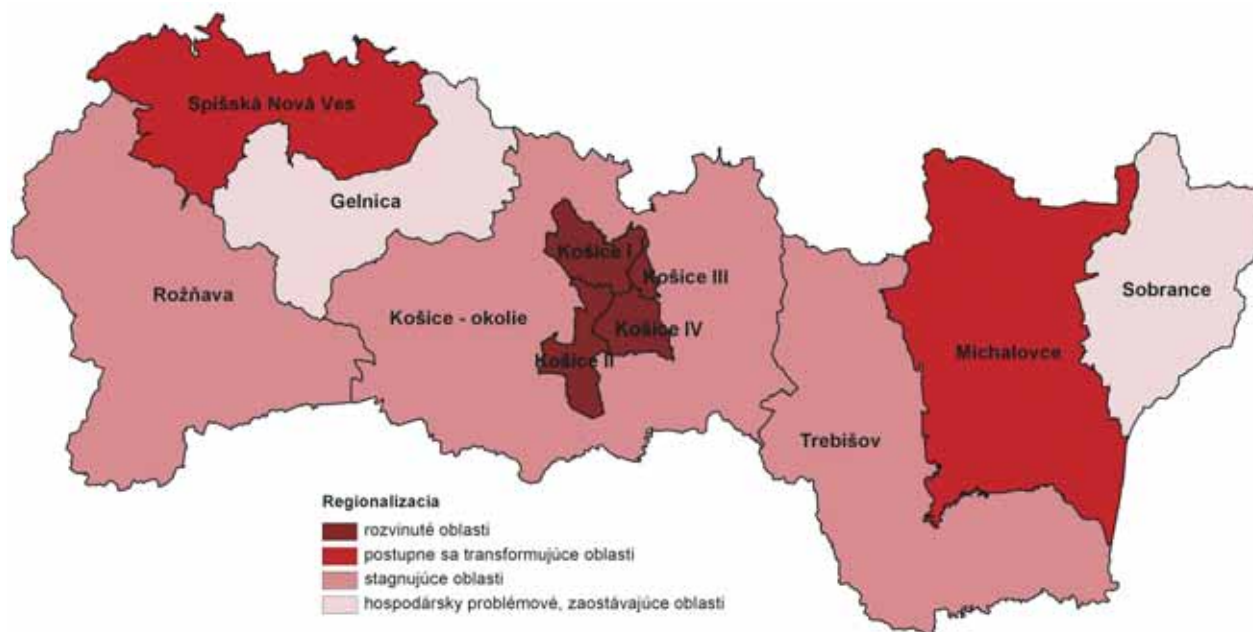

OBR. Č. 1:

SÍDELNÁ A DOPRAVNÁ SIEŤ KOŠICKÉHO KRAJA, Zdroj: Košický samosprávny kraj (2004)

TAB. Č. 1:
REGIONALIZÁCIA OKRESOV KOŠICKÉHO KRAJA V ROKU 2004

Hodnotenie úrovne rozvinutosti okresov Košického kraja	
depresné, hospodársky problémové oblasti	okresy Sobrance a Gelnica
stagnujúce oblasti	okresy Košice-okolie, Rožňava, Trebišov
stabilizované, postupne sa transformujúce oblasti	okresy Spišská Nová Ves a Michalovce
rozvinuté oblasti	okresy Košice I, II, III, IV
Zdroj: Košický samosprávny kraj	

OBR. Č. 2:
REGIONALIZÁCIA OKRESOV KOŠICKÉHO KRAJA, Zdroj: Košický samosprávny kraj (2004)

1.1 Okresy Košického kraja

TAB. Č. 2:
CHARAKTERISTIKA OKRESOV KOŠICKÉHO KRAJA V ROKU 2004

Okres Gelnica					
Základná charakteristika		Podiel obyvateľstva v %		Organizačná štruktúra ekonomiky	
Rozloha v km ²	584,4	mužov	49,3	Organ. subjekty k 31. 12. 2004	1 521
Podiel na rozlohe kraja v %	8,7	žien	50,7	v tom	
Štruktúra pôdneho fondu v %		mestského obyvateľstva	20,0	podniky	116
poľnohospodárska pôda	19,8	na úhrne SR	0,6	neziskové organizácie	245
nepoľnohospodárska pôda	80,2	kraja	4,0	fyzické osoby – podnikatelia	1 160
Počet obcí	20	Hustota obyvateľstva na km ²	53,0	z toho	
z toho so štatútom mesta: Gelnica				živnostníci	1 034
				slobodné povolania	42
				samostatne hosp. roľníci	60

Okres Košice I					
Základná charakteristika		Podiel obyvateľstva v %		Organizačná štruktúra ekonomiky	
Rozloha v km ²	86,1	mužov	47,1	Organ. subjekty k 31. 12. 2004	8 738
Podiel na rozlohe kraja v %	1,3	žien	52,9	v tom	
Štruktúra pôdneho fondu v %		mestského obyvateľstva	100,0	podniky	2 327
poľnohospodárska pôda	17,8	na úhrne SR	1,3	neziskové organizácie	848
nepoľnohospodárska pôda	82,2	kraja	8,8	fyzické osoby – podnikatelia	5 563
Počet mestských častí	6	Hustota obyvateľstva na km ²	729,8	z toho	
				živnostníci	4 977
				slobodné povolania	473
				samostatne hosp. roľníci	13

Okres Košice II					
Základná charakteristika		Podiel obyvateľstva v %		Organizačná štruktúra ekonomiky	
Rozloha v km ²	80,0	mužov	48,2	Organ. subjekty k 31. 12. 2004	6 928
Podiel na rozlohe kraja v %	1,2	žien	51,8	v tom	
Štruktúra pôdneho fondu v %		mestského obyvateľstva	100,0	podniky	1 138
poľnohospodárska pôda	48,4	na úhrne SR	1,5	neziskové organizácie	462
nepoľnohospodárska pôda	51,6	kraja	10,4	fyzické osoby – podnikatelia	5 328
Počet mestských častí	8	Hustota obyvateľstva na km ²	998,9	z toho	
				živnostníci	5 010
				slobodné povolania	218
				samostatne hosp. roľníci	23

Okres Košice III					
Základná charakteristika		Podiel obyvateľstva v %		Organizačná štruktúra ekonomiky	
Rozloha v km ²	16,8	mužov	48,6	Organ. subjekty k 31. 12. 2004	2 444
Podiel na rozlohe kraja v %	0,2	žien	51,4	v tom	
Štruktúra pôdneho fondu v %		mestského obyvateľstva	100,0	podniky	252
poľnohospodárska pôda	23,2	na úhrne SR	0,6	neziskové organizácie	125
nepoľnohospodárska pôda	76,8	kraja	3,9	fyzické osoby – podnikatelia	2 067
Počet mestských častí	2	Hustota obyvateľstva na km ²	1 808,9	z toho	
				živnostníci	1 969
				slobodné povolania	66
				samostatne hosp. roľníci	3

Okres Košice IV					
Základná charakteristika		Podiel obyvateľstva v %		Organizačná štruktúra ekonomiky	
Rozloha v km ²	60,0	mužov	47,4	Organ. subjekty k 31. 12. 2004	5 988
Podiel na rozlohe kraja v %	0,9	žien	52,6	v tom	
Štruktúra pôdneho fondu v %		mestského obyvateľstva	100,0	podniky	1 613
poľnohospodárska pôda	57,6	na úhrne SR	1,1	neziskové organizácie	427
nepoľnohospodárska pôda	42,4	kraja	7,4	fyzické osoby – podnikatelia	3 948
Počet mestských častí	6	Hustota obyvateľstva na km ²	945,5	z toho	
				živnostníci	3 601
				slobodné povolania	288
				samostatne hosp. roľníci	23

Okres Košice-okolie					
Základná charakteristika		Podiel obyvateľstva v %		Organizačná štruktúra ekonomiky	
Rozloha v km ²	1 533,4	mužov	49,5	Organ. subjekty k 31. 12. 2004	5 665
Podiel na rozlohe kraja v %	22,7	žien	50,5	v tom	
Štruktúra pôdneho fondu v %		mestského obyvateľstva	12,3	podniky	619
poľnohospodárska pôda	49,8	na úhrne SR	2,0	neziskové organizácie	650
nepoľnohospodárska pôda	50,2	kraja	14,3	fyzické osoby – podnikatelia	4 396
Počet obcí	114	Hustota obyvateľstva na km ²	71,6	z toho	
z toho so štatútom mesta: Medzev, Moldava nad Bodvou				živnostníci	3 984
				slobodné povolania	149
				samostatne hosp. roľníci	186

Okres Michalovce					
Základná charakteristika		Podiel obyvateľstva v %		Organizačná štruktúra ekonomiky	
Rozloha v km ²	1 018,6	mužov	48,4	Organ. subjekty k 31. 12. 2004	6 038
Podiel na rozlohe kraja v %	15,1	žien	51,6	v tom	
Štruktúra pôdneho fondu v %		mestského obyvateľstva	49,2	podniky	815
poľnohospodárska pôda	71,4	na úhrne SR	2,0	neziskové organizácie	666
nepoľnohospodárska pôda	28,6	kraja	14,2	fyzické osoby – podnikatelia	4 557
Počet obcí	78	Hustota obyvateľstva na km ²	107,3	z toho	
z toho so štatútom mesta: Michalovce Strážske, Veľké Kapušany				živnostníci	3 851
				slobodné povolania	294
				samostatne hosp. roľníci	269

Okres Rožňava					
Základná charakteristika		Podiel obyvateľstva v %		Organizačná štruktúra ekonomiky	
Rozloha v km ²	1 173,3	mužov	48,3	Organ. subjekty k 31. 12. 2004	3 698
Podiel na rozlohe kraja v %	17,4	žien	51,7	v tom	
Štruktúra pôdneho fondu v %		mestského obyvateľstva	39,3	podniky	446
poľnohospodárska pôda	31,8	na úhrne SR	1,1	neziskové organizácie	429
nepoľnohospodárska pôda	68,2	kraja	8,0	fyzické osoby – podnikatelia	2 823
Počet obcí	62	Hustota obyvateľstva na km ²	52,7	z toho	
z toho so štatútom mesta: Dobšiná, Rožňava				živnostníci	2 506
				slobodné povolania	144
				samostatne hosp. roľníci	120

Okres Sobrance					
Základná charakteristika		Podiel obyvateľstva v %		Organizačná štruktúra ekonomiky	
Rozloha v km ²	538,2	mužov	48,5	Organ. subjekty k 31. 12. 2004	1 159
Podiel na rozlohe kraja v %	8,0	žien	51,5	v tom	
Štruktúra pôdneho fondu v %		mestského obyvateľstva	26,9	podniky	110
poľnohospodárska pôda	56,3	na úhrne SR	0,4	neziskové organizácie	201
nepoľnohospodárska pôda	43,7	kraja	3,0	fyzické osoby – podnikatelia	848
Počet obcí	47	Hustota obyvateľstva na km ²	26,9	z toho	
z toho so štatútom mesta: Sobrance				živnostníci	687
				slobodné povolania	56
				samostatne hosp. roľníci	82

Okres Spišská Nová Ves					
Základná charakteristika		Podiel obyvateľstva v %		Organizačná štruktúra ekonomiky	
Rozloha v km ²	587,4	mužov	49,3	Organ. subjekty k 31. 12. 2004	6 165
Podiel na rozlohe kraja v %	8,7	žien	50,7	v tom	
Štruktúra pôdneho fondu v %		mestského obyvateľstva	53,8	podniky	785
poľnohospodárska pôda	36,4	na úhrne SR	1,8	neziskové organizácie	640
nepoľnohospodárska pôda	63,6	kraja	12,3	fyzické osoby – podnikatelia	4 740
Počet obcí	36	Hustota obyvateľstva na km ²	161,6	z toho	
z toho so štatútom mesta: Krompachy, Spišská Nová Ves, Spišské Vlachy				živnostníci	4 103
				slobodné povolania	235
				samostatne hosp. roľníci	280
Okres Trebišov					
Základná charakteristika		Podiel obyvateľstva v %		Organizačná štruktúra ekonomiky	
Rozloha v km ²	1 073,7	mužov	48,4	Organ. subjekty k 31. 12. 2004	5 167
Podiel na rozlohe kraja v %	15,9	žien	51,6	v tom	
Štruktúra pôdneho fondu v %		mestského obyvateľstva	41,3	podniky	647
poľnohospodárska pôda	73,7	na úhrne SR	1,9	neziskové organizácie	619
nepoľnohospodárska pôda	26,3	kraja	13,6	fyzické osoby – podnikatelia	3 901
Počet obcí	82	Hustota obyvateľstva na km ²	97,2	z toho	
z toho so štatútom mesta: Čierna nad Tisou, Kráľovský Chlmec, Sečovce, Trebišov				živnostníci	3 143
				slobodné povolania	200
				samostatne hosp. roľníci	398
Zdroj: Košický samosprávny kraj a Štatistický úrad SR					

2. Legislatíva (právne prostredie)

2.1 Zákony v SR súvisiace s podnikaním a investíciami

Podnikateľské prostredie v SR ovplyvnilo viacero zmien, súvisiacich s reformami v hospodárskom systéme. Najvýznamnejšími faktormi ovplyvňujúcimi podnikateľské prostredie bolo zavedenie nového daňového systému v roku 2004, zefektívnenie administratívnych procedúr pri začatí podnikania, zmena doterajšieho systému sociálneho zabezpečenia na systém sociálneho poistenia, zefektívnenie komunikácie s daňovými úradmi a prijatie legislatívy na spružnenie konkurzného procesu.

Ústavný zákon č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky

Článok 35 zakotvuje v rámci hospodárskych, sociálnych a kultúrnych práv, právo každého podnikat'el'a. Zákon môže ustanoviť podmienky a obmedzenia výkonu určitých činností a taktiež ustanoviť odchýlnu úpravu práva podnikat'el'a pre cudzincov.

Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov

Podnikateľské prostredie je upravené zákonom. Zadefinované sú v ňom povinnosti jednotlivých strán, sankcie za ich nespĺnenie a náležitosti obchodných zmlúv.

Zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov, ktorý subsidiárne dopĺňa úpravu zakotvenú Obchodným zákonníkom.

Zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov

Tento zákon definuje živnosť, druhy živností, kto má oprávnenie živnosť prevádzať a ďalšie podmienky súvisiace so živnostenským podnikaním rovnako ako kontrolu nad ich dodržiavaním.

Zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov

Každý občan má právo na prácu a na slobodnú voľbu zamestnania. Práva a povinnosti zamestnancov a zamestnávateľov vyplývajúcich z pracovnoprávných vzťahov sú uvedené v Zákonníku práce.

Zákon č. 90/1996 Z. z. o minimálnej mzde v znení neskorších predpisov

Každý zamestnanec v pracovnom pomere alebo v obdobnom pracovnom vzťahu má nárok na primeranú odmenu. Jej minimálna hodnota je stanovená nariadením vlády, ktorým sa ustanovuje výška minimálnej mzdy č. 428/2005 Z. z.).

Zákon č. 563/1991 Zb. o účtovníctve v znení neskorších predpisov

Zákon o účtovníctve stanovuje rozsah a spôsob vedenia účtovníctva pre právnické a fyzické osoby – podnikateľov, definuje náležitosti účtovných dokladov alebo stanovuje rozsah a obsah účtovnej uzávierky.

Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov s účinnosťou od 1. januára 2004 zaviedol tzv. rovnú daň, t. j. zdaňovanie všetkých druhov príjmov právnických i fyzických osôb jednou lineárnou sadzbou vo výške 19%.

Zákon č. 255/2003, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 289/1995 Z. z. o dani z pridanej hodnoty, nadobudol účinnosť 1. augusta 2003, no niektoré ustanovenia ako napríklad rovnaká 19% sadzba, ktorá nahradila zníženú 14% a klasickú 20% sadzbu nadobudli platnosť v januári 2004. Od januára 2005 sa zrušila daň z prevodu a prechodu nehnuteľností.

Zákon č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov nadobudol účinnosť 1. januára 2005. Miestne poplatky, až na poplatok za komunálny odpad, od januára 2005 zanikli alebo sa zmenili na miestne dane, ktorých je spolu osem. O výške daňového zaťaženia podnikateľov rozhodujú samosprávy, pričom horná hranica daňového zaťaženia je určená zákonom. Týka sa to aj všetkých troch zložiek dane z nehnuteľnosti – z pozemkov, stavieb a bytov.

Zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2004, zmenil doterajší systém sociálneho zabezpečenia na systém sociálneho poistenia a zmenil vymeriavací základ na výpočet odvodov. Počas prvých desať dní pracovnej neschopnosti poskytuje náhradu príjmu zamestnávateľ podľa osobitného zákona (zákon č. 462/2003 Z. z. o náhrade príjmu pri dočasnej pracovnej neschopnosti). Od 11. dňa dočasnej pracovnej neschopnosti poskytuje dávky nemocenského poistenia zamestnancom Sociálna poisťovňa.

Zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý nadobudol účinnosť dňa 1. júla 2005 prebral právne akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie. Zákon upravuje riešenie úpadku dlžníka speňažením majetku dlžníka a kolektívnym uspokojením jeho veriteľov alebo postupným uspokojením veriteľov dlžníka spôsobom dohodnutým v reštrukturalizačnom pláne, ako aj riešenie hrozaceho úpadku dlžníka a oddĺženie fyzickej osoby.

Zákon č. 530/2003 Z. z. o obchodnom registri a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov s účinnosťou od 1. 2. 2004. Obchodný register je verejný zoznam, do ktorého sa zapisujú zákonom stanovené údaje týkajúce sa podnikateľov, prípadne iných osôb, u ktorých to ustanovuje osobitný zákon.

2.2 Právne predpisy súvisiace s problematikou priemyselných parkov

Podpora zriaďovania priemyselných parkov má svoj legislatívny rámec v prijatom **zákone č. 193/2001 Z. z. o podpore na zriadenie priemyselných parkov**. Prijatím novely zákona č. 542/2004 zo 16. 10. 2004, účinnej od 1. novembra 2004 sa obci umožňuje zriadenie priemyselného parku aj pre jedného podnikateľa a súčasne sa umožňuje zriaďovať priemyselné parky niekoľkým obciam, ktoré uzatvoria zmluvu na tento účel.

Zákon znižuje povinný podiel obce na spolufinancovaní nákladov na zriadenie priemyselného parku na 15 % a súčasne zvyšuje podiel štátu až na 85 %. V prípade, že priemyselný park sa zriadi na území okresu, v ktorom je miera evidovanej nezamestnanosti vyššia ako 10 %, dotácia štátu sa môže zvýšiť až na 95 % nákladov.

Tento zákon zároveň upresňuje obsah zmluvy medzi obcou a podnikateľom v priemyselnom parku o uskutočnení jeho podnikateľského zámeru, ako aj spôsob preukázania finančného zabezpečenia podielu obce na spolufinancovaní nákladov na zriadenie priemyselného parku.

Zákon zjednodušuje postup pri vybavovaní žiadostí, liberalizuje požiadavky na dokladovanie výšky oprávnených nákladov na zriadenie priemyselného parku, umožňuje podnikateľovi v priemyselnom parku odkúpiť od obce pozemky a technickú infraštruktúru priemyselného parku za trhovú cenu pozemku a technickej vybavenosti a inžinierskych stavieb. V prípade odpredaja určitej časti územia priemyselného parku, do tejto ceny predaja sa započíta aj pomerná časť nákladov na obstaranie technickej vybavenosti a inžinierskych stavieb priemyselného parku.

Smernica č. 13/2004 Ministerstva hospodárstva SR na poskytovanie dotácie na zriaďovanie priemyselných parkov a na elimináciu rizík v oblasti procesu poskytovania finančných prostriedkov na priemyselné parky zo dňa 16. 12. 2004 popisuje postup spracovania žiadostí a kritériá pre ich hodnotenie. V rámci toho definuje 3 skupiny odvetví priemyslu s rôznou váhou podpory na základe bodového hodnotenia.

Uznesenie vlády Slovenskej Republiky č. 855 z 26. októbra 2005 k návrhu pravidiel v oblasti poskytovania individuálnej štátnej pomoci investorom sa zaoberá podporou investícií, pričom rozdeľuje regióny Slovenska podľa priemernej evidovanej miery nezamestnanosti na príslušnom území a zároveň rozdeľuje investície podľa výšky pridanej hodnoty danej investície. Najvyššiu mieru podpory môžu očakávať investície v regiónoch s vysokou evidovanou mierou nezamestnanosti a s vysokou pridanou hodnotou.

3. Ekonomické prostredie

3.1 Hrubý domáci produkt a cena pracovnej sily

Rozhodnutím Vlády Slovenskej republiky sa zvýšila minimálna mzda od októbra 2005 o 400 Sk. V súčasnosti predstavuje 6 900 Sk. Najnižší hodinový zárobok na Slovensku je 39,70 Sk.

TAB. Č. 3:
HDP V BEŽNÝCH CENÁCH (V MLD. SK)

Región	2000	2001	2002	2003
SR spolu	934,1	1 009,8	1 098,7	1 202,6
Bratislavský kraj	234,7	255,9	285,8	307,3
Trnavský kraj	101,2	103,7	110,9	128,0
Trenčiansky kraj	97,5	105,1	111,9	121,7
Nitriansky kraj	108,8	112,5	120,5	136,9
Žilinský kraj	97,4	105,8	113,4	123,4
Banskobystrický kraj	94,7	104,5	115,6	125,8
Prešovský kraj	82,0	89,4	99,0	107,0
Košický kraj	117,8	132,9	141,6	152,1

Zdroj: Štatistický úrad SR

TAB. Č. 4:
PRIEMERNÁ NOMINÁLNA MESAČNÁ MZDA PODĽA ODVETVÍ ¹⁾

OKEČ	2005									
	1. štvrťrok		2. štvrťrok		3. štvrťrok		4. štvrťrok		rok	
	Sk	index	Sk	index	Sk	index	Sk	index	Sk	index
Hospodárstvo SR úhrnom	16 022	110,2	16 737	108,2	16 816	109,9	19 466	108,4	17 274	109,2
v tom v odvetviach:										
Poľnohospodárstvo, poľovníctvo a lesníctvo	12 750	113,2	12 018	102,1	13 892	108,9	14 763	106,9	13 162	107,8
Rybolov a chov rýb	15 865	170,1	16 772	137,0	17 564	112,6	17 441	90,2	15 733	113,1
Priemysel spolu	17 411	112,2	17 697	105,8	17 705	104,9	19 980	106,9	18 206	107,2
- ťažba nerastných surovín	17 958	108,0	18 675	108,9	18 923	104,0	20 191	107,0	18 923	106,9
- priemyselná výroba	16 941	113,0	17 035	105,5	17 087	104,9	19 318	107,3	17 604	107,5
- výroba a rozvod elektriny, plynu a vody	23 262	109,5	26 191	111,1	25 740	108,2	28 907	106,5	26 009	108,8
Stavebníctvo	12 507	105,7	13 588	107,5	13 964	105,0	15 284	105,5	13 867	106,0
Veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel, motocyklov a spotrebného tovaru	15 798	106,5	16 615	108,3	17 380	110,8	20 287	107,0	17 525	108,3
Hotely a reštaurácie	11 905	103,1	12 323	105,7	13 412	113,7	14 868	103,5	13 280	107,6
Doprava, skladovanie, pošta a telekomunikácie	18 304	109,6	18 050	106,5	18 432	107,0	21 045	109,6	18 340	108,5

Finančné sprostredkovanie	34 132	104,6	40 143	105,6	31 437	111,5	33 716	100,9	34 950	105,7
Nehnutelnosti, prenájom a obchodné činnosti	19 349	107,2	20 155	102,8	20 710	113,4	24 378	112,3	21 550	109,4
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	18 460	110,5	20 693	109,2	20 292	110,1	24 563	107,7	21 049	109,4
Školstvo	12 768	109,6	13 528	110,4	13 694	113,7	16 468	107,6	14 224	110,3
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	12 496	107,3	13 285	106,5	13 155	109,9	15 516	109,5	13 946	108,4
Ostatné spoločenské, sociálne a osobné služby	11 671	106,7	12 833	103,8	13 668	110,1	14 876	110,6	13 344	108,4
¹⁾ podľa štvrtročného štatistického výkazníctva; indexy rovnaké obdobie predchádzajúceho roku = 100 údaje upravené o štatisticky odhad neevidovaných miezd										
Zdroj: Štatistický úrad SR										

3.2 Miera inflácie a index spotrebiteľských cien

3.2.1 Miera inflácie

Medziročná miera inflácie meraná podľa harmonizovaného indexu spotrebiteľských cien Európskej únie (EÚ) HICP dosiahla na Slovensku vo februári 2006 4,2%. V porovnaní s januárom 2006 tak úroveň inflácie vzrástla o 0,2 percentuálneho bodu.

TAB. Č. 5:
MIERA INFLÁCIE V ROKU 2005

Ukazovateľ	Merná jednotka	2005											
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
REÁLNA EKONOMIKA													
Medziročná miera inflácie (HICP) ¹⁾	%	3,1	2,6	2,3	2,5	2,3	2,5	2,0	2,1	2,3	3,5	3,6	3,9
Medziročná miera inflácie – index spotrebiteľských cien	%	3,2	2,7	2,5	2,7	2,4	2,5	2,0	2,0	2,2	3,3	3,4	3,7
¹⁾ podľa metodiky ECB													
Zdroj: Národná banka Slovenska													

3.2.2 Index spotrebiteľských cien

V roku 2005 vzrástli spotrebiteľské ceny oproti roku 2004 o 2,7%. Medziročné tempo jadrovej inflácie dosiahlo 1,1% a čistej inflácie 1,8%.

V decembri 2005 v porovnaní s novembrom 2005 vzrástli ceny v odboch bývanie, voda, elektrina, plyn a iné palivá o 0,6%, potraviny a nealkoholické nápoje, odevy a obuv a rekreácia a kultúra zhodne o 0,2%. Vyššie boli aj ceny v odboch nábytkov, vybavenie domácnosti a bežná údržba domu, zdravotníctvo, hotely, kaviarne a reštaurácie, rozličné tovary a služby zhodne o 0,1%. Nezmenili sa ceny poštových a telekomunikačných služieb a vzdelávania. Klesli ceny dopravy o 1,1% a alkoholických nápojov a tabaku o 0,1%.

Zvýšenie cien potravín o 0,3% ovplyvnili vyššie ceny zeleniny vrátane zemiakov o 6%, ovocia o 0,9%, chleba a obilnín o 0,3%, mlieka, syrov a vajec o 0,1%. Znížili sa ceny olejov a tukov o 1,6%, mäsa o 0,5% a cukru, džemu, medu, sirupov, čokolády a cukroví o 0,1%. Nezmenili sa ceny rýb. Klesli ceny nealkoholických nápojov o 1,1%. Z toho sa znížili ceny minerálnych vôd, nealkoholických nápojov a štiav o 2% a zvýšili sa ceny kávy, čaju a kakaa o 0,4%. Zníženie cien mäsa ovplyvnili nižšie ceny hydiny o 1,5%, údenín o 0,6%, hovädzieho mäsa o 0,2% a bravčového mäsa o 0,1%.

Pokles cien v odbore alkoholické nápoje a tabak súvisel s nižšími cenami alkoholických nápojov o 0,2%. Z toho klesli

ceny piva o 0,8 %, vzrástli ceny vína o 0,2 % a nezmenili sa ceny destilátov. Na úrovni novembra zostali ceny tabaku.

Na zvýšenie cien odevov a obuvi vplýval rast cien odevov o 0,2 %. Ceny obuvi sa nezmenili.

Zvýšenie cien v odbore bývanie, voda, elektrina, plyn a iné palivá spôsobili vyššie ceny pevných palív o 1,4 %, tepelnej energie o 1,3 % a služieb pre pravidelnú údržbu a opravy obydliá o 0,4 %. Klesli ceny tovarov pre pravidelnú údržbu a opravy obydliá o 0,2 %. Nezmenili sa ceny skutočného nájomného plateného nájomníkmi, vodného, odvozu a likvidácie odpadu, stočného, iných služieb vzťahujúcich sa na bývanie, ceny elektriny a plynu.

Rast cien v odbore nábytok, vybavenie domácnosti a bežná údržba domu ovplyvnili vyššie ceny skla, stolového riadu a potrieb pre domácnosť o 0,4 %, nástrojov a zariadení pre dom a záhradu o 0,2 % a tovarov a služieb pre bežnú údržbu domácnosti o 0,1 %. Znížili sa ceny domácich spotrebičov o 0,1 %. Na úrovni predchádzajúceho mesiaca zostali ceny nábytku, zariadenia, podlahových krytín a kobercov a bytového textilu.

V zdravotníctve vzrástol cenový index vplyvom vyšších cien zdravotníckych a farmaceutických výrobkov, terapeutických prístrojov a zariadení (z toho vzrástli ceny farmaceutických prípravkov a produktov o 0,2 %, klesli ceny iných zdravotníckych produktov o 0,1 % a nezmenili sa ceny terapeutických prístrojov a zariadení) a zdravotníckych služieb iných ako nemocničných zhodne o 0,1 % (z toho vzrástli ceny služieb lekárov o 0,8 %, klesli ceny ostatných služieb mimo nemocníc o 0,7 % a nezmenili sa ceny služieb zubného lekárstva). Ceny nemocničných služieb zostali na úrovni predchádzajúceho mesiaca.

Zníženie cien dopravy spôsobil pokles cien prevádzky prostriedkov osobnej dopravy o 1,5 % (klesli ceny pohonných látok a mazív o 1,8 %, vzrástli ceny údržby a opráv o 0,1 % a nezmenili sa ceny náhradných dielov a príslušenstva). Znížili sa ceny nákupu dopravných prostriedkov o 1,2 % (z toho klesli ceny nákupu ojazdených motorových vozidiel o 3,7 % a vzrástli ceny nákupu nových motorových vozidiel o 0,1 %). Nezmenené zostali ceny dopravných služieb (z toho vzrástli ceny iných dopravných služieb o 1,3 %).

V odbore pošty a telekomunikácie sa nezmenili ceny poštových a telefónnych služieb. Klesli ceny telefónnych prístrojov o 2,2 %.

Na zvýšenie cien v odbore rekreácia a kultúra vplývali vyššie ceny iného vybavenia pre rekreáciu, záhradu a domáce zvieratá o 0,7 %, rekreačných a kultúrnych služieb a dovoleníek s programom zhodne o 0,4 %, iných veľkých zariadení dlhodobej spotreby pre rekreáciu a novín, kníh a kancelárskych potrieb zhodne o 0,1 %. Znížili sa ceny audiovizuálnej a fotografickej techniky o 0,7 %.

V odbore vzdelávanie sa nezmenili ceny vysokoškolského vzdelania a vzdelania, ktoré nie je definované úrovňou. Klesli ceny predškolského a základného vzdelania o 0,1 % – znížilo sa školné v materskej škole o 0,2 %.

Rast cien v odbore hotely, kaviarne a reštaurácie ovplyvnili vyššie ceny stravovania o 0,1 %, keď vzrástli ceny v reštauráciách a kaviarňach a v jedálňach zhodne o 0,1 %. Nezmenené zostali ceny ubytovacích služieb.

Vyššie ceny v odbore rozličné tovary a služby súviseli s rastom cien osobnej starostlivosti a osobných predmetov inde neklasifikovaných zhodne o 0,2 % a sociálnych služieb o 0,1 %. Klesli ceny poistenia o 0,1 %. Nezmenili sa ceny finančných služieb inde neklasifikovaných a iných služieb inde neklasifikovaných. V decembri 2005 v porovnaní s decembrom 2004 boli spotrebiteľské ceny vyššie v úhrne o 3,7 %.

Rýchlejšie ako v úhrne rástli ceny v odbore vzdelávanie o 16,6 %, bývanie, voda, elektrina, plyn a iné palivá o 10,8 % a zdravotníctvo o 5,9 %. Zvýšili sa aj ceny v odbore doprava o 3,3 %, rozličné tovary a služby o 3 %, hotely, kaviarne a reštaurácie o 1,6 %, alkoholické nápoje a tabak o 0,5 % a rekreácia a kultúra o 0,2 %.

Znížili sa ceny za nábytok, vybavenie domácnosti a bežnú údržbu domu o 2,2 %, potraviny a nealkoholické nápoje o 0,6 %, odevy a obuv o 0,2 %, poštové a telekomunikačné služby o 0,1 %.

Index spotrebiteľských cien sa v decembri oproti novembru zvýšil v domácnostiach zamestnancov o 0,1 % a v domácnostiach dôchodcov o 0,4 %.

V decembri v porovnaní s decembrom 2004 bol index spotrebiteľských cien vyšší za domácnosti zamestnancov o 3,4 % a za domácnosti dôchodcov o 5,5 %.

TAB. Č. 6:

INDEXY SPOTREBITEĽSKÝCH CIEN ROKA 2005 OPROTI ROVNAKÉMU OBDOBIU ROKA 2004

Ukazovateľ	2005												
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	1.-12.
Spotrebiteľské ceny úhrnom	103,2	102,7	102,5	102,7	102,4	102,5	102,0	102,0	102,2	103,3	103,4	103,7	102,7
v tom:													
Potraviny a nealkoholické nápoje	98,9	98,4	98,5	99,2	99,3	99,8	97,9	97,5	97,7	98,1	98,9	99,4	98,6
Alkoholické nápoje a tabak	100,1	99,5	99,4	99,3	98,4	98,7	98,6	98,8	99,1	99,5	100,7	100,5	99,4
Odevy a obuv	99,2	99,0	99,2	98,9	99,1	98,9	98,5	98,7	98,9	99,2	99,6	99,8	99,1
Bývanie, voda, elektrina, plyn a iné palivá	108,4	107,3	107,3	107,1	106,9	106,9	106,5	106,4	106,8	110,2	110,1	110,8	107,9
Nábytok, vybavenie domácnosti a bežná údržba domu	96,2	96,0	95,9	95,7	95,8	96,0	96,5	96,8	97,2	97,4	97,4	97,8	96,5
Zdravotníctvo	112,2	111,2	111,2	112,4	112,4	112,1	108,4	107,4	106,9	105,7	106,0	105,9	109,2
Doprava	101,6	102,4	100,4	102,0	100,3	100,4	100,9	101,8	104,1	103,5	102,3	103,3	101,9
Pošty a telekomunikácie	99,8	99,7	99,8	99,8	99,9	99,8	97,7	97,7	97,7	99,9	99,8	99,9	99,3
Rekreácia a kultúra	100,6	100,4	100,4	100,3	100,2	100,8	100,8	101,0	100,3	100,3	100,3	100,2	100,5
Vzdelávanie	156,8	143,1	133,9	133,5	133,3	134,2	134,0	133,9	126,2	125,9	125,6	116,6	132,2
Hotely, kaviarne a reštaurácie	108,0	106,8	106,2	105,8	105,2	104,7	104,5	104,4	102,7	101,8	101,7	101,6	104,4
Rozličné tovary a služby	102,4	102,5	102,6	102,7	102,6	102,7	102,8	102,8	102,8	103,0	103,0	103,0	102,7

Zdroj: Štatistický úrad SR

3.3 Cena pôdy a pozemkov

TAB. Č. 7:

CENA PÔDY V KOŠICKOM KRAJI V ROKU 2004

Okres, kraj, SR	Priemerná cena pôdy v SR v Sk/ha			
	PP	OP	TTP	% OP z PP
Gelnica	8 442	16 612	6 731	17,31
Košice I	27 908	31 684	15 256	77,01
Košice II	36 401	38 153	26 631	84,80
Košice III	-	-	-	-
Košice IV	-	-	-	-
Košice-okolie	27 978	32 259	15 271	74,80
Michalovce	31 075	36 271	17 442	72,40
Rožňava	16 600	31 084	9 440	33,08
Sobrance	24 542	30 170	15 409	61,87
Spišská Nová Ves	14 676	21 320	8 780	47,02
Trebišov	30 953	35 446	16 010	76,88
KOŠICKÝ KRAJ	26 539	33 361	13 393	65,84
SLOVENSKÁ REPUBLIKA	37 913	52 240	12 426	64,01

Zdroj: Štatistický úrad SR (PP – poľnohospodárska pôda, OP – orná pôda, TTP – trvalé trávne porasty)

TAB. Č. 8:

CENA STAVEBNÝCH POZEMKOV V KOŠICKOM KRAJI V ROKU 2004

Okres	Hodnota v Sk za m ²	
	Stavebné pozemky	Ostatné pozemky s potenciálom pre výstavbu
Gelnica	400 – 800	100 – 250
Košice I, II, III, IV	800 – 5 000	800 – 2 500
Košice-okolie	450 – 1 500	150 – 500
Michalovce	200 – 2 000	100 – 400
Rožňava	500 – 1 000	100 – 350
Sobrance	150 – 550	100 – 300
Spišská Nová Ves	500 – 2 000	100 – 400
Trebišov	200 – 1 500	100 – 400

Zdroj: Košický samosprávny kraj

3.4 Cena nehnuteľností

Cena bytov a rodinných domov v mestách a obciach Košického samosprávneho kraja je značne rozdielna. V meste Košice sa pohybuje cena za garsónku v rozmedzí 600 000 – 700 000 Sk. V ostatných mestách kraja sa cena trojizbového bytu pohybuje od 300 000 do 1 500 000 Sk. Cena rodinných domov závisí od vzdialenosti od centier rozvoja a pohybuje sa v rozmedzí 300 000 – 10 000 000 Sk.

3.5 Cena prenájmov

Okresy Košice I – IV a Košice-okolie

V okrese Košice I – IV sú nebytové priestory pre účely určovania ceny nájomného zaradené do 5 kategórií zohľadňujúcich výhodnosť polohy nebytového priestoru najmä z hľadiska jeho lokalizácie.

V rámci I. kategórie sa ceny prenájmu nebytových priestorov pohybujú v rozmedzí od 800 do 4 200 Sk/m²/rok (najdrahšie priestory v rámci všetkých kategórií). Najvyššie ceny sú zaznamenané u priestorov slúžiacich pre herne, bary, kaviarne, reštaurácie a najnižšie u priestorov pre účely kultúry, športových a neziskových organizácií. V II. a III. kategórií sú ceny stanovené približne rovnako, v rozmedzí od 600 do 3 600 Sk/m²/rok (II. kategória), resp. 500 – 3 400 Sk/m²/rok (III. kategória). Najnižšie ceny sú stanovené v posledných dvoch kategóriách. V IV. kategórii sa priemerne ceny nebytových priestorov pohybujú v rozmedzí 200 – 1 200 Sk/m²/rok, v V. kategórii v rozmedzí 100 – 800 Sk/m²/rok.

V okrese Košice-okolie sú ceny stanovené odlišne. Veľký význam a vplyv majú predovšetkým poloha a územie, v ktorom sa nebytové priestory prenajímajú. Priemerné ceny nebytových priestorov sa pohybujú v rozmedzí 100 – 2 100 Sk/m²/rok.

Okres Spišská Nová Ves

Ceny prenájmu nebytových priestorov v Spišskej Novej Vsi sú odvodzované predovšetkým od technického stavu predmetnej nehnuteľnosti, od lokality nehnuteľnosti, prípadne aj od účelu zriadenia poskytovateľa priestorov na prenájom.

Priemerné ceny prenájmu nebytových priestorov (situované v centre mesta) vo vlastníctve mesta Spišská Nová Ves sa pohybujú v rozmedzí 700 – 2 000 Sk/m²/rok. Výrazne nižšie ceny nebytových priestorov sú v objektoch nachádzajúcich sa v okrajových častiach mesta. Priemerne sa pohybujú v rozmedzí 250 – 850 Sk/m²/rok. Odlišné sú ceny prenájmov priestorov držaných v súkromnom vlastníctve. Na základe vykonaného prieskumu sa priemerné ceny za prenájom skladových a výrobných priestorov pohybujú v rozmedzí 800 – 1 200 Sk/m²/rok. Ceny za prenájom administratívnych a obchodných priestorov sa priemerne pohybujú v rozmedzí 1 800 – 2 500 Sk/m²/rok.

Okres Rožňava

Základným kritériom pre určenie výšky nájmu v meste Rožňava je poloha predmetu nájmu v I. alebo v II. zóne mesta. V I. zóne sa ceny prenájmu nebytových priestorov (reštaurácie a kancelárske priestory, obchodné priestory a ďalšie priestory podobných úžitkových vlastností) pohybujú v rozmedzí od 800 – 900 Sk/m²/rok. Nižšie ceny sú stanovené pri výrobných, dielenských a skladovacích priestoroch v rozmedzí od 400 – 700 Sk/m²/rok. V priemere ceny všetkých priestorov zahrnutých do I. zóny sa pohybujú v rozmedzí 250 – 900 Sk/m²/rok. V II. zóne sa priemerne ceny nebytových priestorov pohybujú v rozmedzí 250 – 560 Sk/m²/rok.

Okres Gelnica

Mesto Gelnica nemá vypracované VZN týkajúce sa zásad určovania výšky nájomného, prenájmu a podnájmu vo vlastníctve mesta. Pri určovaní výšky nájmu sa každý záujemca o prenájom priestoru posudzuje individuálne. O výške nájmu rozhoduje komisia, ktorá posudzuje: lokalitu, kde sa priestor nachádza, v akej oblasti podnikateľ podniká, či je uvedený priestor

vybavený sociálnym zariadením, či sa v priestore nachádzajú energetické vstupy a či je nutnosť uvedený priestor rekonštruovať. Uvedený návrh ceny posudzuje MsZ v Gelnici.

Priemerná cena prenájmu nebytových priestorov sa pohybuje v rozmedzí 300 – 700 Sk/m²/rok.

Okres Michalovce

V Michalovciach sa ceny nájomného za obchodné priestory pohybujú v cenových reláciách od 500 do 2 000 Sk/m²/rok. Ceny za prenájom skladových priestorov sa pohybujú od 200 do 800 Sk/m²/rok. Ceny za prenájom výrobných priestorov sa pohybujú v rozmedzí 300 – 1 000 Sk/m²/rok.

Okres Trebišov

Cena prenájmu nebytových priestorov v Trebišove je odvodená predovšetkým od technického stavu daných nehnuteľností a od ich lokality. Konkrétne sa ceny nájomného za obchodné a výrobné priestory pohybujú v cenových reláciách od 250 do 1 200 Sk/m²/rok. Ceny za prenájom skladových priestorov sa pohybujú od 100 do 700 Sk/m²/rok.

Okres Sobrance

V Sobranciach, aj vzhľadom na nízky dopyt, sú ceny za nebytové priestory nižšie. Ceny za obchodné a výrobné priestory sa pohybujú v cenových reláciách od 150 do 900 Sk/m²/rok. Ceny prenájmu za skladové priestory sa pohybujú od 80 do 500 Sk/m²/rok.

4. Technická infraštruktúra

4.1 Dopravná sieť

4.1.1 Napojenie Košického kraja na existujúcu cestnú sieť európskeho významu

Z hľadiska siete ciest európskeho významu územie Košického kraja leží na dvoch hlavných úsekoch ciest nadnárodného charakteru. Je to v prvom rade úsek v smere západ – východ, t. j. z Českej republiky a Rakúska v smere na východ na Ukrajinu a ďalej do ďalších štátov bývalého Sovietskeho zväzu. Druhý dôležitý úsek je v smere sever – juh, t. j. z Poľskej republiky a pobaltských štátov v smere na Maďarskú republiku a ďalej na Balkán.

Územím Košického kraja prechádzajú medzinárodné cestné tahy:

- Hlavná európska cesta E50 (D1, I/50, I/68) v trase: *hranica Prešovského kraja/Košického kraja – Košice – Michalovce – štátna hranica SR/UA*
- Vedľajšia európska cesta E71 (I/68) v trase: *Košice – Milhosť – št. hranica SR/MR*
- Doplnková európska cesta E571 (I/50) v trase: *hranica Banskobystrického kraja/Košického kraja – Rožňava – Košice*

Poznámka: Cesta E 571 (I/50) nie je zaradená do siete transeurópskych magistral.

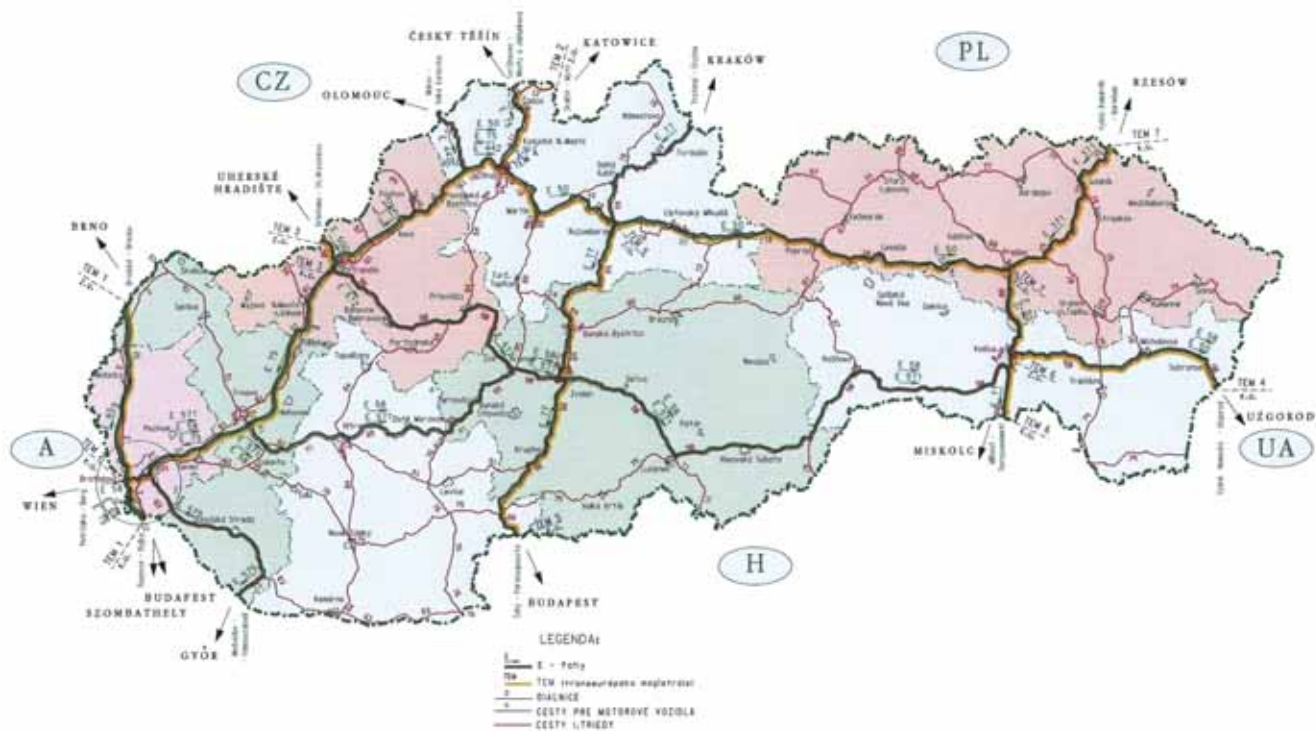
Sieť transeurópskych magistral „TEM“ (Transeuropean Motorway – Rím 1991) na území Slovenskej republiky obsahuje sedem úsekov „E“ ciest zoskupených do ťahov TEM 1 až TEM 7.

Územím Košického samosprávneho kraja prechádzajú trasy:

- TEM 4 (D1, I/50) v trase ciest D1, I/50: *hranica Prešovského kraja/ Košického kraja – Košice – Michalovce – št. hranica SR/UA*
- TEM 6 (I/50, I/68) v trase: *Košice – štátna hranica SR/MR*

4.1.2 Cestná sieť Košického kraja

V Košickom kraji je spolu 2 379,3 km ciest (D, I, II. a III. triedy), na dĺžke cestnej siete SR sa kraj podieľa 13,4%. Dĺžka ciest I. triedy je 366,651 km (15,5%), II. triedy je 586,440 km (24,7%) a III. triedy je 1 420,872 km (59,6%). Vybudovaný diaľničný úsek v dĺžke 5,32 km sa nachádza v okrese Košice – okolie a má iba 0,2% podiel na cestnej sieti kraja. Pri celkovej rozlohe kraja 6 752 km² je hustota ciest 0,352 km/km². Ostatné údaje o dĺžkach jednotlivých typov cestných komunikácií ako aj hustoty ciest za jednotlivé okresy kraja prezentuje nasledujúca tabuľka. Cestnú sieť graficky znázorňuje mapa cestných sietí Košického kraja.

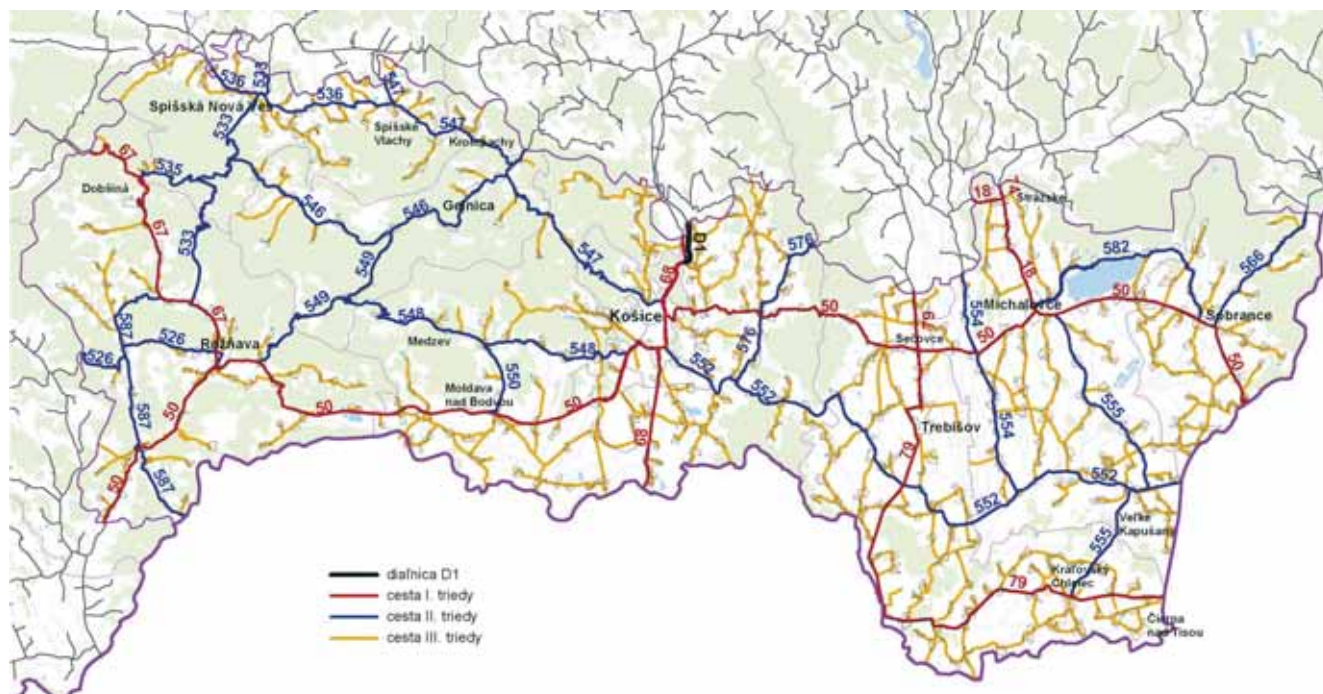
OBR. Č. 3:

TRASY MEDZINÁRODNÝCH CESTNÝCH ŤAHOV (ROK 2005), Zdroj: Slovenská správa ciest

TAB. Č. 9:
ZÁKLADNÉ ÚDAJE O SIETI CESTNÝCH KOMUNIKÁCIÍ (STAV K 1. 1. 2005)

Okres	Diaľ.	Cesty I. tr.	Cesty II. tr.	Cesty III. tr.	Spolu	Cesty, ktoré sú súčasťou			Rozloha	Hustota cestnej siete	
						„E“ ťahov	Trás „TEM“	Multimod. koridorov TENT“		km/km ²	km/tis. obyv.
	km	km	km	km	km	km	km	km	km ²	km/km ²	km/tis. obyv.
Gelnica			89,94	41,537	131,477				584	0,225	4,263
Košice I		7,8	16,33	9,586	33,718	7,801	7,746	7,746	86	0,392	0,494
Košice II		10,6	3,153	22,55	36,322	10,82			80	0,454	0,455
Košice III		5,74		1,362	7,103	5,741	5,741	5,741	17	0,418	0,231
Košice IV		12,5	6,592	4,517	23,596	12,49	9,885	9,885	60	0,393	0,412
Košice-okolie	5,325	65	105,5	401,05	576,923	67,04	38,426	38,426	1533	0,376	5,392
Michalovce		48,9	114,9	222,82	386,631	27,81	27,806	27,806	1019	0,379	3,543
Rožňava		95,7	90,09	139,01	324,785	50,95			1173	0,277	5,248
Sobrance		21,4	29,49	128,97	179,861	21,4	21,402	21,402	538	0,334	7,565
Spišská Nová Ves			91,44	120,78	212,217				587	0,362	2,269
Trebišov		99	38,93	328,7	466,655	15,47	15,473	15,473	1074	0,435	4,497
Košický kraj spolu:		367	586,4	1420,9	2379,29	219,5	126,48	126,479	6751	0,352	3,106

Zdroj: Slovenská správa ciest

OBR. Č. 4:
CESTNÁ SIETĚ KOŠICKÉHO KRAJA (STAV K 1. 1. 2005), Zdroj: Slovenská správa ciest

Základná komunikačná sieť a ostatné významné cestné trasy Košického kraja

Okresy Košice I – IV a Košice – okolie

V okresoch Košice I – IV (mesto Košice) táto cestná sieť hierarchicky nadväzuje na nadradené medzinárodné cesty a funkčne tvorí základ vnútroregionálnej (medziobvodovej, medziokresnej) cestnej siete. Je to tzv. základný komunikačný systém (ZÁKOS). V celokrajskom meradle základnú komunikačnú sieť tvoria ďalej cesty I. a II. triedy ako cestné ťahy zabezpečujúce medziregionálne (medzikrajské) a medziokresné dopravné vzťahy a tiež medzinárodné (prihraničné) nadväznosti. Trasa prejazdného úseku nadmestského charakteru mesta Košice je určená komunikáciami: severný diaľničný privádzač cesta I/68 – Prešovská cesta – Južné nábrežie – Nižné Kapustníky – nové prepojenie s križovatkou „Červený rak“ s napojením na cestu I/50 (Moldavská cesta). Uvedená osová dopravná tepna mesta je považovaná ako medzietapa budovania ZÁKOS mesta, ktorý sa skompletizuje dobudovaním dopravného uzla križovatky Prešovská cesta – Sečovská cesta – Južné nábrežie – Palackého ulica.

Hlavnú nadregionálnu cestnú sieť tzv. vonkajší dopravný okruh okresov mesta Košice z južnej a východnej strany bude vo výhlade tvoriť diaľnica D1 s rýchlostnými cestami:

- rýchlostná cesta R2 Tornaľa – Košické Olšany, ktorá je v štádiu vypracovanej technickej štúdie a východiskovej environmentálnej štúdie stavby a prebieha proces EIA,
- rýchlostná cesta R4 Košice – Milhošť je v štádiu pripomienkovania projektovej dokumentácie pre účely vydania územného rozhodnutia.

(V dokumente „Správa o plnení aktualizovaného nového projektu výstavby diaľnic a rýchlostných ciest“, ktorý Vláda SR schválila Uznesením č. 1051, zo dňa 10. 11. 2004 je stanovený začiatok výstavby rýchlostnej cesty R4 Košice – Milhošť, v jej polovičnom profile na rok 2007).

Základnú cestnú sieť okresu Košice – okolie okrem uvedenej nadradenej siete ciest I. triedy č. 50 a č. 68, ktoré sú vedené radiálne k mestu Košice dopĺňajú cesty II. triedy spojovacieho významu na susedné okresy. Sú to:

- cesta II/548 v úseku Košice – Pereš (I/50) – Jasov – Medzev – Smolník a cesta II/550 spojovacia cesta Jasov – Moldava nad Bodvou
- cesta II/547 v úseku Košice – Jaklovce – Krompachy – Spišské Vlchy – Spišské Podhradie
- cesta II/552 v úseku Košice (Krásna nad Hornádom) – Bohdanovce – Slanec – smer Veľké Kapušany
- cesta II/576 v úseku Ruskov – Bidovce – Banské – Vranov nad Topľou

Okres Gelnica

Komunikačnú sieť okresu Gelnica tvoria cesty II. a III. triedy s prevažne hospodársko-spojovacou funkciou. Trasy ciest, vedené územím s náročnou konfiguráciou terénu, majú hor-

ský charakter. Z dôvodu nízkej hospodárskej činnosti a prekonávania výškových rozdielov majú cesty nízke dopravné zaťaženie.

Cesty II. triedy spojovacieho významu:

- cesta II/547 v úseku Jaklovce – Margecany v smere na Košice – pre okres má tranzitný dopravný charakter
- cesta II/546 v úseku Margecany – Gelnica – Mníšek nad Hnilcom – Nálepokovo – Sykavka (II/533) – smer Spišská Nová Ves
- cesta II/548 v úseku Medzev – Štós – Smolník
- cesta II/549 v úseku Mníšek nad Hnilcom – Smolník – Úhorná – Krásnohorské Podhradie, s možnosťou napojenia na Štóske vrch cestou II/548

Okres Michalovce

Okres Michalovce má územne vhodne trasovanú základnú cestnú sieť pri jej pomerne pravidelnom pokrytí územia okresu. Nadradenú cestnú sieť tvoria cesty I/50 a plánovaná trasa diaľnice D1 v smere východ – západ. V severojužnom smere sú to cesty I/74 Humenné – Strážske a cesta I/18 Vranov nad Topľou – Strážske – Michalovce.

Cesty II. triedy spojovacieho významu:

- cesta II/555 Michalovce – Veľké Kapušany – smer Kráľovský Chlmec má dôležitý medziokresný význam s pomerne silným dopravným zaťažením až po Kráľovský Chlmec
- cesta II/552 v prepojení na okres Trebišov v úseku Zemplínske Jastrabie – Oborín – Veľké Kapušany
- cesta II/582 Michalovce – Zemplínska Šírava – Jovsa – Sobrance (rekreačno-hospodársky charakter)
- cesta II/554 prepojenie v smere sever – juh zo smeru Veľké Kapušany – Trhovište – Vranov nad Topľou

Okres Rožňava

V okrese Rožňava tvorí hlavnú východo-západnú dopravnú os cesta I/50, ktorú dopĺňa severojužná cesta I/67 v smere: štátna hranica Poľskej republiky – Javorina – Poprad – Dobšiná – Rožňava – Tornaľa – Kráľ – štátna hranica Maďarskej republiky.

Medziokresné a nadregionálne prepojenie zabezpečujú:

- cesta II/526 v smere Rožňava – Jelšava
- cesta II/587 v smere cesta I/67 Petrovo – Roštár – Štítnik – Kunova Teplica – Plešivec – Dlhá Ves – Domica – štátna hranica SR/MR
- cesta II/533 v úseku Gemerská Poloma – Hnilec – Spišská Nová Ves
- cesta II/549 v úseku Krásnohorské Podhradie – Pačanský vrch – Úhorná – trasa je vedená náročným horským pásmom

Okres Sobrance

Dopravnú os okresu Sobrance tvorí cesta I/50 medzinárodného charakteru E50 vedená priamo centrom mesta. Zabezpečuje významné prepojenie okresu v smere západ – východ (Michalovce – Sobrance – hraničná obec Vyšné Nemecké – Užhorod).

Vnútrookresné a medziokresné prepojenie zabezpečujú:

- cesta II/566 v úseku Ublá (I/74) – Ruský Hrabovec – Tiba (I/50) – cesta má hospodársko-obslužný charakter
- cesta II/582 v úseku Jovsa – Sobrance (I/50)

Okres Spišská Nová Ves

Hlavnú dopravnú os okresu Spišská Nová Ves v smere východ – západ v širších dopravných súvislostiach tvorí cesta medzinárodného významu I/18 (E50) s plánovanou trasou diaľnice D1, ktoré zo severu obchádzajú okres. Vlastný dopravný skelet okresu Spišská Nová Ves tvoria cesty II. a III. triedy.

Vnútrookresné a medziokresné prepojenie zabezpečujú:

- cesta II/536 v úseku Spišský Štvrtok – Smižany – Spišská Nová Ves – Odorín – Spišské Vlchy
- cesta II/533 v úseku Levoča – Harichovce – Spišská Nová Ves – Gemerská Poloma
- cesta II/547 v úseku Spišské Podhradie – Spišské Vlchy – Krompachy – Jaklovce – Košice

Okres Trebišov

Okres Trebišov obsluhujú tri hlavné cestné dopravné osi: vo východno-západnom smere je to cesta I/50 (Košice – Sečovce – Michalovce – Sobrance), s koridorom diaľnice D1, pozdĺžna severojužná dopravná os tvorená cestou I/79 v trase Vranov nad Topľou – Hriadky – Trebišov – Slovenské nové Mesto – Kráľovský Chlmec – Čierna nad Tisou – štátna hranica SR/UA. Južná časť okresu je napojená cestou II/552 v trase Košice – Slanec – Zemplínsky Klečenov – Zemplínske Jastrabie – smer Veľké Kapušany.

Hustota dopravy – intenzita dopravy

Základným kritériom rozvoja cestnej siete je rast prepravných požiadaviek vo sfére cestnej dopravy, vyplývajúci z celospoločenských požiadaviek prepravy osôb a nákladov, vyjadrený rastom dopravných výkonov, resp. profilových intenzít. Intenzita cestnej dopravy v rozsahu celého územia Slovenskej republiky je sledovaná pravidelne celoštátnym sčítaním cestnej dopravy už od roku 1958. Cyklus vykonávania celoštátnych prieskumov je päťročný, od roku 1980 v rokoch končiacich na 0 a 5. Posledným celoštátnym sčítaním cestnej dopravy bol prieskum vykonaný v roku 2000 na diaľniciach, cestách I. a II. triedy a vybraných cestách III. triedy.

Priemernú intenzitu dopravy na cestách v Košickom kraji za rok 2000 vyjadruje nasledujúca tabuľka:

TAB. Č. 10:

PRÍEMERNÁ INTENZITA DOPRAVY V ROKU 2000

VÚC	I. triedy	II. triedy	III. triedy	RPDI
Košický	6 176	2 157	1 216	2 828

Zdroj: Slovenská správa ciest; RPDI – ročný priemer denných intenzít

Vývoj intenzity cestnej dopravy SR v počte skutočných vozidiel v priemerný deň na sčítaných cestách a diaľniciach.

TAB. Č. 11:

INTENZITA CESTNEJ DOPRAVY

Rok	Diaľnice	I. trieda	II. trieda	III. trieda	Celkom
1980	5 066	3 428	1 622	1 051	1 983
1985	5 895	3 928	1 733	1 070	2 169
1990	7 606	4 485	1 827	1 185	2 440
1995	10 147	5 070	1 964	1 028	2 631
2000	12 501	6 227	2 393	1 255	3 345

Zdroj: Slovenská správa ciest

Poznámka: Údaj Celkom predstavuje priemernú intenzitu cestnej dopravy na sčítanej cestnej sieti v skutočných vozidlách za 24 h (RPDI).

TAB. Č. 12:
RAST INTENZITY CESTNEJ DOPRAVY V SR

Rok	Diaľnice	I. trieda	II. trieda	III. trieda	Celkom
1980	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
1985	1,16	1,15	1,07	1,02	1,09
1990	1,52	1,31	1,13	1,13	1,23
1995	2,00	1,48	1,21	0,98	1,33
2000	2,47	1,82	1,48	1,19	1,69

Zdroj: Slovenská správa ciest

Priepustnosť ciest v špičkových hodinách

V rámci regiónu najfrekventovanejšou cestou je cesta E50, ktorá spája Košice s hraničným prechodom na Ukrajinu (Vyšné Nemecké). Cesta E50 vedie okresmi Košice-okolie, Trebišov, Michalovce a Sobrance. Ďalšou cestou s veľkou frekvenciou dopravy je cesta I/79, ktorá cez územie Košického kraja spája Maďarskú republiku s Poľskou republikou a v úseku od Slovenského Nového Mesta po Vranov nad Topľou sa napája na už spomínanú cestu E50. Vysokú frekvenciu dopravy má aj cesta I/18, ktorá spája Michalovce so Strážskym a je hlavným ťahom v smere na Prešov a Poľskú republiku. Priemerná priepustnosť na ceste E50 je 268 áut za hodinu.

Kvalita cestných sietí

Kvalita cestných sietí v Košickom kraji výrazne zaostáva a nie je na vyhovujúcej úrovni. Nie je vybudované diaľničné prepojenie kraja s inými regiónmi. Dialnica, ktorou sú spojené iba krajské mestá Košice a Prešov, pokračuje severnou trasou smerom na Žilinu a Bratislavu. Prepojenie mesta Košice (Košického kraja) s hlavným mestom SR Bratislavou južným cestným ťahom je na úseku Košice – Zvolen nekvalitné, o čom svedčí aj vysoký počet dopravných nehôd. Z hľadiska kvality je nevyhovujúce aj severojužné prepojenie smerom na hranicu s Poľskou republikou a Maďarskou republikou. Medzi priority kraja i mesta patrí v rámci severojužného prepojenia výstavba rýchlostnej komunikácie medzi Košicami a hranicou s Maďarskou republikou.

Cestné hraničné priechody na území Košického kraja

TAB. Č. 13:
CESTNÉ HRANIČNÉ PRIECHODY V ROKU 2005

Hraničné priechody na úseku štátnej hranice s Ukrajinou	
Názov hraničného priechodu	Druh HP
Vyšné Nemecké – Užhorod	cestný
Hraničné priechody na úseku štátnej hranice s Maďarskou republikou	
Názov hraničného priechodu	Druh HP
Veľký Kamenec – Pácin	cestný
Slovenské Nové Mesto – Sátorajjúhely	cestný
Slovenské Nové Mesto – Sátorajjúhely	cestný
Milhošť – Tornynosnémeti	cestný
Hostovce – Tornanádaska	cestný
Domica – Aggletek	cestný

Zdroj: Slovenská správa ciest

4.1.3 Železničná doprava

Modernizácia železničných koridorov

V území Košického kraja, na elektrifikovanom dvojkoľajovom úseku štátna hranica s Ukrajinou – Čierna nad Tisou – Košice sa predpokladá postupná modernizácia zameraná na zvýšenie traťovej rýchlosti na 100 – 120 km/hod v úseku Košice – Michalany a 160 km/hod v úseku Michalany – Čierna n/Tisou (čo súvisí s terénnymi podmienkami v týchto úsekoch) vyžadujúca smerové úpravy trate najmä v úseku Nižná Myšľa – Kuzmice. Taktiež sa predpokladá, že aj úsek Košice – Michalany bude modernizovaný už na rýchlosť 160 km/hod.

Železničná trať štátna hranica s Maďarskou republikou – Čaňa – Košice – Kysak – Prešov – Plaveč – štátna hranica s Poľskou republikou je traťou celoštátneho a medzinárodného významu, je súčasťou IX. prepojovacieho tranzitného severojužného koridoru (ako C30) a je zaradená do dohody C30/1.

Železničný úsek Obišovce – Kysak – Košice – Barca – Čaňa – štátna hranica s Maďarskou republikou tvorí jeho severojužnú dopravnú os. Táto železničná trať je elektrifikovaná. Predpokladá sa odstránenie bodových závad na parametre dohody AGTC a postupná homogenizácia trate z hľadiska rýchlosti na cieľovú traťovú rýchlosť 120 km/hod. V rámci kraja sa navrhuje zdvojkolajnenie úseku Prešov – Kysak, ktoré okrem iných umožní zrýchlenie prepravy a skrátenie intervalov medzimestskej osobnej dopravy v úseku Košice – Prešov a súčasne nárast tranzitnej prepravy. Zdvojkolajnenie celej trasy bude riešené podľa vývoja výkonov.

Železničné trate celoštátneho a nadregionálneho významu

Železničná trať Košice – Zvolen (elektrifikovaná len v úseku Košice – Haniska pri Košiciach) je celoštátneho významu a spoluvytvára s traťou Košice – Žilina západovýchodnú dopravnú os Košického kraja. Je pripravovaná k zaradeniu do

dohody AGTC. Na celej trati sa predpokladá elektrifikácia a dostavba druhej traťovej koľaje.

Regionálne železničné trate

Regionálne dráhy boli určené uznesením vlády SR 830/2000 podľa §70 zákona č. 164/1996 Z. z. o dráhach. Regionálne dráhy sú charakterizované tým, že netvorí súvislú železničnú sieť a z hľadiska dosahovaných hospodárskych výsledkov sú stratové. V celej svojej dĺžke sú na území kraja 3 regionálne trate: v okrese Rožňava sú to trate Plešivec – Slavošovce a Rožňava – Dobšiná a v okrese Košice – okolie je to trať Moldava n/Bodvou – Medzev. Na území kraja sú časti ďalších 3 regionálnych tratí presahujúcich hranice kraja: Plešivec – Muráň (Banskobystrický kraj), Spišská Nová Ves – Levoča (Prešovský kraj) a Spišské Vlachy – Spišské Podhradie (Prešovský kraj).

Širokorozchodná trať

Železničná širokorozchodná trať v trase štátna hranica s Ukrajinou – Maťovce – Haniska pri Košiciach je jednokoľajová a elektrifikovaná. V celej dĺžke je na území kraja. Trať je využívaná len pre nákladnú dopravu, a to v rozhodujúcej miere pre dovoz surovín zo štátov bývalého Sovietskeho zväzu bez nutnosti prekládky na slovenský železničný systém. Jej výhľadové vyššie využitie pre vývoz tovarov smerom na Ukrajinu sa dá predpokladať ako dôsledok rozvoja voľného colného pásma v lokalite Bočiar a Interportu Košice v rovnakej lokalite. Na trati je potrebná modernizácia zabezpečovacieho zariadenia.

Železničný uzol Košice

Osobná stanica Košice má 13 dopravných koľají, ktoré slúžia pre osobnú dopravu, prepravu spešnin a pre nákladnú dopravu. Špičková dvojhodinová priepustnosť je 20 vlakov. Z Košíc je denne vypravovaných 7 IC súprav (zrýchlené vlaky) v trase Košice – Bratislava, odkiaľ je možné spojenie do

OBR. Č. 5:

SIEŤ ŽELEZNÍC SLOVENSKEJ REPUBLIKY V ROKU 2005, Zdroj: Železnice Slovenskej republiky

Rakúska. Medzinárodné osobné vlaky premávajú do Maďarska – Miškolc, Budapešť; Poľska – Krakov, Varšava; Bulharska; Rumunska a Čiech – Praha, Cheb, odkiaľ je možné spojenie do Spolkovej republiky Nemecko. Košicami denne prechádza 46 tranzitných nákladných vlakov. Železničná doprava z Košíc je významným článkom aj pre kombinovanú prepravu nákladov na medzinárodnú vodnú dopravu (smer Gdynia, Gdansk, Štetín, Rijeka, Koper). Je vypracovaná koncepcia dostavby železničného uzla Košice, jej realizáciou sa vytvoria podmienky pre napojenie železničného uzla Košice do kategórie vysokorýchlostných tratí.

Vysokorýchlostné trate (VRT)

Na VRT je predpokladaná:

- osobná doprava vysokorýchlostnými elektrickými jednotkami so stanovenou rýchlosťou 250 km/hod a klasickými rýchlikmi s rýchlosťou do 200 km/hod,
- nákladná doprava nákladnými vlakmi so stanovenou rýchlosťou 160 km/hod (predovšetkým vlaky kombinovanej dopravy).

Predpokladá sa, že na území kraja bude do VRT zapojený železničný uzol Košice. V ňom budú zastavovať všetky vlaky VRT osobnej dopravy, časť týchto vlakov vnútroštátnej prepravy v úseku Bratislava – Košice tu bude končiť, resp. vychádzať. Obdobne tu bude končiť a vychádzať resp. zastavovať z dôvodu manipulácie časť vlakov nákladnej dopravy. Vlaky kombinovanej dopravy budú vybavené v stanici Krásna nad Hornádom, pre ktorú sa počíta s výstavbou centra nákladnej prepravy v nadväznosti na terminál kombinovanej dopravy. Pre efektívne pristavovanie vlakov do Interportu Košice i vytvorenie podmienok na zrýchlenie osobnej prepravy, je potrebné elektrifikovať úsek jestvujúcej železničnej trate Haniska pri Košiciach – Veľká Ida. Napojenie Interportu na VRT bude možné v lokalite železničnej stanice Veľká Ida.

Súčasný stav

Terminály kombinovanej dopravy (KD), s výnimkou terminálu v Dobrej, ktorý bol odovzdaný do prevádzky v roku 2002, sú v podstate len kontajnerovými prekladiskami, ktoré boli dobudované pred rokom 1993. Súčasný terminály KD v SR nie sú všeobecne vybavené manipulačnými zariadeniami, ktoré by boli schopné efektívne manipulovať s veľkými intermodálnymi prepravnými jednotkami, ani návesmi pomocou sklopných ramien na závese. To odrádza mnohých zosielateľov od alternatívy využiť pri preprave tovaru do Slovenskej republiky kombinovanú dopravu a využívať služby slovenských terminálov. Rozvoj kombinovanej dopravy v rámci kraja je preto potrebné realizovať prostredníctvom modernizácie železničných tratí a výstavbou terminálov kombinovanej dopravy (TKD).

Na území kraja podľa dohody AGTC a štátnej koncepcie rozvoja kombinovanej dopravy sa počíta s výstavbou terminálov kombinovanej dopravy medzinárodného významu v Košiciach (v lokalite Košice – Krásna v napojení na železničnú stanicu Krásna n/Hornádom a v lokalite Haniska pri Košiciach v dopravno-prekládkovom pásme).

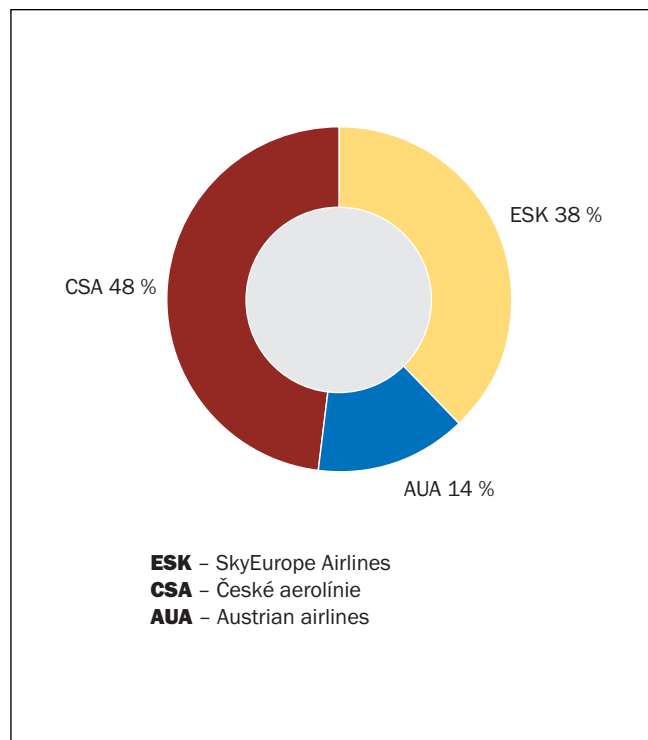
4.1.4 Letecká doprava

Medzinárodné Letisko Košice zabezpečuje pravidelnú a nepravidelnú leteckú dopravu a poskytuje služby odbavenia cestujúcich a lietadiel na pravidelných linkách a na charterových letoch. Služby odbavenia cestujúcich sú poskytované v termináloch T1 a T2. Okrem služieb pre pravidelné a charterové lety, letisko poskytuje taktiež služby odbavenia pre všeobecné

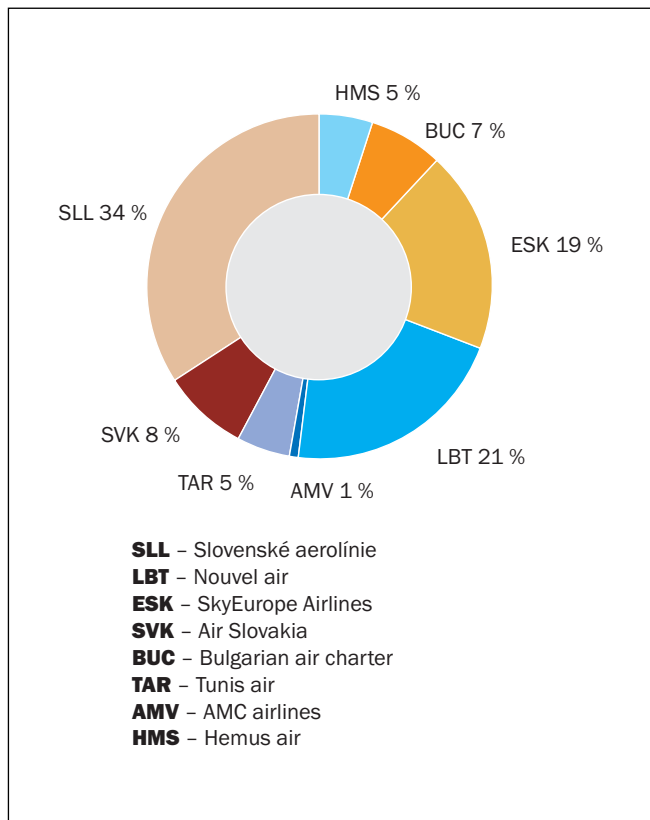

OBR. Č. 6: LETISKO KOŠICE, Zdroj: Košický samosprávny kraj

letectvo. Proces odbavenia cestujúcich a posádok všeobecného letectva prebieha v termináli pre všeobecné letectvo. Pasová a colná kontrola je k dispozícii 24 hodín.

OBR. Č. 7: PODIEL DOPRAVCOV NA CELKOVOM POČTE PREPRAVENÝCH CESTUJÚCICH – PRAVIDELNÁ DOPRAVA (ROK 2005), Zdroj: Letisko Košice

OBR. Č. 8:

PODIEL DOPRAVCOV NA CELKOVOM POČTE PREPRAVENÝCH CESTUJÚCICH – CHARTEROVÁ DOPRAVA (ROK 2005), Zdroj: Letisko Košice

TAB. Č. 14:

CELKOVÉ POČTY PREPRAVENÝCH CESTUJÚCICH V ROKOCH 2000 – 2005

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Spolu	125 844	138 083	161 827	187 716	231 410	269 885

Zdroj: Letisko Košice

4.2 Elektrická sieť

Stabilita elektrických dodávok

Slovensko má nedostatok vlastných primárnych energetických surovín. Nemá žiadne náleziská čierneho uhlia, ropy a zemného plynu sa vyskytuje na Slovensku tak málo, že ich ťažbou je možné pokryť iba niekoľko percent spotreby. Štruktúra spotreby primárnych energetických zdrojov ukazuje, že iba 7% energie zabezpečí ťažba hnedého uhlia, asi 4% energie získavame z vody výrobou elektriny a takmer 2% slovenskej spotreby energie zabezpečí domáca ťažba zemného plynu a ropy. Všetky ostatné primárne zdroje energie musíme dovážať. Perspektívne je využívanie alternatívnych zdrojov energie na energetické účely. Slovensko dnes patrí medzi vyspelé štáty Európy v oblasti produkcie elektrickej energie. Tento súčasný stav vychádza z výsledkov doterajšieho hospodárskeho vývoja na Slovensku, počas ktorého sa vygenerovala ideálna skladba zdrojov elektrickej energie, vzájomne sa dopĺňajúcich zdrojov využívajúcich energiu vody, konvenčných tepelných elektrární a elektrární jadrových. Koexistencie týchto troch druhov elektrární dáva možnosť flexibilného využívania špecifických výhod jednotlivých typov elektrární, dáva možnosť na pružné riadenie sústavy a znižuje závislosť na vonkajších – najmä poveternostných a obchodných podmienkach. Skladba zdrojov výroby elektrickej energie je teda veľmi priaznivá. Výroba elektriny sa riadi pružne podľa technických, ekonomických a ekologických kritérií. Z hľadiska skladby inštalovaného výkonu približne tretina výroby elektrickej energie pripadá na vodné elektrárne, tretina na tepelné elektrárne a tretina na jadrové elektrárne. Na Slovensku sa v roku 2004 celkom vyrobilo 30 543,4 GWh elektrickej energie. Celkový inštalovaný výkon elektrární v roku 2004 na Slovensku sa pohyboval na úrovni 8 160 MWh. Dobrý stav technických zariadení a vhodné ekonomické parametre umožnili, že takmer 12% vyrobenej elektriny mohlo byť exportované do zahraničia.

Výrobná energetická základňa – Slovenské elektrárne, a. s.

Základnou činnosťou spoločnosti Slovenské elektrárne, a. s., je výroba a rozvod elektrickej energie a tepelnej energie. Výrobná základňa pozostáva z jadrových, tepelných a vodných elektrární. Na výrobe elektrickej energie pre Slovenskú republiku sa v súčasnosti podieľa približne 86%. Elektrickú energiu dodáva trom distribučným spoločnostiam a priamo niekoľkým veľkým podnikom. Za obdobie roku 2004 spoločnosť SE, a. s. zaznamenala nasledovné ukazovatele bilancie obstaranej a dodanej elektriny.

TAB. Č. 15:

BILANCIA OBSTARANEJ A DODANEJ ELEKTRINY V (MWH) V ROKU 2004

Slovenské elektrárne, a. s. (SE)	1. 1. – 31. 12. 2004
Obstaranie	
Výroba v elektrárnach SE, a. s.	25 575 457
Nákup od nezávislých výrobcov	1 082 350
Nákup v zahraničí	5 599 652
Spolu	32 257 459
Dodanie	
Realizácia SE, a. s. (tuzemsko)	18 419 860
Predaj v zahraničí	11 596 775
Vlastná spotreba	2 244 365
Korekcia na vyrovnanú bilanciu	96 459
Spolu	32 357 459

Zdroj: Slovenské elektrárne, a. s.

V jadrových elektrárnach sa v roku 2004 vyrobilo až 66,57 % domácej elektriny, vo vodných 15,41 % a v tepelných 18,02 %. Tieto základné údaje o produkcii elektrickej energie uvádza nasledujúca tabuľka.

TAB. Č. 16:

PRODUKCIA ELEKTRICKEJ ENERGIE (ROK 2004)

Slovenské elektrárne, a. s. (SE)				
	Jadrové	Tepelné	Vodné	Celkom
Počet elektrární	3	2	34	39
Celkový inštalovaný výkon v MW	2 640	1 842,4	2 399,24	6 881,64
Množstvo vyrobenej energie v roku 2004 v GWh	17 025,6	4 608,1	3 941,7	2 5575,4
Podiel z celkového inštalovaného výkonu	38,38 %	26,76 %	34,86 %	100,00 %
Podiel vyrobenej elektrickej energie z celkového množstva	66,57 %	18,02 %	15,41 %	100,00 %

Zdroj: Slovenské elektrárne, a. s.

Jadrové elektrárne

Celkový inštalovaný výkon jadrových elektrární na Slovensku je 2 640 MW, čo je 38,38 % z celkového inštalovaného výkonu Slovenských elektrární. Jadrové elektrárne v roku 2004 vyrobili 17 025,6 GWh z celkového množstva 25 575,4 GWh elektrickej energie vyrobenej v Slovenských elektrárnach. Výroba elektrickej energie v jadrových elektrárnach na Slovensku je energetickým dispečingom spravidla regulovaná v pásme základnej záťaže, pretože ich prevádzka je najekonomickejšia pri plnom výkone.

Tepelné elektrárne

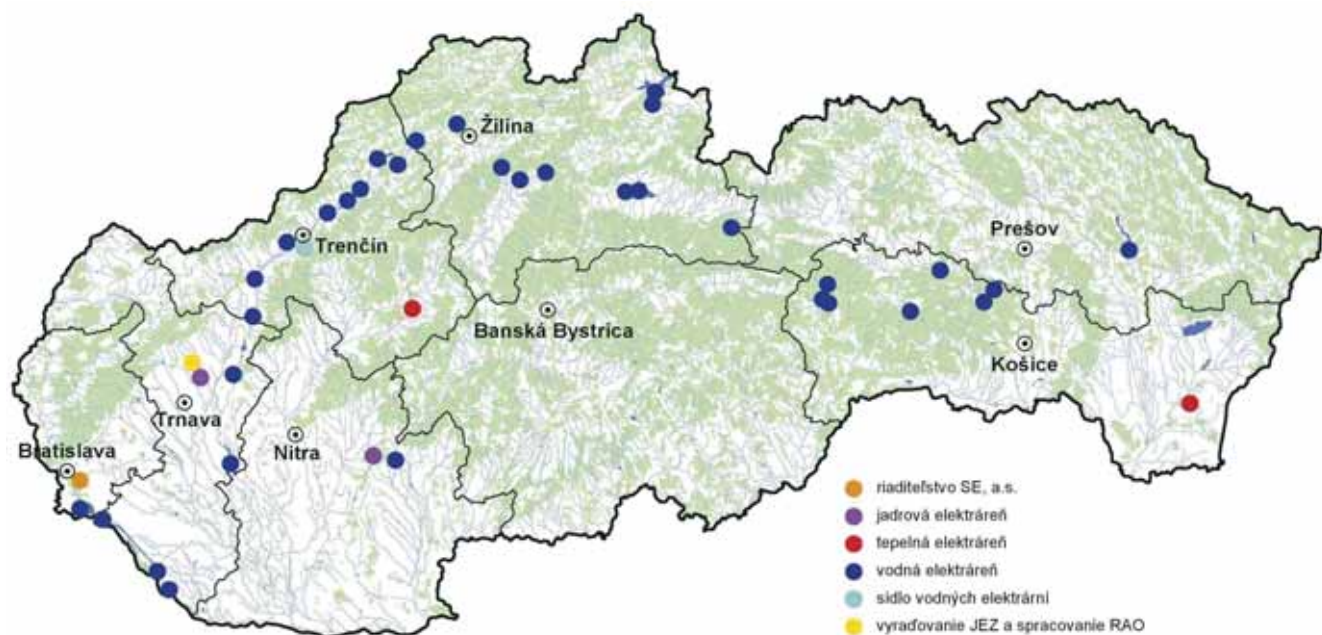
Činnosť a funkcia tepelných elektrární je v rámci elektrizačnej sústavy Slovenskej republiky významná. Predstavujú zdroje pracujúce v základnom zaťažení alebo v polo špičkovom režime. V roku 2004 bolo v tepelných elektrárnach vyrobených 4 608,1 GWh z celkového množstva 25 575,4 GWh elektrickej energie vyrobenej v Slovenských elektrárnach. Celkový inštalovaný výkon tepelných elektrární je 1 842,4 MW, čo predstavuje 26,76 % potenciálu zdrojov.

Vodné elektrárne

Sumárny inštalovaný výkon vodných elektrární je 2 399,24 MW, čo je 34,86 % z celkového inštalovaného výkonu Slovenských elektrární. Z toho je v prietochných vodných elektrárnach inštalovaných 1 482,025 MW a v prečerpávacích vodných elektrárnach 914,92 MW. Podiel vodných elektrární na ročnej výrobe elektrickej energie Slovenských elektrární, a. s. predstavuje 13 až 20 %. V roku 2004 vyrobili vodné elektrárne 3 941,7 GWh z celkového množstva 25 575,4 GWh vyrobenej elektrickej energie v Slovenských elektrárnach, t. j. 15,4 %. Skutočne využitý hydroenergetický potenciál SR je na úrovni 57,5 %.

Prenos a distribúcia

Najvýznamnejšiu úlohu v postavení zabezpečovania bezporuchového prenosu má Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a. s. (SEPS). Poslaním spoločnosti je spoľahlivo prevádzkovať prenosovú sústavu, zabezpečovať dispečerské riadenie sústavy, jej údržbu, obnovu a rozvoj tak, aby bola zaručená spoľahlivá a kvalitná dodávka elektriny a paralelná

OBR. Č. 9:
ROZMIESTNENIE ELEKTRÁRNÍ V RÁMCI SR (ROK 2004), Zdroj: Slovenské elektrárne, a. s.

prevádzka so susednými sústavami podľa odporúčaní UCTE pri rešpektovaní nediskriminačných a transparentných princípov prístupu k sieťam s minimálnymi dopadmi na životné prostredie. Na Slovenskom trhu zabezpečujú distribúciu s elektrinou 3 regionálne distribučné spoločnosti.

Energetická infraštruktúra v Košickom kraji

Košický kraj disponuje vlastnou energetickou infraštruktúrou. Najvýznamnejším energetickým zdrojom regiónu je kombinovaná uhoľná a plynová elektráreň Slovenských elektrární – Elektrárne Vojany. Závod Elektrárne Vojany sa nachádza v okrese Michalovce. Pozostáva z dvoch energetických výrobní: Elektrárne Vojany I (EVO I – 6 x 110 MW) a Elektrárne Vojany II (EVO II – 6 x 110 MW). Výhodná poloha v blízkosti ukrajinských hraníc, skrátenie širokorozchodnej trate a možnosť odberu chladiacej vody z Laborca boli najdôležitejšími kritériami pre rozhodnutie o lokalizácii tepelnej elektrárne.

Východoslovenská energetika a. s. Košice (VSE) je regionálnou distribučnou spoločnosťou. Jej hlavnou činnosťou je nákup, distribúcia a predaj elektriny pre účely zásobovania

obyvateľov a podnikateľov. Košický kraj je súčasťou celoslovenskej energetickej siete a je napojený na nadradenú 400 kV energetickú sieť.

V súčasnosti VSE distribuuje elektrinu na území Košického, Prešovského a časti Banskobystrického kraja. Oblasť zásobovania sa rozkladá na takmer 16 000 km². VSE dodáva elektrinu takmer 600 000 zákazníkom prostredníctvom svojich zariadení (elektrické vedenia, elektrické a transformátorové stanice). VSE neprevádzkuje žiadne zdroje elektrickej energie. Distribuovanú elektrinu nakupuje od Slovenských elektrární, a. s., závodných elektrární a malých výrobcov.

V roku 2004 VSE predala viac ako 4,8 TWh elektriny. Priemerný počet zamestnancov v uplynulom roku bol 1 845. Fond národného majetku SR vlastní 51 % akcií VSE. Od roku 2003 je vlastníkom 49 % akcií firmy nemecká energetická spoločnosť RWE Energy.

TAB. Č. 17:
PARAMETRE ELEKTRÁRNE VO VOJANOCH

	EVO I	EVO II
Inštalovaný výkon	660,00 (6x110) MW	660,00 (6x110) MW
Počet blokov	6	6
Palivo	čierna uhlie	zemný plyn, mazut
Uvedenie do prevádzky	bloky 1 - 4 / 1966	1973 - 1974
Zdroj: Slovenské elektrárne, a. s.		

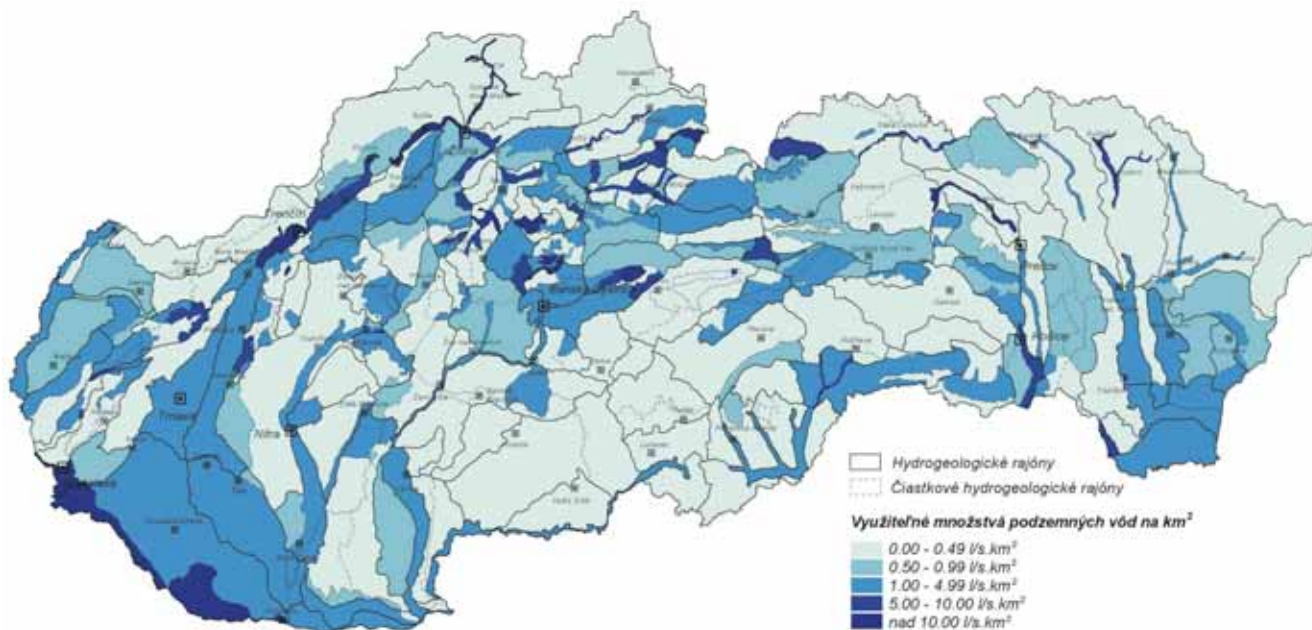
4.3 Verejné vodovody a disponibilné vodné zdroje

Situácia na Slovensku

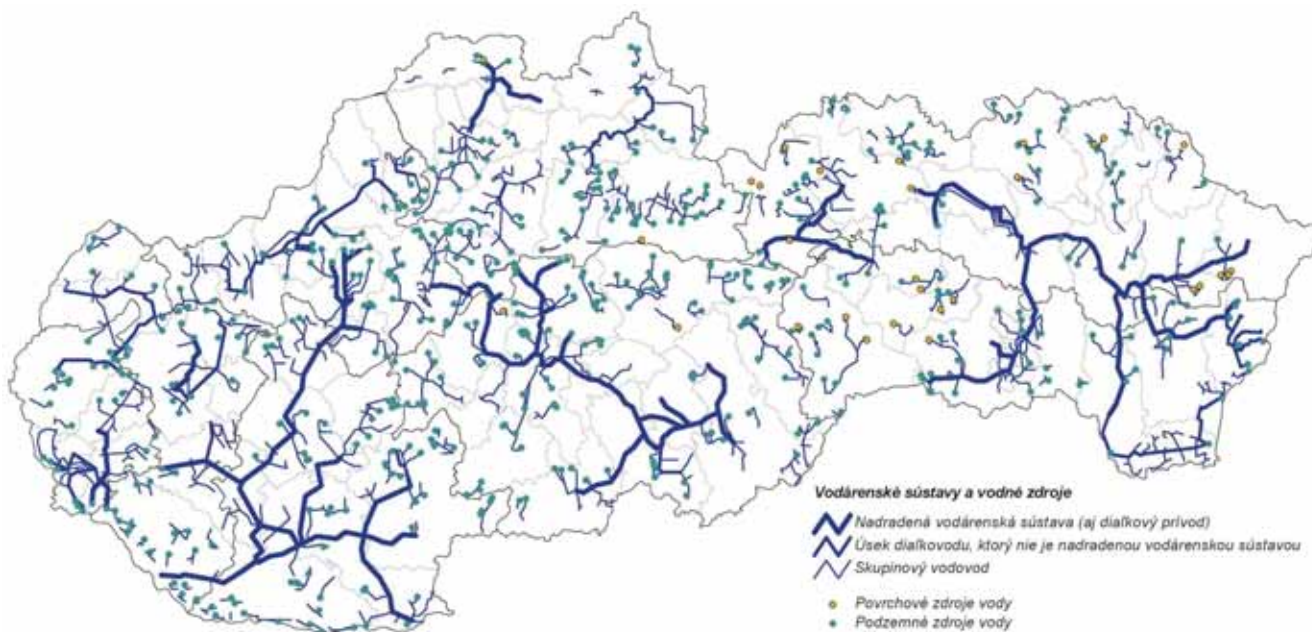
Na Slovensku je z verejných vodovodov zásobovaných 82,57% obyvateľov, pričom verejný vodovod má vybudovaných z 2 883 obcí v rámci SR 1 955. Kapacita vodných zdrojov predstavuje 32 871 l/s, z čoho 27 905 l/s je kapacita zdrojov podzemnej vody. Vo vlastných vodohospodárskych zariadeniach sa vyrobí 430 395 tis. m³ pitnej vody vyhovujúcej kvality ročne. Slovenská republika má v súčasnosti dostatok zdrojov vody, sú však nerovnomerne rozložené.

Odhady hydrologických zmien pre roky 2010, 2030, 2075

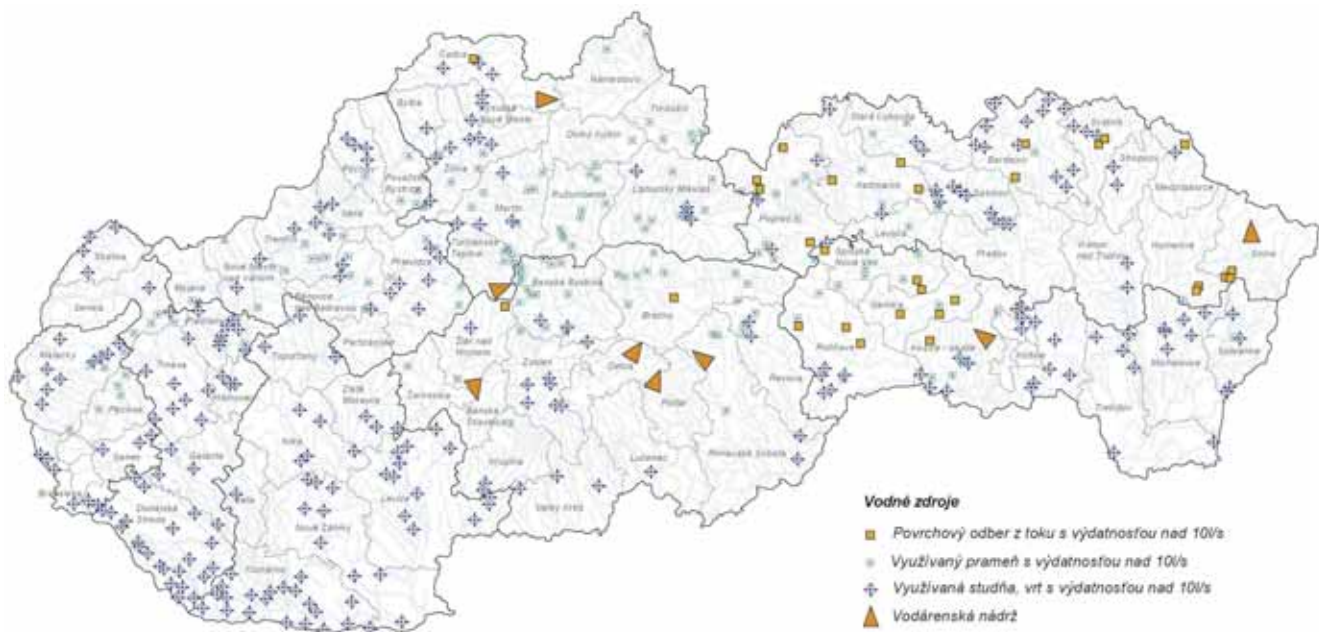
Kapacita vodných zásob je v súčasnosti 12,56 miliárd m³ (398 m³/s). Predpokladá sa, že poklesne na 12,05 miliárd m³ v roku 2010; 11,05 do roku 2030 a 9,42 do roku 2075. Na základe prognóz Slovensko príde v najbližších 70-rokoch o jednu štvrtinu kapacity vodných zásob. Priemerný ročný odtok z územia kraja súčasne poklesne počas uvedených rokov o 4%, 12% a 25%.

OBR. Č. 10: VYUŽITELNÉ MNOŽSTVÁ PODZEMNÝCH VÔD (ROK 2001)
Zdroj: Slovenský hydrometeorologický ústav, Spracovala: Slovenská agentúra životného prostredia

OBR. Č. 11: VODÁRENSKÉ SÚSTAVY A VODNÉ ZDROJE (ROK 2001)
Zdroj: Výskumný ústav vodného hospodárstva, Spracovala: Slovenská agentúra životného prostredia

OBR. Č. 12: VODNÉ ZDROJE (ROK 2001)

Zdroj: Výskumný ústav vodného hospodárstva, Spracovala: Slovenská agentúra životného prostredia

Územie východného Slovenska

Celá spádová oblasť východného Slovenska bola do 30. 4. 2003 spravovaná štátnym podnikom Východoslovenských vodární a kanalizácii š. p. (VVaK). Rozhodnutím Ministerstva pôdohospodárstva SR v roku 2003, v súlade s privatizačným projektom vznikli 2 akciové spoločnosti:

- A. *Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a. s. so sídlom v Košiciach (ďalej VVS)*
- B. *Podtatranská vodárenská spoločnosť, a. s. so sídlom v Poprade (ďalej PVS)*

Obe tieto spoločnosti spravujú územia, ktoré z hľadiska územného rozdelenia spadajú do Košického aj do Prešovského kraja. Z pohľadu dodávok vody dochádza k využívaniu vodných zdrojov Prešovského kraja pre Košický kraj (vodná nádrž Starina) príp. naopak v rámci pôsobnosti oboch akciových spoločností. Preto nie je možné posudzovať dostatok dodávok vody a zdrojov celkom izolovane a nezávisle bez územia Prešovského kraja.

Územia spadajúce pod správu vodárenských spoločností

- A. *Územie spravované VVS:*

OBR. Č. 13: ÚZEMIE SPRAVOVANÉ VVS (ROK 2004)

Zdroj: Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a. s.

Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a. s. so sídlom v Košiciach

Výroba a dodávka vody

Celkový počet obyvateľov zásobovaných pitnou vodou z verejných vodovodov VVS, a. s. v roku 2004 vzrástol oproti roku 2003 o 5 076 obyvateľov a dosiahol stav 873 158 obyvateľov. Z celkového počtu 1 227 870 obyvateľov žijúcich v regióne spoločnosti je napojených na verejný vodovod 71,1 %

obyvateľstva (časť obyvateľov je napojených na verejný vodovod v správe obcí). Spoločnosť má k dispozícii 36 úpravni vôd, z ktorých 5 je v súčasnosti odstavených. Najvýznamnejšími zdrojmi povrchovej vody sú vodárenské nádrže Starina a Bukovec, z podzemných zdrojov je to prameň Drienovec. V roku 2004 VVS evidovala 120 423 odberateľov, z ktorých 109 393 bolo z kategórie domácností a 11 030 z kategórie ostatní odberatelia.

TAB. Č. 18:
VYBRANÉ PREVÁDZKOVÉ UKAZOVATELE (ROK 2004)

Východoslovenská vodárenská spoločnosť	
Počet obyvateľov zásobovaných pitnou vodou	873 158
Počet obyvateľov zásobených pitnou vodou z celkového počtu obyvateľov na spravovanom území (%)	71,1%
Počet vodovodných prípojok	114 919
Dĺžka vodovodných prípojok v km	790
Dĺžka vodovodnej siete v km	4 879
Zdroj: Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a. s.	

B. Územie spravované PVS

OBR. Č. 14: ÚZEMIE SPRAVOVANÉ PVS (ROK 2004)
Zdroj: Podtatranská vodárenská spoločnosť, a. s.

Podtatranská vodárenská spoločnosť, a. s. so sídlom v Poprade

Pozostáva z troch bývalých odštepných závodov OZ Poprad, OZ Spišská Nová Ves (pod ktorý spadá aj okres Gelnica a okres Levoča – PSK) a OZ Stará Lubovňa. Pre bližšiu špecifikáciu uvedené závody ležia na území 6-tich okresov: Poprad, Kežmarok, Stará Lubovňa, Spišská Nová Ves, Gelnica a Levoča.

Výroba a dodávka vody

Rok 2004 v rámci hydrologických pomerov bol priaznivý na výdatnosť prameňov. PVS v súčasnosti odoberá vodu zo 192 vodných zdrojov o kapacite 1 119 l/s. Zásobovanie bolo reali-

zované pre 286 063 obyvateľov, čo predstavuje 77% populácie na území pôsobnosti spoločnosti. V priebehu roku 2004 zabezpečila spoločnosť PVS prevádzku 1 509,51 km vodovodnej siete o kapacite 79 710 m³ a 39 čerpacích staníc s kapacitou 11 191 l/s.

Najdôležitejšie a najvýdatnejšie zdroje

Podzemné zdroje nachádzajúce sa v katastri obce Liptovská Teplička s výdatnosťou 837 l/s. (14 podzemných vodných zdrojov – 5 prameňov a 9 vrtov), ktoré sú súčasťou zásobovacieho systému vodovodu Poprad, Kežmarok, Spišská Nová Ves a Levoča. Doplňujúcim vodným zdrojom pre mesto Spišská Nová Ves a Levoča je povrchový odber z potoka Veľká Biela voda 100 l/s.

TAB. Č. 19:
VYBRANÉ PREVÁDZKOVÉ UKAZOVATELE (ROK 2004)

Podtatranská vodárenská spoločnosť	
Počet obyvateľov zásobovaných pitnou vodou	286 063
Počet obyvateľov zásobených pitnou vodou z celkového počtu obyvateľov na spravovanom území (%)	77%
Počet vodovodných prípojok	40 306
Dĺžka vodovodných prípojok v km	362
Dĺžka vodovodnej siete v km	1 510
Zdroj: Podtatranská vodárenská spoločnosť, a. s.	

Súčasná kapacita vodných zdrojov v Košickom kraji

Kapacita vodných zdrojov spolu:	3 824 l/s
z toho:	
• podzemná voda	2 353 l/s
• povrchová voda	1 471 l/s

Zdroje vody sú postačujúce do roku 2012. V poslednom období došlo k zníženiu spotreby vody z dôvodu šetrenia s vodou a k zníženiu spotreby vody pre vyššiu cenu vody pre obyvateľstvo i priemysel, orientácie podnikov na vlastné zdroje, ale aj zrušenie celého radu podnikov používajúcich pitnú vodu vo výrobe. Pre zabezpečenie dostatku zdrojov vody po roku 2012 pre Košický kraj bude nevyhnutné zvýšenie kapacity úpravne vody vodnej nádrže Starina a výstavba novej vodnej nádrže Tichý Potok.

V súčasnosti je na území Košického kraja vybudovaných 9 vodných nádrží (VN) s objemom nad 1 mil. m³. Celková kapacita vybudovaných nádrží v kraji je 466,5 mil. m³. Vodárenské nádrže sa nachádzajú v okresoch:

- 4 nádrže v okrese Košice-okolie (Bukovec I a II, Ružín I, II.),
- 2 nádrže v okrese Rožňava (Palcmanská Maša, Rybníky – Hrhov),
- 2 nádrže v okrese Michalovce (Zemplínska Šírava, Senné),
- 1 nádrž v okrese Trebišov (Beša).

Zásobovanie Košického kraja pitnou vodou

Východoslovenská vodárenská spoločnosť zásobuje rozhodujúce časti okresov Košice I – IV, Košice-okolie, Rožňava, Michalovce, Trebišov, Sobrance v Košickom kraji a Humenné, Snina, Vranov nad Topľou, Prešov a Sabinov v Prešovskom kraji. Okresy Spišská Nová Ves a Gelnica sú zásobované Podtatranskou vodárenskou spoločnosťou.

VVS vymedzuje diaľkový prívod vody z VN Starina a celý bilančný koridor skupinových vodovodov (SKV) Snina, Humenné, Vranov nad Topľou, Trebišov – Michalovce – Sečovce, Prešov a skupinový vodovod Košice. Podiel VVS na zásobovaní Košického samosprávneho kraja je až 91,4%. Rozhodujúcim spotrebiteľom je mesto Košice. Z odberu 1 000 l/s z VN Starina pre Košický samosprávny kraj mesto Košice odoberá 400 l/s.

4.4 Kanalizačné siete

Zhodnotenie disponibilných čistiarní odpadových vôd

V rámci Košického kraja zabezpečujú správu a manažment kanalizačných sietí 2 spoločnosti: Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a. s. (VVS) – patria sem okresy Košice I – IV, Košice - okolie, Michalovce, Rožňava, Sobrance, Trebišov, Podtatranská vodárenská spoločnosť, a. s. (PVS) – patria sem okresy Spišská Nová Ves a Gelnica.

TAB. Č. 20:
VYBRANÉ UKAZOVATELE – NAPOJENIE NA KANALIZAČNÚ SIEŤ A ČOV (ROK 2004)

Vybrané ukazovatele	Za celé spravované územie VVS
Počet ČOV (36 mechanicko-biologických a 5 mechanických)	41
Projektovaná kapacita ČOV m ³ /deň	317 520
Počet kanalizačných prípojok	44 531
Dĺžka kanalizačnej siete v km	1359
Dĺžka kanalizačných prípojok v km	344
Celkové množstvo čistených odpadových vôd v tis. m ³ /rok	76 481
Množstvo sušiny (kal) v tonách	7 610,5

Zdroj: Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a. s.

TAB. Č. 21:
VYBRANÉ UKAZOVATELE – NAPOJENIE NA KANALIZAČNÚ SIEŤ A ČOV (ROK 2004)

Vybrané ukazovatele (PVS)	Za celé spravované územie PVS
Počet ČOV (25 mechanicko-biologických a 3 mechanické)	28
Projektovaná kapacita ČOV m ³ /deň	80 863
Počet kanalizačných prípojok	16 711
Dĺžka kanalizačnej siete v km	388
Dĺžka kanalizačných prípojok v km	362
Celkové množstvo čistených odpadových vôd v tis. m ³ /rok	28 224
Množstvo sušiny (kal) v tonách	1 556

Zdroj: Podtatranská vodárenská spoločnosť, a. s.

4.5 Telekomunikačná sieť a internet

4.5.1 IP telefónia a využívanie internetu

IP telefónia sa za posledných päť rokov vyvinula z prvých prototypov v technológiu, ktorá prekonáva vo viacerých ohľadoch klasický prenos hlasu a má funkcie, ktoré bežná telefónna ústredňa ani nedokáže ponúknuť. IP telefónia veľmi efektívne znižuje náklady spoločností. V prípade zriadeného pevného pripojenia na internet je prakticky zadarmo. Hlas, ktorý sa prevedie na dáta, je prenášaný po internete a na druhej strane sa znova konvertuje na hlas. IP telefónia integruje do seba hlas, mail, fax, video, dáta a tak umožňuje podstatne širšie možnosti na využitie počítačových sietí.

Využívanie internetu napreduje vďaka technologickému rozvoju veľkými krokmi, stále však nepriniesol rýchlu internetizáciu a informatizáciu spoločnosti porovnateľnú s inými štátmi EÚ. Nepriniesol ale ani mieru penetrácie širokopásmovým internetom porovnateľnú s krajinami bývalej pätnástky EÚ. Ako jednu z príčin možno považovať nízku kúpyschopnosť obyvateľstva, ktorá neumožňuje obyvateľom pri danej cenovej hladine telekomunikačných služieb využitie internetu bez obmedzenia ostatnej spotreby. Ďalším z problémov je, že odľahlé vidiecke oblasti Košického kraja nie sú z ekonomického hľadiska zaujímavé pre poskytovateľov širokopásmového internetu. V Košickom kraji nie sú rýchlym internetom pokryté predovšetkým okresy Gelnica (región Dobšiná) a Veľké Kapušany.

4.5.2 Mobilné siete

V rámci Slovenskej republiky v súčasnosti pôsobia dve spoločnosti (mobilní operátori) zaoberajúce sa mobilnou komunikáciou – Orange Slovensko, a. s. a T-Mobile Slovensko, a. s. Na telekomunikačnom trhu pôsobia už 9 rokov. Signál mobilných sietí oboch operátorov dosahuje vysokú kvalitu. Percentuálne vyjadrenie pravdepodobnosti dovolania sa dosahuje úroveň 99%. Zároveň takýto ukazovateľ je uvádzaný aj pri pravdepodobnosti ukončenia celého hovoru bez prerušenia.

Pokrytie signálom mobilného operátora Orange Slovensko, a. s.

V závere roka 2004 mala spoločnosť Orange Slovensko, a. s. vybudovaných 1 378 základňových staníc na území Slovenska, ktoré zabezpečujú takmer 87% pokrytie územia SR signálom GSM.

Pokrytie signálom mobilného operátora T-Mobile Slovensko, a. s.

Spoločnosť T-Mobile Slovensko, a. s. dosiahlo v roku 2004 počet 1 130 základňových staníc. Spoločnosť za rok 2004 uvádza 91% pokrytie územia Slovenska signálom GSM.

4.6 Odpady

Vznik odpadov v Košickom kraji

Vychádzajúc z prepočtov, uvedených v Programe odpadového hospodárstva SR sa odhadlo, že v zmysle nového členenia odpadov na ostatné a nebezpečné vzniklo v roku 2003 na území Košického kraja 3 540 309,42 ton ostatných odpadov a 651 650,0 ton nebezpečných odpadov:

TAB. Č. 22:
VZNIK ODPADU PODĽA NOVÉHO KATALÓGU ODPADOV (ROK 2003)

Odpad podľa nového katalógu odpadov	Množstvo (t)
Ostatný odpad	3 540 309,42
Nebezpečný odpad	651 650,0
Celkom	4 191 959,42

Zdroj: Slovenská agentúra životného prostredia

Nakladanie s odpadmi a zneškodňovanie odpadov

Skládkovanie

V roku 2003 sa skládkovaním v Košickom kraji zneškodnilo celkom 862 603,38 ton odpadov (v kategórii O, Z, N), čo predstavuje 20,6% z celkového množstva vzniknutých odpadov.

TAB. Č. 23:
SKLÁDKOVANIE ODPADOV PODĽA KATEGÓRIÍ V ROKU 2003 (ÚZEMIE KOŠICKÉHO KRAJA)

Rok 2003		Ostatný odpad	Zvláštny odpad	Nebezpečný odpad
Množstvo skládkovaného odpadu	t	525 920,33	285 810,48	50 872,57
Celkové množstvo skládkovaného odpadu	t	862 603,38		
Celkové množstvo vzniknutého odpadu	t	4 191 959,42		
Podiel skládkovaného odpadu z celkového množstva vzniknutých odpadov	%	20,6		

Zdroj: Slovenská agentúra životného prostredia

Podstatnú časť odpadov v kategórii zvláštnych tvorí komunálny odpad a skládkovanie patrí k najrozšírenejšiemu spôsobu jeho zneškodňovania. Podľa údajov Štatistického úradu Slovenskej republiky bolo na území Košického kraja v roku 2003 zneškodnené skládkovaním 45,1% komunálnych odpadov.

TAB. Č. 24:
POČET SKLÁDOK (ROK 2005)

Trieda	Košický kraj (počet skládok)	SR (počet skládok)
Skládka odpadov na nebezpečný odpad	3	16
Skládka odpadov na odpad, ktorý nie je nebezpečný	11	120
Skládka odpadov na interný odpad	3	20
Spolu	17	156

Zdroj: Slovenská agentúra životného prostredia

V roku 2001 došlo v zmysle zákona NR SR č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov k zmene kategórií skládok.

TAB. Č. 25:
SKLÁDKY PODĽA FORMY VLASTNÍCTVA A VEĽKOSTI V KSK (ROK 2005)

Forma vlastníctva	Počet	Veľkosť skládok		
		malá	stredná	veľká
Akciová spoločnosť	4	2	0	2
Spol. s ručením obmedzeným	8	5	1	2
Obecné	5	3	2	0
Spolu	17	10	3	4

Zdroj: Slovenská agentúra životného prostredia

Odpad z tepelných procesov

V prevažnej miere sa ukladá na skládkach, resp. na skládkach nebezpečných odpadov.

Stavebný odpad

Držiteľ stavebných odpadov je povinný odpad triediť a zabezpečiť jeho materiálové zhodnotenie. Značná časť týchto odpadov je nerecyklovateľná. Do tejto skupiny odpadov patria zemina, kamenivo a výkopová zemina, ktoré nepredstavujú spravidla ekologické problémy. Prevažná väčšina týchto odpadov sa zneškodňuje skládkovaním.

Nebezpečný odpad

Z celkového množstva vyprodukovaných nebezpečných odpadov v kraji najviac odpadov vzniká v kategórii „odpady inak nešpecifikované“. Odpady z tepelných procesov sa materiálovo zhodnocujú na 80%. Odpady z anorganických chemických procesov sa zneškodňujú iným spôsobom. Odpady z organických chemických procesov sa zhodnocujú energeticky.

Jednotlivé druhy nebezpečných odpadov majú priradené spôsoby nakladania s nimi. Spracovanie môže byť fyzikálno-chemické (galvanické kaly, koncentráty s obsahom kovov a i.), biologická dekontaminácia (zeminy kontaminované

ropnými látkami), termické spracovanie (oleje, kaly farieb a lakov, rozpúšťadlá, plastové obaly s obsahom nebezpečných látok a i.). Osobitnú skupinu tvoria PCB látky. Zariadenia na zneškodnenie, dekontamináciu a bezpečné uskladnenie PCB látok, odpadových PCB a zariadení obsahujúcich PCB látky na Slovensku neexistujú. Pre zneškodňovanie PCB látok v súčasnosti existujú 3 hlavné metódy zneškodňovania: spaľovanie pri vysokej teplote, chemická likvidácia a vývoz do zariadení na zneškodnenie v zahraničí.

Odpad zo zdravotníckych a veterinárnych zariadení (OZVO)
Musí sa separovať na mieste a oddeliť od nebezpečného odpadu. OZVO sa zneškodňuje spaľovaním v spaľovni zdravotníckeho odpadu (spaľovne Trebišov, Krompachy).

Komunálny odpad

Za nakladanie s komunálnym odpadom, ktorý vzniká na území obce, zodpovedá obec. Komunálny odpad tvoria separované zbierané zložky (papier, sklo, plasty a i.), odpad zo záhrad, parkov a iné komunálne odpady. Komunálny odpad sa v prevažnej miere ukladá na skládky, spaľuje a iba v malej miere zhodnocuje.

5. Endogénne zdroje

5.1 Typy a rozloha pôd

V Košickom kraji sa nachádza 337,9 tisíc hektárov poľnohospodárskej pôdy. Z nej pripadá na ornú pôdu 210,2 tisíc hektárov (62,1%), vinice 3,1 tisíc hektárov (0,9%), záhrady 13,7 tisíc hektárov (4,3%), ovocné sady 1,8 tisíc hektárov (0,5%) a trvalé trávnaté porasty 109,1 tisíc hektárov (32,2%). Najvýznamnejšou poľnohospodárskou produkčnou oblasťou v kraji a zároveň druhou na Slovensku je Východoslovenská nížina. Prírodné podmienky kraja vytvárajú vhodné podmienky pre rozvoj poľnohospodárskej výroby, vinohradníctva (Sobranceká a Tokajská vinohradnícka oblasť), zeleninárstva o ovocinárstva (južné oblasti kraja). Tendenciou ďalšieho rozvoja odvetvia je stabilizovať poľnohospodársku výrobu v tradičných poľnohospodárskych oblastiach (okresy Trebišov, Michalovce, Košice-okolie) a mikroregiónoch a nadväzovať na to obnoviť a budovať spracovateľský potravinársky priemysel.

5.2 Nerasty

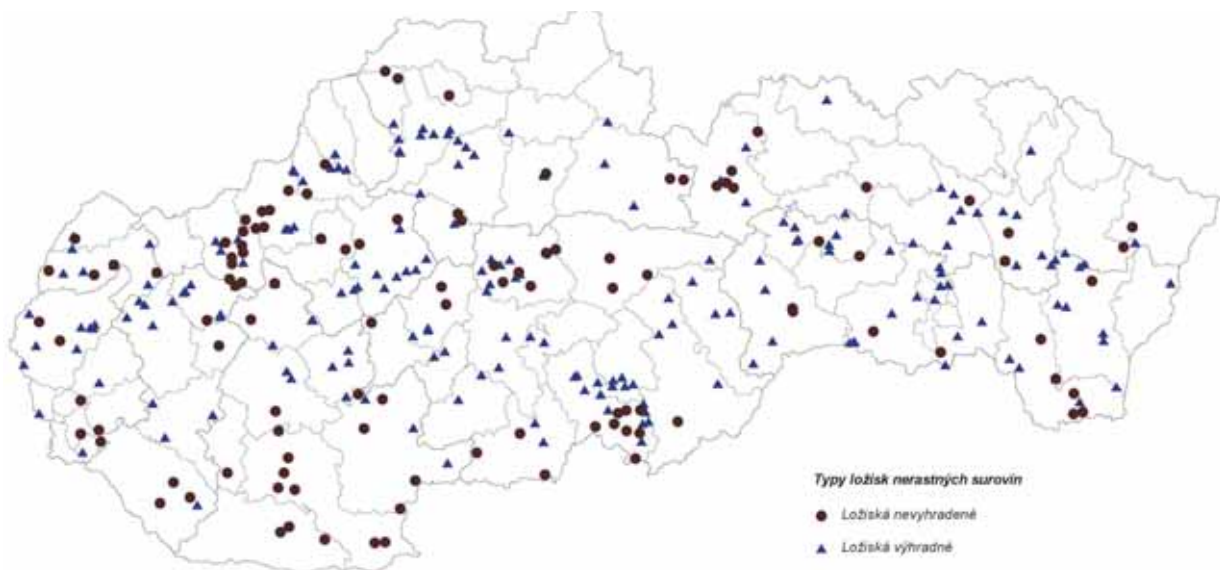
Nerastná surovínová základňa

V Košickom kraji sa nachádzajú energetické, rudné a nerudné suroviny. Z **energetických surovín** sú v kraji menšie zásoby zemného plynu, ropy a hnedého uhlia v okresoch Michalovce, Sobrance a Trebišov. V lokalite Hnojné (okres Michalovce) je ložisko lignitu a v okrese Trebišov antracitu.

Zásoby **rudných surovín** sa nachádzajú v Slovenskom Rudohorí v Spišskej Novej Vsi, Rožňave a Gelnici a v západnej časti okresu Košice – okolie (siderit, medené, strieborné rudy,

železné a komplexné medené rudy, kobaltovo-niklová ruda, pyrit, olovo, zinok, ortuť). Zdroje rudných surovín v minulosti vytvorili podmienky pre rozvoj baníctva najmä v okresoch Spišská Nová Ves, Gelnica, Rožňava. V súčasnom období sa ťažba v pôvodných lokalitách stala neefektívna, resp. z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov sa v pripravovaných ťažobných priestoroch nere realizovala (strieborná žila v okrese Rožňava) alebo odsunula (mastenec v okrese Rožňava).

Z **nerudných surovín**, ktoré sú rozptýlené takmer v celom regióne, sú to najmä dolomity, vápenec, kamenná soľ, keramické a žiaruvzdorné íly, sadrovec, andezit, sklárske a zlievačské piesky, magnezit, stavebný kameň, štrkopiesky, a tehliarske suroviny. Zásoby nerudných surovín umožnili rozvoj priemyslu stavebných hmôt v Košickom kraji, ťažba niektorých surovín prebieha aj v súčasnosti. Na území okresov Košice I – IV sa ťaží granodiorit, keramické íly, v okrese Košice – okolie štrkopiesky, sialitické íly, vápenec, dolomit, amfibiolit, kaolín, v okrese Gelnica vápenec, v okrese Michalovce okrem energetických surovín sa ťažia keramické íly, zeolitový tuf, v okrese Rožňava železná ruda (Nižná Slaná, Jelšava), v okrese Spišská Nová Ves (Poráč) baritová ruda, v okrese Sobrance vápenec, v okrese Trebišov sa ťaží andezit, bentonit, vápenec, zlievarenské piesky a iné suroviny. Perspektívne sú zásoby kamennej soli v Zbudzi, kaolínu v okrese Košice – okolie, magnezitu v Košiciach, vápencov a dolomitov vo viacerých okresoch kraja, živcov, mastenca v Rožňave, sadrovca a andezitu v Spišskej Novej Vsi. Z hľadiska možností širokého využitia je potrebné venovať väčšiu pozornosť spracovaniu zeolitov.

OBR. Č. 15: ŤAŽBA NERASTNÝCH SUROVÍN (ROK 2001)

Zdroj dát: Štátny geologický ústav Dionýza Štúra, Spracovala: Slovenská agentúra životného prostredia

Energetické suroviny

V porovnaní s inými lokalitami na Slovensku sa významné zásoby zemného plynu nachádzajú v okresoch Michalovce, Sobrance a Trebišov (dobývacie priestory Bánovce nad Ondavou, Kapušianske Kľačany, Pavlovce nad Uhom, Pozdišovce a Trebišov, chránené ložiskové územie Rakovec nad Ondavou, Bačkov). Ložisko lignitu sa nachádza v chránenom ložiskovom území (CHLÚ) Hnojné a antracitu v CHLÚ Veľká Tŕňa.

Rudné suroviny

Rudné suroviny sa nachádzajú v tradičných baníckych okresoch Košického samosprávneho kraja – Rožňava, Spišská Nová Ves, Gelnica a v západnej časti okresu Košice-okolie.

Uvádzame stručný prehľad ložísk (dobývacie priestory, resp. CHLÚ) rudných surovín:

- Dobývacie priestory
 - Nižná Slaná – siderit
 - Rožňava – medená a strieborná ruda
 - Rudňany – železná a medená ruda
 - Slovinky – medená ruda
 - Poráč – železná a medená ruda
- Chránené ložiskové územia
 - Hodkovce – kobaltovo-niklová ruda
 - Nižný Medzev – železná ruda
 - Smolník – pyrit
 - Gelnica – medená ruda
 - Mníšek nad Hnilcom – medená, olovnatá, zinková a ortuťová ruda
 - Helcmanovce – medená ruda
 - Prakovce – polymetalické rudy

Nerudné suroviny

Zastúpenie nerudných surovín v Košickom kraji je rozmanité a nachádza sa na celom jeho území. Sú to rôzne druhy stavebného kameňa, tehliarske hliny, štrkopiesky, kaolín, vápenec, mastenec a iné. Z celoslovenského pohľadu sú na území kraja dôležité najmä zásoby kamennej soli (Zbudza), a tiež zásoby magnezitu (Košice) a rádioaktívnych surovín (Košice a Spišská Nová Ves). V okrese Košice-okolie je vyhlásené chránené územie na ochranu využitia tepelnej energie zemskej kôry (Ďurkov a ďalších 31 katastrálnych území tvoriacich kompaktné územie).

Stručné zhodnotenie využitia nerastných surovín podľa okresov

Okresy Košice I – IV

V severnej časti zastavaného územia mesta Košice sa nachádza významné ložisko magnezitu celoslovenského významu. V mestskej časti Ťahanovce sa nachádza dobývací priestor keramických ílov, ráta sa s jeho ťažbou aj v budúcnosti. Na území mesta sa nachádza aj dobývací priestor Hradová (okres Košice I), kde sa ťaží granodiorit. Počíta sa s jeho ťažbou do vyčerpania ložiska. V západnej časti mesta má vymedzené chránené ložiskové územie ložisko uránu a molybdénových rúd.

Okres Košice-okolie

- Rudné suroviny
 - Kobaltové a niklové rudy sú potvrdené geologickým prieskumom v Hodkovciach, lokalita má predpoklady výhľadovo k podzemnej ťažbe. Oblasť výskytu bola vyhlásená za chránené ložiskové územie.
 - Železné rudy sú potvrdené v lokalite Nižný Medzev. S ťažbou v tejto lokalite sa ale nepočíta.
- Nerudné suroviny svojou rôznorodosťou potvrdzujú zastúpenie takých významných surovín, ako je vápenec, andezit, granodiorit, dolomit, amfibolit a štrkopiesky použiteľné k stavebným účelom, ako i keramické suroviny a suroviny so žiaruvzdorným charakterom – azbest a magnezit.
 - Azbestová surovina v katastrálnom území Paňovce spĺňa po kvalitatívnej stránke všetky podmienky pre hlbinné dobývanie.
 - Keramický íl – veľké zásoby kaolínu sú potvrdené geologickým prieskumom v oblasti Rudník – Jasov.
 - Vápenec a vápencové piesky v Malej Vieske – Družstevná pri Hornáde majú vhodné ťažobné podmienky.
 - Vysokopečný vápenec v lokalite Včeláre je perspektívnym ložiskom s dobrou kvalitou.
 - Vápenec pre špeciálne účely v lokalite Hostovce, ťažobná činnosť sa predpokladá aj v budúcom období.
 - Sialitická surovina vhodná k výrobe cementu sa ťaží v lokalite Dvorníky – Včeláre. Perspektívnosť ložiska je potvrdená vysokými zásobami suroviny.
- Zo stavebných surovín sa predpokladá pokračovať v ťažbe:
 - Dolomitu až do vyčerpania zásob v lokalite Trebejov.
 - Amfibolitu v lokalite Vyšný Klátov do vyčerpania zásob.
 - Ťažba štrkopieskov sa predpokladá v lokalite Milhošť a Čaňa. Vzhľadom na nevhodné zloženie a náročnú technológiu sa nepredpokladá obnovenie ťažby v lokalite v Kráľovciach.
 - Tehliarska surovina sa v súčasnosti neťaží v Jasove. Bohaté zásoby s možnosťou využitia sú v lokalite Janík.

Okres Gelnica

V okrese Gelnica sa v súčasnosti ťaží len vápenec v dobývacom priestore Jaklovce. V druhom súčasnom dobývacom priestore Švedlár sa kremeň neťaží. V okrese sa nachádza 14 CHLÚ – sú tu zásoby rudných nerastov (meď, olovo, zinok, striebro, pyrit – chalkopyrit), z ktorých ťažbou sa v budúcnosti neráta a nerudných surovín (kremeň, vápenec), z ktorých je perspektívna ťažba vápenca v Margecanoch a vo Folkmárskej Skale.

Okres Michalovce

- Zemný plyn a gazolín:
 - Ptrukša, určený dobývací priestor Kapušianske Kľačany
 - Bánovce nad Ondavou, určený dobývací priestor

- Pavlovce nad Uhom – Stretava, určený dobývací priestor (časť určeného dobývacieho priestoru sa nachádza v okrese Trebišov)
- Pozdišovce – Trhovište, určený dobývací priestor s názvom Pozdišovce I
- Rakovec nad Ondavou – určené CHLÚ (malá časť tohto CHLÚ sa nachádza v okrese Vranov nad Topľou a Trebišov)
- Senné – určený dobývací priestor s názvom Pavlovce nad Uhom I
- Halloyzit:
 - Michalovce, Biela Hora, určený dobývací priestor
- Lignit:
 - Hnojné – určené CHLÚ
- Kamenná soľ:
 - Zbudza, určený dobývací priestor, ktorý je súčasťou CHLÚ
- Keramické íly:
 - Michalovce – Biela Hora, určený dobývací priestor a CHLÚ
 - Pozdišovce – určený dobývací priestor
- Prídavné keramické suroviny:
 - Trnava pri Laborci, Oreské, určený dobývací priestor
- Stavebný kameň:
 - Oreské, určený dobývací priestor
 - Vinné, určený dobývací priestor
- Zeolit
 - Kučín – Pusté Čemerné, dobývací priestor Pusté Čemerné

Okres Rožňava

Okres Rožňava je tradičným baníckym mestom Slovenska. Prírodné podmienky a historické tradície vytvorili z ťažby a spracovania nerastných surovín (najmä rúd) základné ekonomické odvetvie v tomto území. Súčasný stav, charakteristický nevyhnutnosťou útlmu neefektívnych banských a upravárenských prevádzok sa postupne mení a pripravuje sa rozšírenie ložísk a zvýšenie ťažby a spracovania pri zabezpečení súčasných ekologických opatrení. Pre rozvoj ekologickej nezávadnej ťažby a výroby na báze tradičných nerastných surovín sú v okrese Rožňava dostatočné surovinové zdroje. V budúcom období dôjde k obnoveniu ťažby, k otvoreniu novej ťažby a rozšíreniu dobývacích priestorov:

- je navrhované rozšírenie dobývacieho priestoru Nižná Slaná (železná ruda) a zvýšenie ťažby
- je navrhované obnovenie ťažby v dobývacom priestore Rožňava III (baňa Mária)
- pripravuje sa objemom výrazná ťažba mastenca v novom dobývacom priestore Gemerská Poloma
- pripravuje sa objemom výrazná ťažba sadrovca – anhydritu v novom dobývacom priestore Gemerská Hôrka

Okres Sobrance

Územie okresu Sobrance je chudobné na nerastné suroviny. V okrese sa ťaží vápenec (dobývací priestor Beňatina) a tehliarske íly (dobývací priestor Krčava), nachádza sa tu CHLÚ Kolibabovce (andezit).

Okres Spišská Nová Ves

Okres Spišská Nová Ves môžeme hodnotiť ako okres s bohatou tradíciou baníctva a zásobami nerastných surovín. V okrese sa nachádzajú hlavne zásoby rúd železa, medi, striebra a baritu, ďalej zásoby kameňa, sadrovca a vápencov. Najzrosiahlejšia ťažba rúd je v súčasnosti na ložisku nachádzajúcom sa v katastrálnom území sídiel Rudňany – Poráč, kde sa ťažia komplexné rudy (meď a baryt). Z nerudných surovín sa v okrese ťaží sadrovec na ložisku Novoveská Huta, stavebný kameň v niekoľkých lokalitách, a to v Olcave a v Spišských Tomášovciach.

Okres Trebišov

Na území okresu sa nachádzajú:

- Gazolín, zemný plyn:
 - Kapušianske Kľačany – Ptrukša, určený dobývací priestor
 - Rakovec nad Ondavou – určené CHLÚ
 - Trebišov
 - Bačkov, určené CHLÚ
- Antracit:
 - Veľká Tŕňa, určené CHLÚ
- Bentonit:
 - Lastovce, dobývací priestor Michalany
 - Brezina, určený dobývací priestor
- Stavebný kameň:
 - Svätuš, určený dobývací priestor
 - Brehov, určený dobývací priestor
 - Ladmovce, určený dobývací priestor
- Tehliarska surovina: Lastovce, určený dobývací priestor

5.3 Zdroje geotermálnej energie

Geotermálna energia ponúka široké možnosti pri výrobe elektrickej energie, vykurovaní domov a iných objektov s významným vplyvom na rozvoj energetiky, miestneho kúpeľníctva a pôdohospodárstva. Územie Košického kraja je v porovnaní s inými krajinami relatívne bohaté na geotermálne zdroje – energie. Na základe výsledkov geologického prieskumu boli vyčlenené 3 perspektívne oblasti pre ďalšie využitie:

- Košická kotlina (odhadovaný energetický potenciál 1200 MW)
- Humenský chrbát (800 MW)
- Oblasť Beša-Čičarovce (200 MW)

Z hľadiska svojho potenciálu najperspektívnejšia lokalita je Košická kotlina, ktorá je charakteristická prítomnosťou geotermálnych podzemných vôd s teplotou 120 – 160 °C, a to v hĺbke menšej ako 3000 metrov. Systematický naftový prieskum vo východoslovenskej panve priniesol informácie o výskyte mineralizovaných naftových vôd so zvýšeným obsahom jodidov. Jedná sa o vlažné až teplé liečivé vody, ktoré môžu byť využívané vo forme vaňových kúpeľov, v kúpaliskách a priamym pitím. Vrty s najvyššími obsahmi jódu sú v oblasti Kecerovských Pekľan, Čičaroviec, Senného, Ptrukše, Trhovišťa a Stretavy.

Celkový energetický potenciál využiteľných zdrojov aj s vodami s nízkou teplotou (okolo 30 °C) je odhadovaný na 3 500 MW termálneho výkonu. Potenciál geotermálnych vôd s teplotou vôd 75 – 95 °C predstavuje asi 500 – 600 MW.

Pre využitie geotermálnej energie je už vypracovaných viacero projektových zámerov a konkrétnych projektov na lokalite Olšavská dolina a Zemplínska šírava. Taktiež sú rozpracované projekty aj na využitie geotermálnych zdrojov v južnej časti Východoslovenskej nížiny.

OBR. Č. 16:

ZDROJE GEOTERMÁLNEJ ENERGIE V KOŠICKOM KRAJI (ROK 2004), Zdroj: Košický samosprávny kraj

5.4 Prírodné bohatstvo

Rozsiahle zachované prírodné prostredie kraja, prírodné krásy spolu s atraktívnymi umelými vodnými plochami Zemplínskej šíravy a Ružína, ako aj bohatstvo kultúrnohistorických pamiatok vytvárajú optimálne podmienky pre rozvoj turizmu. Najvýznamnejšími turistickými oblasťami medzinárodného významu sú Zemplínska šírava, Slovenský raj, Plejsy pri Krompachoch, Slovenský kras. Okrem toho sa na území kraja nachádza množstvo oblastí regionálneho a lokálneho významu ako i prímestské rekreačné strediská. Z hľadiska kultúrnohistorického najrozsiahlejšími turistickými atrakciami sú mestská pamiatková rezervácia v Košiciach a Spišský hrad s okolitými pamiatkami (kostol Sv. Ducha v Žehre, Spišské Podhradie, Spišská Kapitula), ktoré sú zaradené do svetového kultúrneho dedičstva. Medzi najvýznamnejšie Národné kultúrne pamiatky patria hrad Krásna Hôrka a kaštieľ v Betliari. Do svetového prírodného dedičstva sú zaradené jaskyne Slovenského krasu a Aggtelekského krasu (spolu 13 jaskýň). Vyhľadávaným prírodným výtvorom je Herlianský gejzír v okrese Košice-okolie, ktorý je jedinečnou prírodnou zvláštnosťou a Zádielska dolina.

5.5 Kultúrne dedičstvo

K hlavným prvkom architektonického a kultúrneho dedičstva Košického kraja patria:

- historické centrum mesta Košice – mestská pamiatková rezervácia s najväčšou gotickou katedrálou v krajine,
- jeden z troch najväčších a najvzácnejších pokladov na svete: Košický zlatý poklad (3000 zlatých mincí), vystavený vo Východoslovenskom múzeu v Košiciach,
- hrady, zámky a kaštiele – najzachovalejšie a najlepšie udržiavané na Slovensku (Betliar – cena Európa Nostra 1994, Krásna Hôrka), najimpozantnejšie zrúcaniny v Európe (UNESCO) – Spišský hrad,
- nástenné maľby v kostoloch, hradoch a kaštieloch – zatiaľ nevyužívané pre potreby cestovného ruchu (okrem niekoľkých výnimiek – Žehra, Štítnik),
- kláštory a kláštorné komplexy (Jasov, Brehov, Leles),
- solitéry – osamotené architektonické pamiatky (kaštiele, kúrie) roztrúsené na vidieku – k niektorým sa viažu historické osobnosti (Borša – František Rákoczy II., Staré – Zichy),
- viacero tradičných alebo súčasných múzeí, medzi ktorými je ojedinelé Múzeum gitár v Sobranciach,
- verejné a súkromné galérie,
- divadlo Romathan (jediné rómske divadlo v SR) a divadlo Thália (maďarské divadlo).

6. Ľudské zdroje

6.1 Demografia

Košický kraj má v porovnaní s inými regiónmi Slovenskej republiky priaznivú vekovú štruktúru obyvateľstva. Podiel obyvateľstva v predproduktívnom veku dlhodobo prevyšuje celoslovenský priemer, zatiaľ čo podiel poproduktívnej časti obyvateľstva je pod celoslovenským priemerom. Index starnutia je pod úrovňou bodu 1, čo svedčí o prevyšujúcom podiele obyvateľstva v produktívnom veku a predproduktívnom veku.

TAB. Č. 26:
STREDNÝ STAV OBYVATEĽSTVA ZA ROKY 2003 - 2004

Kraj, SR	2003			2004		
	Spolu	Z toho ženy	Podiel na obyvateľstve SR	Spolu	Z toho ženy	Podiel na obyvateľstve SR
Bratislavský	599 815	316 063	11,2	600 246	316 311	11,4
Trnavský	551 335	282 886	10,3	552 641	283 591	10,2
Trenčiansky	602 638	308 157	11,2	601 687	307 849	11,1
Nitriansky	710 155	367 047	13,2	709 381	366 698	13,2
Žilinský	693 224	353 082	12,9	693 757	353 397	12,8
Banskobystrický	659 378	341 355	12,3	658 701	341 165	12,3
Prešovský	793 898	403 673	14,8	795 796	404 601	14,6
Košický	768 378	395 731	14,3	769 969	396 470	14,3
SR spolu	5 378 821	2 767 994	100,0	5 382 178	2 770 082	100,0

Zdroj: Štatistický úrad SR

TAB. Č. 27:
POHYB OBYVATEĽSTVA V ROKU 2004 V RÁMCI KRAJOV SR

Kraj, SR	2004		Kraj, SR	2004	
	Živonarodení	Zomretí		Živonarodení	Zomretí
	na 1000 obyvateľov			na 1000 obyvateľov	
Bratislavský	9,04	9,42	Žilinský	10,37	9,22
Trnavský	8,95	10,01	Banskobystrický	9,72	10,73
Trenčiansky	8,40	9,50	Prešovský	12,18	8,13
Nitriansky	8,33	10,68	Košický	11,81	9,62
			SR spolu	9,98	9,63

Zdroj: Štatistický úrad SR

TAB. Č. 28:
PRÍRASTKY A ÚBYTKY OBYVATEĽSTVA ZA ROKY 2003 - 2004

Kraj, SR	2003		2004	
	Prírodný prírastok (-úbytok) (osoby)	Prírastok (-úbytok) sťahovaním (osoby)	Prírodný prírastok (-úbytok) (osoby)	Prírastok (-úbytok) sťahovaním (osoby)
Bratislavský	-599	650	-227	1 572
Trnavský	-766	1 869	-586	1 770
Trenčiansky	-1 113	-215	-663	-111

Nitriansky	-1 978	728	-1 671	1 269
Žilinský	696	-238	798	-168
Banskobystrický	-981	-176	-665	80
Prešovský	2 755	-1 123	3 223	-1 292
Košický	1 469	-86	1 686	-246
SR spolu	- 517	1 409	1 895	2 874

Zdroj: Štatistický úrad SR

TAB. Č. 29:
POHYB OBYVATEĽSTVA V ROKU 2004 V RÁMCI OKRESOV KOŠICKÉHO KRAJA

	Stredný stav obyvateľstva	Živonarodení	Zomretí	Prírastok (– úbytok)		
				prírodný	sťahovaním	celkový
Gelnica	30 993	433	297	136	-52	84
Košice I	68 256	713	609	104	-406	-302
Košice II	79 811	832	551	281	29	310
Košice III	30 389	317	143	174	-250	-76
Košice IV	56 732	574	650	-76	-131	-207
Košice-okolie	109 861	1 488	1 071	417	370	787
Michalovce	109 320	1 315	1 145	170	-114	56
Rožňava	61 881	629	726	-97	205	108
Sobrance	23 488	215	318	-103	31	-72
Spišská Nová Ves	94 910	1 378	736	642	-82	560
Trebišov	104 328	1 207	1 169	38	154	192
Košický kraj	769 969	9 101	7 415	1 686	- 246	1 140

Zdroj: Štatistický úrad SR

6.2 Vzdelanostná štruktúra

Košický kraj má priaznivú vzdelanostnú úroveň obyvateľstva. Najväčší podiel tvorí ekonomicky aktívne obyvateľstvo s úplným stredným vzdelaním. Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva sa odvíja vo veľkej miere od sídelnej štruktúry. V mestách je vyššie zastúpenie obyvateľov s univerzitným a stredoškolským vzdelaním, pričom najvyššie zastúpenie obyvateľstva s vyšším vzdelaním sa viaže na krajské mesto Košice.

TAB. Č. 30:
ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽSTVA SR (VO VEKU 15 ROKOV A VIAC) PODĽA UKONČENÉHO VZDELANIA (ROK 2001)

Kraj	Obyvateľstvo nad 15 rokov		základné a neukončené	stredné	Najvyššie ukončené vzdelanie			bez vzdelania	nezistené
					úplné stredné	vyššie	vysokoškolské		
Bratislavský	abs.	509 793	98 042	114 838	173 270	5 233	102 076	640	15 694
	v %	100,0	19,2	22,5	34,0	1,0	20,0	0,1	3,1
Trnavský	abs.	453 444	131 983	146 009	129 818	2 466	33 254	1 693	8 221
	v %	100,0	29,1	32,2	28,6	0,5	7,3	0,4	1,8
Trenčiansky	abs.	496 720	121 000	162 927	157 842	2 688	42 060	1 074	9 129
	v %	100,0	24,4	32,8	31,8	0,5	8,5	0,2	1,8
Nitriansky	abs.	589 987	184 053	177 455	168 175	3 026	46 188	2 215	8 875
	v %	100,0	31,2	30,1	28,5	0,5	7,8	0,4	1,5

Žilinský	abs.	551 405	147 374	174 765	170 998	3 523	47 785	1 624	5 336
	v%	100,0	26,7	31,7	31,0	0,6	8,7	0,3	1,0
Banskobystrický	abs.	542 031	161 751	147 333	167 599	3 011	46 426	2 496	13 415
	v%	100,0	29,8	27,2	30,9	0,6	8,6	0,5	2,5
Prešovský	abs.	609 918	183 688	175 814	187 600	3 156	47 992	1 737	9 931
	v%	100,0	30,1	28,8	30,8	0,5	7,9	0,3	1,6
Košícký	abs.	610 664	169 465	165 003	196 127	3 545	57 543	4 050	14 931
	v%	100,00	27,75	27,02	32,12	0,58	9,42	0,66	2,45

Zdroj: Štatistický úrad SR – Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

Vzdelanostná štruktúra pracovnej sily – absolventi

Najdôležitejšou prípravou pre trh práce je vzdelávanie na stredných a vysokých školách.

TAB. Č. 31:
PREHLAD O POČTE ŽIAKOV V ŠKOLSKOM ROKU 2004/2005

Škola		Košický kraj	SR
Gymnázia	štátne	12 530	81 984
	súkromné	540	3 362
	cirkevné	1 609	14 392
		14 679	99 738
Stredné odborné školy	štátne	14 390	80 895
	súkromné	400	3 974
	cirkevné	162	2 664
		14 952	87 533
Združené stredné školy	štátne	3 531	62 772
	súkromné	0	1 310
	cirkevné	656	656
		4 187	64 738
Stredné odborné učilištia a odborné učilištia	štátne	10 650	63 886
	súkromné	571	8 433
	cirkevné	421	1 206
		11 642	73 525
Spolu		45 460	325 534

Zdroj: Štatistický úrad SR

TAB. Č. 32:
POČTY ŠTUDENTOV NA VYSOKÝCH ŠKOLÁCH V ŠKOLSKOM ROKU 2004/2005

		Denné štúdium	Externé štúdium	Spolu
SR	verejné VŠ	107 757	50 367	158 124
Univerzity v Košiciach		16 523	4 020	20 543
SR	súkromné VŠ	851	2 651	3 502
Univerzity v Košiciach		0	0	0
Spolu SR		108 608	53 018	161 626

Zdroj: Štatistický úrad SR

Nie všetci absolventi škôl nájdu ihneď svoje uplatnenie na trhu práce. V evidencii úradov práce sa ako absolventi označuje tá skupina mladých ľudí do 25 rokov, ktorí po ukončení sústavnej prípravy na povolanie v dennej forme štúdia do dvoch rokov nezískali svoje prvé pravidelne platené zamestnanie.

TAB. Č. 33:
ROZDELENIE NEZAMESTNANÝCH ABSOLVENTOV

Územie	2001	2002	2003	2004	Podiel v rámci kraja
Gelnica	154	223	187	153	3,9%
Košice I	277	418	330	253	6,5%
Košice II	427	665	563	476	12,2%
Košice III	268	427	336	215	5,5%
Košice IV	298	430	372	218	5,6%
Košice-okolie	624	1 032	807	687	17,5%
Michalovce	694	1 080	915	77	2,0%
Rožňava	345	528	481	372	9,5%
Sobrance	141	229	179	180	4,6%
Spišská Nová Ves	464	751	594	452	11,5%
Trebišov	641	1 095	910	832	21,3%
Košický kraj	4 334	6 878	5 673	3 915	15,1%
Slovensko	26 375	41 340	31 991	25 908	100,0%

Poznámka: Absolventi – do 2 rokov od ukončenia školy
Zdroj: Ústredie PSVaR Bratislava

6.3 Zamestnanosť podľa rezortov a postavenie jednotlivých odvetví

Z celkového počtu 769 969 obyvateľov (stredný stav obyvateľov v rámci Košického kraja k 31. 12. 2004) bolo 487 966 osôb vo veku od 18 – 64 rokov. Zamestnaných bolo 258 267 osôb. Najväčšiu zamestnanosť mala sledovaná skupina vo veku od 25 do 54 rokov (70%). K celkovému počtu obyvateľov bola zaznamenaná najväčšia zamestnanosť u pracujúcich na plný úväzok (52%). Vývoj zamestnanosti nie je priaznivý, celkovo stagnuje, resp. mierne klesá. Miera ekonomickej aktivity obyvateľov vo veku 18 – 64 rokov bola 53% a bola pod priemerom SR 60,7%. Z toho vyplýva aj vysoký počet nezamestnaných (25,2%) z celkového počtu ekonomicky ak-

tívneho obyvateľstva. Dynamika (trend) nárastu nezamestnaných sa v poslednom období spomaľuje. Vývoj ovplyvňuje tvorba nových pracovných miest, ale aj zmena vykazovania nezamestnanosti. Vysoká bola miera nezamestnaných v hodnotenom období v kategórii mladých ľudí vo veku 15 až 24 rokov (43,6%).

TAB. Č. 34:
PRACUJÚCI V HOSPODÁRSTVE SR PODĽA EKONOMICKÝCH ČINNOSTÍ K 31. 12. 2004

Okres/kraj	Pracujúci v hospodárstve SR spolu (osoby)	V tom podľa ekonomických činností					
		Pôdohospodárstvo, rybolov	Priemysel	Stavebníctvo	Obchod	Hotely a reštaurácie	Doprava, pošta a telekomunikácie
Gelnica	4 914	1 000	997	224	350	45	640
Košice I	43 886	157	5 049	2 899	7 296	1 125	5 208
Košice II	46 840	384	20 138	1 919	7 065	918	2 410
Košice III	5 826	56	718	573	1 585	113	641
Košice IV	25 861	204	5 600	1 376	5 385	362	2 277
Košice-okolie	17 702	2 209	4 312	923	2 990	200	1 648
Michalovce	32 368	2 017	11 648	1 372	4 069	924	2 058
Rožňava	15 769	1 251	4 154	1 221	1 970	285	1 219
Sobrance	3 721	769	274	251	473	65	217

Spišská Nová Ves	34 679	1 890	9 913	3 083	6 408	656	2 337
Trebišov	26 701	2 281	4 481	907	3 714	356	4 929
Košický kraj	258 267	12 218	67 284	14 748	41 305	5 050	23 584
SR spolu	2 003 577	104 806	554 859	151 261	314 306	44 944	138 818

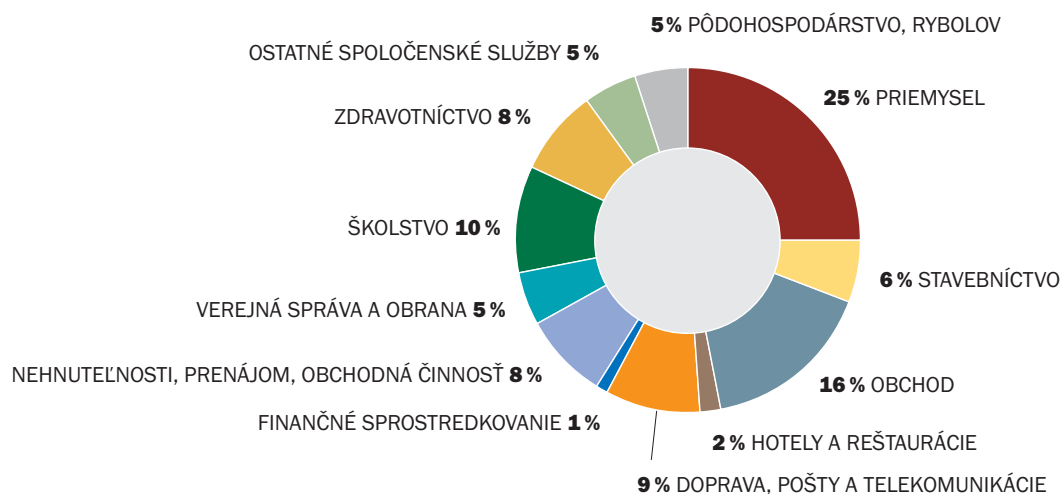
Zdroj: Štatistický úrad SR

TAB. Č. 35:

PRACUJÚCI V HOSPODÁRSTVE SR PODĽA EKONOMICKÝCH ČINNOSTÍ K 31. 12. 2004

Okres/kraj	V tom podľa ekonomických činností					
	Finančné sprostredkovanie	Nehnutelnosti, prenájom, obchod. činnosti	Verejná správa a obrana	Školstvo	Zdravotníctvo, sociálna pomoc	Ostatné spoločenské služby
Gelnica	27	142	226	754	289	220
Košice I	1 762	6 215	3 517	5 630	1 799	3 229
Košice II	174	4 085	844	3 126	4 418	1 359
Košice III	37	847	150	563	238	305
Košice IV	117	2 722	829	2 138	3 163	1 688
Košice – okolie	73	589	851	2 172	1 084	650
Michalovce	404	1 285	1 439	3 194	2 620	1 338
Rožňava	156	625	954	1 666	1 496	772
Sobrance	29	61	275	629	453	224
Spišská Nová Ves	374	2 493	1 333	2 733	1 705	1 754
Trebišov	283	1 613	1 404	2 972	2 334	1 427
Košický kraj	3 436	20 677	11 822	25 578	19 599	12 966
SR spolu	35 772	161 052	94 085	175 977	137 977	89 782

Zdroj: Štatistický úrad SR

OBR. Č. 17:

PRACUJÚCI V HOSPODÁRSTVE KSK PODĽA EKONOMICKÝCH ČINNOSTÍ V ROKU 2004, Zdroj: Štatistický úrad SR

K 31. 12. 2005 pôsobilo v Košickom kraji 9 841 podnikov. Najväčší podiel (86,4 %) z celkového počtu podnikov tvorili spoločnosti s ručením obmedzeným. V okresoch Košice I – IV (mesto Košice) pôsobilo viac ako 60 % z celkového počtu podnikov. Najnižší počet podnikov v rámci okresov Košického kraja bol zaznamenaný v okrese Sobrance, iba 1,26 %.

TAB. Č. 36:
PODNIKY PODĽA PRÁVNEJ FORMY K 31. 12. 2005

Územie	Spolu	v tom					
		obchodné spoločnosti	z toho		štátne podniky	družstvá	ostatné
			spol. s r. o.	akciové spol.			
Kraj spolu	9 841	9 030	8 477	468	1	169	641
v tom okres:							
Gelnica	128	101	98	1	-	6	21
Košice I	2 542	2 413	2 222	165	-	30	99
Košice II	1 247	1 173	1 100	65	-	6	68
Košice III	291	271	267	1	-	3	17
Košice IV	1 850	1 775	1 670	92	-	10	65
Košice-okolie	716	611	585	21	1	20	84
Michalovce	895	782	720	48	-	41	72
Rožňava	474	388	373	11	-	15	71
Sobrance	124	90	86	4	-	15	19
Spišská Nová Ves	851	777	734	39	-	12	62
Trebišov	723	649	622	21	-	11	63

Zdroj: Štatistický úrad SR

Z celkového počtu 9 841 podnikov Košického kraja tvorili takmer 85 % malé podniky s počtom zamestnancov 0 – 9. Podniky s počtom zamestnancov 1 000 a viac tvorili iba 0,1 % z celkového počtu podnikov Košického kraja.

TAB. Č. 37:
PODNIKY KRAJA ZAPÍSANÉ V OBCHODNOM REGISTRÍ K 31. 12. 2005 PODĽA POČTU ZAMESTNANCOV

Odvetvie ekonomickej činnosti	Spolu	v tom s počtom zamestnancov						
		0 – 9	10 – 19	20 – 49	50 – 249	250 – 499	500 – 999	1 000 a viac
Košický kraj	9 841	8 345	798	358	278	34	18	10
v tom:								
pôdohospodárstvo	520	378	48	50	44	-	-	-
priemysel	1 232	828	163	99	111	16	8	7
stavebníctvo	735	537	104	57	33	2	1	1
veľkoobchod, maloobchod, opravy	4 481	4 071	314	61	32	3	-	-
cestovný ruch	56	49	6	-	1	-	-	-
doprava, pošty, tel.	277	224	26	14	9	2	1	1
finančné sprostredkov.	63	55	1	3	2	2	-	-
nehuteľ., prenájom, obchodné služby	2 477	2 203	136	74	46	9	8	1

Zdroj: Štatistický úrad SR

Pri identifikácii postavenia jednotlivých odvetví v kraji bola použitá metóda lokalizačného koeficientu (LQ). Metódou tohto koeficientu je možné určiť, ktoré z odvetví majú v danom regióne strategické postavenie, pričom tento faktor je potrebné brať do úvahy pri potenciálnej volatilitate, či už na národnej alebo lokálnej úrovni. Pokiaľ tento ukazovateľ je vyšší než 1, znamená to,

že zamestnanosť v tomto odvetví je vyššia než je celoštátny priemer. Za významné odvetvie sa považuje to, ktoré má LQ vyšší než 1,2 a súčasne má významný podiel na celkovej zamestnanosti v regióne (od 0,2 – 0,5 %).

TAB. Č. 38:
ZAMESTNANOSŤ A LOKALIZAČNÉ KOEFICIENTY JEDNOTLIVÝCH ODVETVÍ V KOŠICKOM KRAJI V ROKU 2004

Por.	Odvetvie	Zamestnanosť		
		Abs.	%	LQ
1	AB Poľnohospodárstvo, poľov., lesníct., rybol., chov rýb	5 095	3,21	0,70
2	A Poľnohospodárstvo, poľovníctvo a lesníctvo	5 094	3,21	0,70
3	Poľnohospodárstvo, poľovníctvo, súvisiace služby	4 089	2,58	0,66
4	Lesníctvo, ťažba dreva, súvisiace služby	1 005	0,63	0,94
5	B Rybolov, chov rýb	1	0,00	0,18
6	Priemysel spolu	49 796	31,39	0,93
7	C Ťažba nerastných surovín	1 166	0,74	0,98
8	CA Ťažba energetických surovín	251	0,16	0,29
9	Ťažba uhlia, rašeliny	7	0,00	0,01
10	Ťažba ropy, plynu, súv. služby (okrem prieskumu)	244	0,15	1,74
11	CB Ťažba neenergetických surovín	915	0,58	2,77
12	Ťažba a úprava rúd	600	0,38	7,07
13	Ťažba a úprava ostatných nerastov	315	0,20	1,28
14	D Priemyselná výroba	41 299	26,03	0,88
15	DA Výroba potravín, nápojov a tabak. výrobkov	3 405	2,15	0,73
16	Výroba potravín a nápojov	3 399	2,14	0,73
17	Výroba tabakových výrobkov	6	0,00	0,20
18	DB Výroba textílií a odevov	3 414	2,15	0,67
19	Výroba textílií	1 124	0,71	0,59
20	Výroba odevov, úprava a farb. kožušín	2 290	1,44	0,72
21	DC Spracovanie kože, výroba kožených výrobkov	85	0,05	0,05
22	DD Spracovanie dreva, výroba výrobkov z dreva	399	0,25	0,35
23	DE Výr. celul., papiera, výr. z pap., vydav., tlač	1 202	0,76	0,63
24	Výroba celul., papiera, výrobkov z papiera	762	0,48	0,80
25	Vydavateľ., tlač, reprodu. nahr. nosičov záz. n.	440	0,28	0,46
26	DF Výr.koksu, rafin. rop. prod., jadrov. paliva	32	0,02	0,07
28	DG Výr. chemikálií, chem. výr., chem. vlákien	552	0,35	0,35
29	DH Výroba výrobkov z gumy, plastov	733	0,46	0,36
30	DI Výroba ost. nekov. minerál. výrobkov	2 335	1,47	0,89
31	DJ Výroba kovov a kovových výrobkov	18 266	11,51	2,67
32	Výroba kovov	15 853	9,99	4,40
33	Výroba kov. konštr. a kov. výrob.(okrem strojov a zar.)	2 413	1,52	0,74
34	DK Výroba strojov a zar. i.n.	3 502	2,21	0,66
35	DL Výroba elektrických, optických zar.	5 616	3,54	0,73
36	Výroba kanc. strojov, počítačov	81	0,05	0,19
37	Výroba elektr. strojov, prístrojov i. n.	5 209	3,28	0,97
38	Výr.rádiových, tel., komunik. zar., prístrojov	49	0,03	0,04
39	Výr.zdravot., presných a opt. prístrojov, hodín	277	0,17	0,39
40	DM Výroba dopravných prostriedkov	1 310	0,83	0,34
41	Výr. motor. vozidiel, prívesov, návesov	1 026	0,65	0,36

42	Výr. ost. dopravných zariadení	284	0,18	0,28
43	DN Výroba inde neklasifik.	448	0,28	0,24
44	Výroba nábytku, výroba i. n.	218	0,14	0,12
45	Recyklovanie	230	0,14	3,02
46	E Výroba, rozvod elektr., plynu, vody	7 331	4,62	1,38
47	Výr., rozvod elektr., plynu, pary, teplej vody	5 235	3,30	1,46
48	Úprava a rozvod vody	2 096	1,32	1,21
49	F Stavebníctvo	5 391	3,40	0,95
50	G VO, MO, opr. mot. voz., motoc., spotr. tov.	9 384	5,92	0,82
51	Predaj, údrž. a opr. mot. voz., motoc. a MO, pohonné látky	778	0,49	0,76
52	VO, sprostr. VO okr. mot. voz. a motoc.	3 278	2,07	0,75
53	MO okr.mot. voz. a motoc., opr. tov. os.potr. a pre dom.	5 328	3,36	0,87
54	H Hotely a reštaurácie	1 411	0,89	0,96
55	I Doprava, skladov., pošty a telekom.	19 664	12,40	1,49
56	Doprava, skladov., cest. kan.	16 011	10,09	1,69
57	Pozemná, potrubná doprava	14 555	9,18	1,84
58	Letecká a kozmická doprava	6	0,00	0,06
59	Vedľ., pomoc. činn. v doprave, činn. cest. kanc.	1 450	0,91	1,04
60	Služby cestov. kanc. a agentúr	59	0,04	0,66
61	Pošty a telekomunikácie	3 653	2,30	0,99
62	J Finančné sprostredkovanie	2 807	1,77	0,68
63	Finan. sprostr. (bez poisť. a dôch. zabezp.)	1 954	1,23	0,64
64	Poistenie a dôch. zabezp. (okrem pov. soc. zabezp.)	740	0,47	0,86
65	Pomoc. činn. súvis. s fin. sprostredk.	113	0,07	0,53
66	K Nehnut., prenáj. obchod. činnosti	7 297	4,60	0,92
67	Činnosť v obl. nehnuteľností	1 354	0,85	1,51
68	Prenaj. stroj. a zar., tov. os. sp., potr. pre dom.	44	0,03	0,35
69	Počítačové a súvis. činnosti	599	0,38	0,72
70	Výskum a vývoj	1 058	0,67	0,81
71	Iné obchodné služby	4 242	2,67	0,89
	Celkom	158 629		

Zdroj: Košický samosprávny kraj a Štatistický úrad SR

Na základe analýzy LQ je zrejmé, že v regióne má najvýznamnejšiu úlohu:

- **Výroba kovov a kovových výrobkov** – dominuje zamestnanosti v Košickom kraji, čo sa odráža aj na celkovej hodnote lokalizačného koeficientu (v danom odvetví pracuje 18 266 zamestnancov a hodnota LQ je 2,67).
- **Výroba, rozvod elektriny, plynu a vody** – má takisto veľmi silné postavenie v kraji, s vysokou hodnotou lokalizačného koeficientu v danom odvetví (1,38) a s vysokým percentuálnym podielom odvetvia na celkovej zamestnanosti v kraji (4,62%).
- **Pozemná, potrubná doprava** – má veľmi významné postavenie, na čo poukazuje aj vysoká hodnota lokalizačného koeficientu (1,84) a aj vysoký podiel daného odvetvia na celkovej zamestnanosti v kraji (9,18%).
- **Výroba elektrických, optických zariadení** – je významným a zaujímavým odvetvím, ak ako kritérium pri hodnotení dôležitosti tohto odvetvia vnímame hodnotu percentuálnej zamestnanosti v tomto odvetví (3,54%), hodnota LQ (0,73) nie je taká vysoká.
- **Výroba potravín a nápojov** – (podobne ako v predchádzajúcom prípade). Dané odvetvie je významným z pohľadu pomerne vysokého podielu percentuálnej zamestnanosti v tomto odvetví (2,14%), hodnota LQ (0,73) v rámci tohto odvetvia nie je taká vysoká.
- **Stavebníctvo** – (podobne ako v predchádzajúcom prípade). Dané odvetvie je zaujímavé pomerne vysokou zamestnanosťou v odvetví (3,40%), hodnota LQ je opäť iba priemerná (0,95).
- **Výroba textilii a odevov** – (podobne ako v predchádzajúcom prípade). Dané odvetvie je významné pomer-

ne vysokým počtom ľudí zamestnaných v tomto odvetví (2,15%), hodnota LQ je ale opäť iba priemerná (0,67).

- **Výroba ostatných nekovových a minerálnych výrobkov** – (podobne ako v predchádzajúcom prípade). Odvetvie je z pohľadu Košického kraja zaujímavé pomerne vysokou zamestnanosťou (1,47%), pri iba priemernej hodnote LQ (0,89).

- **Ťažba neenergetických surovín (ťažba a úprava rúd)** – odvetvie s veľmi vysokou hodnotou LQ (7,07), pri priemernej až nízkej percentuálnej zamestnanosti v danom odvetví (0,38%).

6.4 Nezamestnanosť

TAB. Č. 39:
EKONOMICKY NEAKTÍVNE OBYVATEĽSTVO SPOLU (TIS. OSÔB)

Región	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Bratislavský kraj	175,9	178,9	183,2	188,5	188,7	184,3
Trnavský kraj	178,2	175,8	166,4	168,2	171,8	172,2
Trenčiansky kraj	201,7	199,8	201,0	204,3	202,9	208,0
Nitriansky kraj	254,3	250,8	246,2	253,5	243,0	244,9
Žilinský kraj	208,2	213,6	216,0	216,8	217,9	227,4
Banskobystrický kraj	219,3	219,3	212,3	214,0	216,9	219,8
Prešovský kraj	233,8	236,4	239,9	241,7	242,6	247,9
Košický kraj	247,1	246,6	248,7	250,9	248,2	256,8
SR spolu	1 718,5	1 721,2	1 713,7	1 737,9	1 732,0	1 761,3

Zdroj: Štatistický úrad SR

TAB. Č. 40:
POČET NEZAMESTNANÝCH Z POČTU EKONOMICKY AKTÍVNYCH OSÔB (V TIS. OSÔB)

Región	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Bratislavský kraj	24,6	24,4	28,2	28,7	22,8	27,0
Trnavský kraj	32,8	44,7	51,5	45,7	37,1	36,0
Trenčiansky kraj	32,9	44,1	39,8	33,1	27,0	25,4
Nitriansky kraj	58,3	69,8	79,4	79,9	81,1	71,0
Žilinský kraj	52,6	61,4	63,3	57,8	57,1	57,9
Banskobystrický kraj	66,3	69,6	73,4	82,2	76,9	86,8
Prešovský kraj	68,3	80,1	83,1	73,3	74,1	85,4
Košický kraj	81,0	91,2	89,3	86,2	83,1	91,3
SR spolu	416,8	485,3	508,0	486,9	459,2	480,8

Zdroj: Štatistický úrad SR

TAB. Č. 41:
MIERA NEZAMESTNANOSTI (POĎĽA VÝBEROVÉHO ZISŤOVANIA PRACOVNÝCH SÍL) V %

Región	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Bratislavský kraj	7,4	7,2	8,3	8,6	6,9	8,2
Trnavský kraj	12,3	16,4	18,0	16,1	13,2	12,5
Trenčiansky kraj	11,4	15,0	13,4	11,3	9,2	8,6
Nitriansky kraj	17,8	20,8	23,1	23,8	23,4	20,3
Žilinský kraj	15,9	18,5	18,9	17,3	17,2	17,5

Banskobystrický kraj	21,1	21,9	22,4	25,2	23,8	26,6
Prešovský kraj	19,1	22,1	22,7	20,1	20,4	22,9
Košický kraj	23,1	25,6	24,8	24,1	23	25,2
SR spolu	16,2	18,6	19,2	18,5	17,4	18,1

Zdroj: Štatistický úrad SR

TAB. Č. 42:
MIERA NEZAMESTNANOSTI V OKRESOCH KOŠICKÉHO KRAJA K 31. 12. 2005

Územie	Ekonomické aktívne obyvateľstvo	Uchádzači o zamestnanie celkom	Disponibilný počet uchádzačov o zamestnanie	v tom			Miera nezamestnanosti vypočítaná z celkového počtu UoZ (v %)	Miera evidovanej nezamestnanosti (v %)
				Rekvalifikácia	Doč. prac. neschopnosť	Absolventská prax		
Gelnica	13 882	3 165	2 811	0	299	55	22,8	20,25
Košice I	28 511	3 068	2 631	68	302	67	10,8	9,23
Košice II	35 828	4 247	3 814	53	301	79	11,9	10,65
Košice III	16 926	1 942	1 676	63	145	58	11,5	9,90
Košice IV	26 613	2 723	2 349	72	254	48	10,2	8,83
Košice-okolie	49 835	11 674	10 722	97	576	279	23,4	21,51
Michalovce	50 615	11 140	9 342	88	1 407	303	22,0	18,46
Rožňava	30 695	8 012	7 295	149	389	179	26,1	23,77
Sobrance	11 384	2 888	2 560	14	219	95	25,4	22,49
Spišská Nová Ves	40 904	8 389	6 930	0	1 263	196	20,5	16,94
Trebišov	48 760	12 989	11 813	215	675	286	26,6	24,23
Košický kraj	353 953	70 237	61 943	819	5 830	1 645	19,8	17,50

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny

6.5 Vzdelávanie a tréning

6.5.1 Počet školských zariadení

Počet a štruktúra vzdelávacích inštitúcií

Vzdelávanie na Slovensku je zabezpečované sieťou vzdelávacích inštitúcií. Okrem inštitúcií zabezpečujúcich vzdelávanie v rámci povinnej školskej dochádzky (materské, základné školy) je vybudovaná sieť stredných a vysokých škôl.

Pretože ekonomický rozvoj regiónov je možné realizovať najmä prostredníctvom rozvoja spoločnosti založenej na vedomostiach, na Slovensku pôsobí veľký počet vzdelávacích inštitúcií v oblasti andragogiky v rámci celoživotného vzdelávania.

Stredné školy

Profesionálna príprava pre budúce zamestnanie je úlohou stredných a vysokých škôl. Po ukončení základnej školy 96 % žiakov pokračuje v štúdiu na stredných školách.

V SR sieť stredných škôl tvoria:

- gymnáziá
- stredné odborné školy (SOŠ)

- združené stredné školy (ZSŠ)
- stredné odborné učilištia a učňovské školy (SOU a UŠ)

Významným prvkom pripravenosti pracovnej sily so stredoškolským vzdelaním pre trh práce (a pre prácu vo firmách zahraničných investorov) sú jazykové zručnosti. Preto sa venuje veľká pozornosť už v sieti stredných škôl jazykovému vzdelávaniu, ktoré nadväzuje na jazykové vzdelávanie v základných školách. Najväčší priestor pre výuku viacerých jazykov dávajú gymnáziá, ktoré sú zriadené ako bilingválne. Cudzí jazyk je tak súčasťou výuky iných predmetov. Ako druhý vyučovací jazyk je zvolená prevažne angličtina (12 v SR, 1 v Košickom kraji). Ďalšími jazykmi sú španielčina (6 v SR, 1 v Košickom kraji), francúzština (4 v SR, 1 v Košickom kraji), nemčina (4 v SR), taliančina (1 v SR). Na iné jazyky je zamerané jedno štátne bilingválne gymnázium a jedno súkromné bilingválne gymnázium.

TAB. Č. 43:

POČET A ŠTRUKTÚRA STREDNÝCH ŠKÔL V ROKU 2005

	Spolu		Štátne		Súkromné		Cirkevné	
	Košický kraj	SR	Košický kraj	SR	Košický kraj	SR	Košický kraj	SR
Gymnázia	34	234	25	161	4	22	5	51
8-ročné	20	165	15	121	2	11	3	33
bilingválne	3	29	2	19	0	4	1	6
SOŠ	48	262	41	213	6	35	1	14
priemyselné	18	80	15	72	2	8	0	1
ekonomické	16	95	12	71	4	22	0	2
poľnohospodárske	5	20	5	19	0	1	0	0
konzervatóriá	2	10	2	6	0	3	0	1
dievčenské	3	12	3	12	0	0	0	0
zdravotnícke	4	30	4	22	0	0	1	8
lesnícke	0	3	0	3	0	0	0	0
knihovnícke	0	1	0	1	0	0	0	0
pedagogické	0	7	0	7	0	1	0	2
ZŠ	7	109	6	105	0	3	1	1
SOU a UŠ	39	233	35	202	2	26	2	5
Spolu	128	838	107	681	12	86	9	71

Zdroj: Štatistický úrad SR

TAB. Č. 44:

POČET STREDNÝCH ŠKÔL V ZRIAĐOVATEĽSKEJ PÔSOBNOSTI KSK V MESTÁCH KOŠICKÉHO KRAJA (ROK 2005)

Mesto	Školy							
	gymnázia	stredné priemysel. školy	zdrúžené stredné školy	stredné odborné učilišťa	obchodné a hotelové akadémie	spojené školy	stredné zdravotnícke školy	stredné vet. a poľ. školy
Čierna nad Tisou	-	-	-	-	-	1	-	-
Dobšiná	1	-	-	1	-	-	-	-
Gelnica	1	-	-	-	-	-	-	-
Košice	8	6	3	8	4	-	2	1
Kráľovský Chlmec	1	-	-	-	-	1	-	-
Krompachy	1	-	-	-	-	-	-	-
Medzev	-	-	-	1	-	-	-	-
Michalovce	2	2	1	3	1	-	1	1
Moldava nad Bodvou	1	-	-	-	-	-	-	1
Rožňava	1	1	1	1	1	-	1	-
Sečovce	-	-	1	-	-	-	-	-
Sobrance	1	-	-	-	-	1	-	-
Spišská Nová Ves	2	3	1	1	-	2	-	-
Strážske	-	2	-	1	-	-	-	-
Trebišov	1	-	1	-	1	-	-	-
Veľké Kapušany	1	-	-	1	-	-	-	1

Zdroj: Košický samosprávny kraj

TAB. Č. 45:
POČET A ŠTRUKTÚRA JAZYKOVÝCH ŠKÔL V ROKU 2005

	Spolu		Štátne		Jazykové školy		Súkromné	
	Košický kraj	SR	Košický kraj	SR	Košický kraj	SR	Košický kraj	SR
jazykové školy	4	32	3	14	1	7	0	11
• samostatné	3	22	2	10	1	1	0	11
• pridružené	1	10	1	4	0	6	0	0

Zdroj: Štatistický úrad SR

Vysoké školy

Výrazné zvýšenie úrovne vysokoškolského vzdelávania a začlenenie do kontextu európskeho školstva je jedným z hlavných zámerov v oblasti vývoja vysokého školstva v SR. Vývoj ďalej smeruje k štruktúrnym zmenám v obsahu štúdia, uskutočňovaným pod tlakom trhu práce smeruje k otváraniu interdisciplinárneho a multidisciplinárneho štúdia. Na vysokých školách sa uplatňujú tieto formy štúdia:

- bakalárske,
- magisterské, inžinierske, doktorské,
- doktorandské,
- ďalšie vzdelávanie (postgraduálne, rekvalifikačné, dištančné, vzdelávanie v univerzitách tretieho veku).

TAB. Č. 46:
POČET A ŠTRUKTÚRA VYSOKÝCH ŠKÔL V ROKU 2005

	Spolu		Verejné		Štátne		Súkromné	
	Košický kraj	SR	Košický kraj	SR	Košický kraj	SR	Košický kraj	SR
vysoké školy	3	30	3	20	0	3	0	7

Zdroj: Štatistický úrad SR

Košice sú sídlom troch univerzít:

1. Univerzita P. J. Šafárika – jej súčasťou sú 4 fakulty: lekárska; prírodovedecká; právnická a verejnej správy.
2. Technická univerzita v Košiciach má 9 fakúlt (8 v Košiciach a 1 v Prešove): strojnícku; hutnícku; elektrotechniky a informatiky; baníctva, ekológie, riadenia a geotechnológií; ekonomickú; úžitkových umení; stavebnú a leteckú fakultu, ktorá vznikla v roku 2004 transformáciou z Vysokej školy leteckej M. R. Štefánika. Deviatou fakultou je Fakulta výrobných technológií so sídlom v Prešove.
3. Univerzita veterinárskeho lekárstva – zameraná na veterinárnu medicínu a hygienu potravín.

Okrem týchto univerzít sú v Košickom kraji viaceré samostatné fakulty a detašované pracoviská vysokých škôl (v Košiciach, Michalovciach, Spišskej Novej Vsi, Rožňave a Trebišove). Všetky tieto faktory zvyšujú dostupnosť vysokoškolského vzdelania pre obyvateľov Košického kraja.

Ďalšie vzdelávanie

Ďalšie vzdelávanie dospelých majú vo svojich programoch stredné aj vysoké školy, ktoré poskytujú rôzne formy doplnkového vzdelávania, napr. kurzy (krátkodobé, dlhodobé). Zároveň školy poskytujú možnosti doplnenia alebo zmeny kvalifikácie (pomaturitné štúdium, externé štúdium).

6.5.2 Počet zariadení poskytujúcich špecifické vzdelávanie a tréningy

Jednou z príčin hospodársko-sociálnej stagnácie jednotlivých regiónov a teda i SR, je problematická dostupnosť informácií, slabá alebo takmer žiadna komunikačná výmena. Cieľom budovania informačnej spoločnosti je využívanie informačno-komunikačných technológií (IKT) na získavanie informácií, spracovanie údajov, vytváranie databáz, prezentácií, komunikáciu prostredníctvom siete internet, vzdelávanie sa formou e-learningu. Základným predpokladom je ovládanie práce s IKT.

Vzdelávaniu sa venujú nielen inštitúcie v rámci siete školských zariadení, ale aj iné spoločnosti. Svoje aktivity majú akreditované Ministerstvom školstva SR (MŠ SR) a ponúkajú svoje služby všetkým záujemcom o získanie nových vedomostí a zručností, predovšetkým zamestnancom firiem, uchádzačom o zamestnanie v evidencii úradov práce, ale aj občanom v dôchodkovom veku. O akreditáciu svojich vzdelávacích aktivít môže požiadať firma, ktorá má v predmete činnosti vzdelávanie a splní požiadavky Akreditačnej komisie pre ďalšie vzdelávanie MŠ SR. Tieto spoločnosti sú schopné pružne reagovať na požiadavky trhu práce a svojimi aktivitami vzdelávať pracovnú silu podľa aktuálnych potrieb zamestnávateľov v jednotlivých regiónoch.

Adekvátne IT tréningové programy

Firmy, etablované sa v Košickom kraji, majú možnosť využívať rôzne IT vzdelávacie programy, ktoré sú poskytované jednak súkromnými spoločnosťami, zaoberajúcimi sa IT technológiami, ako aj vysokými školami. Okrem samotnej realizácie kurzov viaceré firmy ponúkajú možnosť prenájmu IT učební.

V Košiciach má sídlo Technická univerzita, v rámci ktorej Fakulta elektrotechniky a informatiky vychováva špecialistov v oblasti IT technológií a disponuje viacerými počítačovými pracoviskami. Univerzita realizuje množstvo projektov, pričom v mnohých z nich spolupracuje so súkromným sektorom. Výučba informačných technológií sa realizuje aj na stredných školách, pričom rozsah a obsah výučby závisí od zamerania príslušnej školy.

IT tréningové programy sú realizované buď na komerčnej báze, alebo z prostriedkov úradov práce (v prípade ich využívania evidovanými nezamestnanými).

Okrem vzdelávacích programov v oblasti IT technológií je možnosť využívania ďalších špecializovaných kurzov a školení, ktoré zabezpečujú rôzne súkromné vzdelávacie inštitúcie a školy. Kurzy sú zamerané na rôzne oblasti od ekonomiky, účtovníctva, marketingu, manažmentu až po odborné robotnícke profesie. V prípade, že firma vytvára nové pracovné miesta a využije na ich obsadenie osoby evidované na úrade práce, pri splnení podmienok príslušného úradu práce môžu byť hrazené náklady na ich rekvalifikáciu a firme môžu byť čiastočne pokryté pracovné náklady, ktoré jej vzniknú po vytvorení nových pracovných miest. Podporné programy sú hrazené zo zdrojov Európskeho sociálneho fondu a štátneho rozpočtu.

6.5.3 Organizácie ponúkajúce prax školským zariadeniam

Vzdelávanie zručnej pracovnej sily si vyžaduje komplexný spôsob prípravy žiakov, spojenie teórie s praxou. Uplatňuje sa hlavne tam, kde je predpoklad finančne a technologicky zabezpečiť teoretické vzdelávanie a praktickú prípravu. Týka sa to hlavne stredných odborných učilíšť. Výrobná prax žiakov by sa mala zabezpečovať v strediskách praktického vyučovania, resp. v strediskách praktického vyučovania zriaďovaných malými a strednými zamestnávateľskými subjektmi, prípadne individuálnou formou na pracoviskách praktického vyučovania u živnostníkov.

V rámci SOU sú 3 druhy učebných odborov, a to učebné odbory, u ktorých sa praktický výcvik realizuje len v školských podmienkach. Ide napr. o odbory mechanik, elektromechanik strojov a zariadení, umelecké odbory, elektromechanik pre rozvodné zariadenia, mechanik elektronických zariadení, lakovník, mechanik chladiacich zariadení, obrábač kovov a niektoré ďalšie. Praktické vyučovanie kombinovanou formou sa zabezpečuje u odborov murár, montér suchých stavieb, maliar, inštalatér, krajčír, mechanik-opravár cestných motorových vozidiel, pekár, záhradník. U zamestnávateľov sa zabezpečuje odborné zaučenie a výcvik žiakov v odboroch predavač, kuchár, čašník. Výrobná prax žiakov sa zabezpečuje formou uzavretia zmluvy medzi školou a príslušnou firmou. Umožnenie vykonávania výrobnéj praxe v podnikateľských subjektoch zvyšuje schopnosť uplatnenia absolventov škôl na trhu práce.

Zaradenie výrobnéj praxe do učebných osnov je samozrejmosťou pri všetkých typoch odborných škôl. Podľa zamerania majú školy dohody s podnikmi v regióne, napr. študenti poľnohospodárskej školy vykonávajú výrobnú prax v poľnohospodárskych družstvách regiónu, študenti hotelovej akadémie v zariadeniach cestovného ruchu a stravovacích zariadeniach v regióne a pod. Odborné školy a odborné učilišťa majú vlastné dielne, v ktorých pripravujú študentov pre prax. Aj podnikateľská činnosť škôl je formou výrobnéj praxe študentov, kde majú možnosť získavať skúsenosti nielen s výrobou, ale aj s ekonomikou firmy. Praktické vzdelávanie sa uplatňuje aj pri príprave pracovnej sily pre potreby konkrétneho zamestnávateľa, kde výrobná prax je súčasťou rekvalifikačných kurzov.

6.5.4 Existujúce pracovné praktiky v regióne

Štrukturálne zmeny v ekonomike regiónu priniesli okrem pozitívnych prvkov aj negatívne javy – mnohé podniky, ktoré neboli konkurencie schopné, zanikli, resp. zmenili svoju veľkosť a štruktúru. V dôsledku toho sa mnoho ľudí ocitlo bez práce. Nevyvážený ekonomický rozvoj regiónu v porovnaní so Slovenskom a nezamestnanosť patria k najväznejším otázkam z hľadiska regionálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja.

Medzi najviac ohrozené skupiny obyvateľstva patria mladí ľudia bez praxe (absolventi škôl), ženy, ktoré boli dlhšie mimo pracovného pomeru (napr. z dôvodov materskej dovolenky

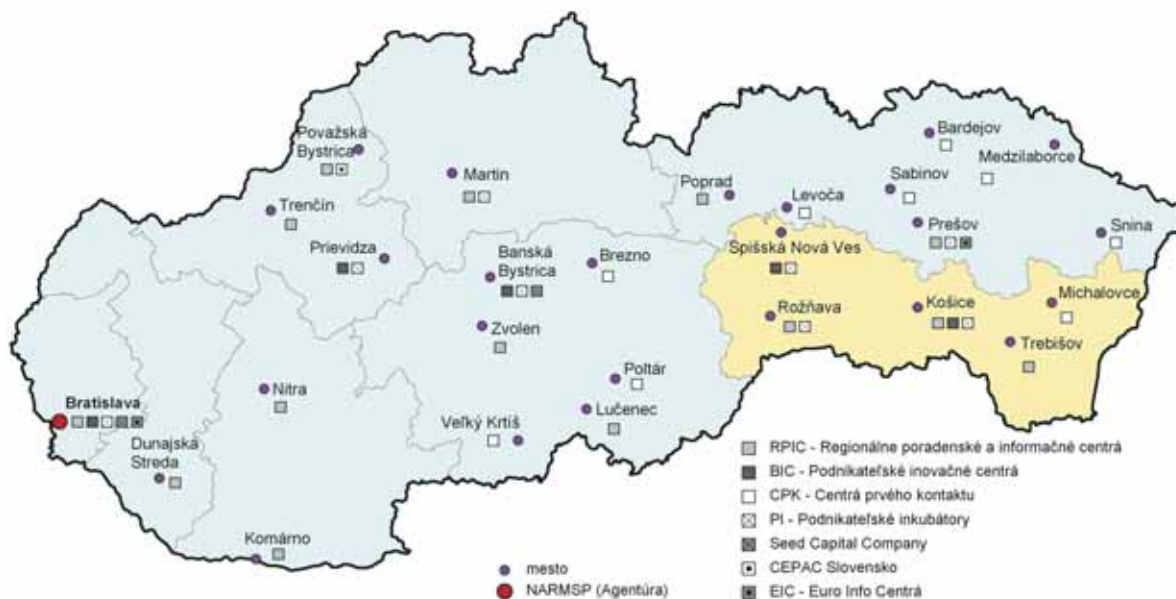
a pod.), vekové skupiny nad 50 rokov a ľudia s nižším stupňom vzdelania. Nedostatok pracovných príležitostí v regióne núti nezamestnaných hľadať si prácu mimo miesta bydliska v iných regiónoch SR aj v zahraničí. Na druhej strane vytvára priestor pre zneužívanie pracovnej sily, napr. z hľadiska výšky mzdového ohodnotenia, pracovných podmienok a dĺžky pracovnej doby.

V mnohých prípadoch chýba etika v podnikaní, nedodržovanie platobnej disciplíny, neplnenie si záväzkov voči dodávateľom, odberateľom a ďalším inštitúciám. V niektorých firmách je častá fluktuácia zamestnancov v dôsledku nízkeho ohodnotenia a pracovných podmienok. Napriek negatívnym javom, ktoré sa vyskytujú v podnikateľskom prostredí, funguje množstvo podnikov s vyspelou firemnou kultúrou, primeraným pracovným ohodnotením a perspektívou rastu pre zamestnancov.

7. Inštitucionálna podpora a infraštruktúra dostupná pre prílev investícií

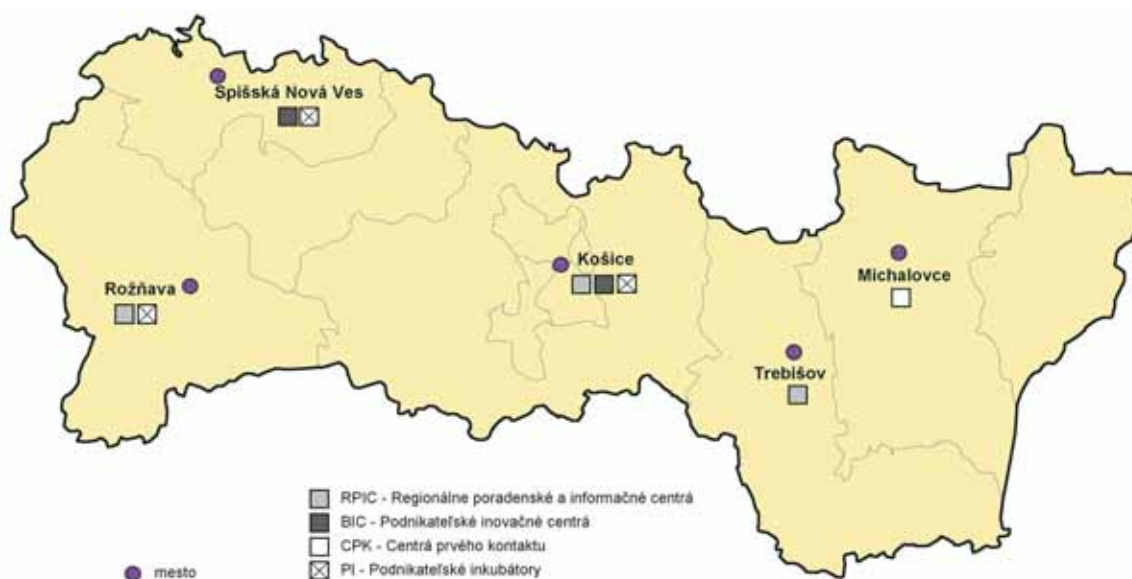
7.1 Inštitucionálna podpora podnikania

Inštitucionálna podpora podnikania zahŕňa viacero organizácií, ktorých cieľom je podpora podnikania v regióne. Pod záštitou Národnej agentúry pre rozvoj MSP v Bratislave vznikla sieť poradenských centier a inkubátorov. Sieť centier pre podnikateľov tvorí 13 regionálnych poradenských a informačných centier (RPIC), 5 podnikateľských a inovačných centier (BIC), 9 centier prvého kontaktu (CPK), 8 podnikateľských inkubátorov (PI) a 2 kancelárie spoločnosti zárodkového kapitálu (SCC). Umiestnenie jednotlivých inštitúcií demonštrujú nasledujúce obrázky.

OBR. Č. 18: SIEŤ CENTIER PRE PODNIKATEĽOV NA ÚZEMÍ SR V ROKU 2005

Zdroj: Košický samosprávny kraj a Národná agentúra pre rozvoj malého a stredného podnikania

OBR. Č. 19: SIEŤ CENTIER PRE PODNIKATEĽOV NA ÚZEMÍ KSK V ROKU 2005

Zdroj: Košický samosprávny kraj a Národná agentúra pre rozvoj malého a stredného podnikania

Cieľom centier je prispieť k podpore malých a stredných podnikov v jednotlivých regiónoch Slovenskej republiky prostredníctvom poskytovania komplexných poradenských, informačných a vzdelávacích služieb. Centrá sa aktívne zapájajú do implementácie programov a projektov zameraných na podporu regionálneho rozvoja, na ktorých spolupracujú s regionálnymi inštitúciami a zahraničnými partnermi. Klientmi RPIC, BIC, CPK, PI, SCC sú nielen malí a strední podnikatelia, ale aj tí, ktorí o začatí podnikateľskej činnosti ešte len uvažujú.

V Košickom kraji sa nachádzajú nasledujúce podporné inštitúcie:

- RPIC so sídlom v Košiciach, Trebišove a Rožňave
- BIC so sídlom v Spišskej Novej Vsi a v Košiciach
- CPK so sídlom v Michalovciach
- Podnikateľské inkubátory v Košiciach, v Spišskej Novej Vsi, v Rožňave
- Košická regionálna komora SOPK s kanceláriami v Michalovciach a Spišskej Novej Vsi
- Economic Development Center (EDC), U. S. Steel Košice, s. r. o.

Centrá pre podnikateľov a podnikateľské inkubátory

Regionálne poradenské a informačné centrá (RPIC) sú neziskové inštitúcie, založené na základe partnerstva verejného a súkromného sektora ako nezávislé regionálne združenia právnických osôb. Finančne sú podporované tak zo strany slovenských, ako aj zo strany zahraničných fondov na podporu malého a stredného podnikania.

Centrá RPIC poskytujú komplexné poradenské, informačné a vzdelávacie služby, najmä:

- pre začínajúcich podnikateľov ako zakladateľov nových malých a stredných podnikov najmä z radov nezamestnaných, ktorí majú záujem realizovať svoju podnikateľskú myšlienku,
- pre existujúce malé a stredné podniky, ktoré potrebujú riešiť svoje podnikateľské problémy, resp. majú záujem rozšíriť rozsah svojej podnikateľskej činnosti.

RPIC sú spoľahlivým partnerom podnikateľov pri riešení ich podnikateľských problémov:

- hodnotia šance a riziká realizácie podnikateľskej myšlienky,
- vypracujú podnikateľský plán akceptovaný tak peňažnými ústavmi, ako aj zahraničnými fondmi na podporu malého a stredného podnikania,
- poskytujú poradenstvo a informácie potrebné pre založenie a úspešné budovanie podniku z oblastí: manažmentu, marketingu, daní, účtovníctva a právnych noriem,
- vyhľadávajú vhodného partnera pre spoluprácu, najmä zo zahraničia,
- organizujú účasť firiem na obchodných výstavách,
- organizujú komplexný vzdelávaco-poradenský program pre zakladateľov malých podnikov z radov nezamestna-

ných v spolupráci s úradmi práce koordinovaný združením CEPAC Slovensko,

- realizujú odborné semináre pre existujúcich podnikateľov zamerané na kľúčové oblasti podnikania a aktuálne témy,
- odborne riadia projekty regionálneho rozvoja.

Podnikateľské inovačné centrá (BIC) sú nezávislé právnické osoby – spoločnosti s ručením obmedzeným. Niektoré centrá sú členmi európskej siete inovatívnych centier (EBN), prostredníctvom ktorej sprostredkujú kontakty s firmami pracujúcimi v rámci tejto siete.

Medzi základné služby poskytované BIC patria:

- implementácia systémov kvality (ISO 9000),
- technologické a patentové poradenstvo,
- „due diligence“ – vyhodnocovania projektov pre rizikové financovanie,
- „spin-off“ poradenstvá – vyčleňovania neefektívnych prevádzok z veľkých podnikov,
- vyhľadávanie partnerov v regióne a v zahraničí,
- vyhľadávanie zahraničných zdrojov pri tvorbe spoločných podnikov,
- spracovanie podnikateľských a marketingových plánov,
- spracovanie žiadostí o úver,
- účtovníctvo a ekonomika,
- právne, daňové a colné poradenstvo,
- vedenie účtovníctva.

Okrem poskytovania horeuvedených služieb pre podnikateľov, sa orientujú aj na vytváranie podnikateľského prostredia pre firmy prinášajúce inovatívny podnikateľský zámer – nový výrobok, službu alebo technológiu, ktorým poskytujú dlhodobú starostlivosť (2 – 3 roky). Uplatňujú pritom regionálne preferencie. Medzi služby poskytované pre klientov s inovatívnym zameraním patria:

- vyhľadávanie inovatívnych projektov (brookerská činnosť),
- spracovanie podnikateľského zámeru a plánu,
- ekonomické a účtovné poradenstvo,
- poradenstvo pri financovaní projektov,
- kontakty v rámci európskej siete BIC,
- školenia,
- spoločná účasť na výstavách,
- propagácia a styk s verejnosťou,
- iniciovanie vzájomnej spolupráce.

Centrá prvého kontaktu (CPK) zabezpečujú ľahký prístup podnikateľov k potrebným poradenským a informačným službám. Hlavným poslaním CPK je poskytovanými službami prispieť k zlepšeniu podnikateľskej klímy a štruktúry podnikateľských subjektov v regióne, aktívnou politikou podporiť vytváranie nových pracovných príležitostí a prostredníctvom poradenských a informačných služieb zvýšiť konkurencieschopnosť malých a stredných podnikov v regióne na európsku úroveň.

Aktivity CPK sú zamerané najmä na:

- podporu a rozvoj malých a stredných podnikov a začínajúcich podnikateľov,
- uľahčenie prístupu k podporným programom financovaných zo štátnych a iných verejných zdrojov (finančné programy, poradenstvo, vzdelávanie a pod.),
- poskytovanie informácií o možných finančných zdrojoch.

Cielové skupiny CPK:

- malí a strední podnikatelia,
- potenciálni podnikatelia,
- dlhodobo nezamestnaní,
- absolventi škôl,
- orgány samosprávy, štátnej správy.

Služby poskytované CPK:

- informačný servis, poradenstvo v oblasti podnikania, daňovníctva, legislatívy,
- konzultačná činnosť v oblasti prípravy projektov a vyhľadávania partnerov,
- spracovanie projektov (podnikateľských zámerov),
- vzdelávacia činnosť s vybranými skupinami,
- koordinácia činnosti s podnikateľskými subjektmi v oblasti cestovného ruchu, remesiel a služieb,
- predkladanie a manažovanie projektov na podporu MSP.

Podnikateľské inkubátory tvoria dôležitú súčasť podpornej infraštruktúry pre MSP, ktorých poslaním je poskytovať začínajúcim podnikateľom vhodné štartovacie podmienky pre fungovanie ich podniku v období približne troch rokov. Podnikateľské inkubátory ponúkajú začínajúcim podnikateľom okrem podnikateľských priestorov vrátane kancelárskej infraštruktúry aj komplexné služby (administratívne služby, odborné poradenstvo a pod.) prípadne štartovací kapitál.

Všeobecne zamerané inkubátory – v podnikateľských inkubátoroch sa na obmedzenom priestore koncentrujú začínajúce podniky. Cieľom inkubátora je zvýšiť šancu na rast a mieru prežitia inkubátorových firiem poskytovaním priestorov na podnikanie so spoločnou infraštruktúrou a poradenskými službami. Hlavný dôraz je kladený na miestny rozvoj a tvorbu pracovných miest. V súčasnosti fungujú takto zamerané inkubátory v Spišskej Novej Vsi, Martine, Rožňave, Prievidzi a Banskej Bystrici.

Technologické inkubátory podporujú technologicky zamerané (začínajúce) podniky s dôrazom na transfer technológií. Úzko spolupracujú s univerzitami, výskumnými ústavmi a/alebo s vedecko-technologickými parkami a sú často zamerané na špecifické priemyselné klastre a technológie. V súčasnosti fungujú takto zamerané inkubátory v Bratislave, Košiciach a Prešove.

Ďalšie inštitúcie podporujúce podnikanie: regionálne rozvojové agentúry, kancelárie Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory, orgány Živnostenskej komory, SARIO a iné inštitúcie, ktorých poslaním je podpora podnikania.

Regionálne rozvojové agentúry boli zriadené pod záštitou Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja SR a ich poslaním je podpora hospodárskeho rozvoja regiónov, vytvorenie podmienok a predpokladov pre ich dlhodobý ekonomický rast, zvýšenie atraktívnosti regiónu a rozvoj spoločenských a kultúrnych hodnôt.

V Košickom kraji sídlia regionálne rozvojové agentúry v Rožňave, Moldave n/B, Spišskej Novej Vsi, Trebišove, Kráľovskom Chlmcu. Na úrovni Košického samosprávneho kraja pôsobí Agentúra na podporu regionálneho rozvoja, n. o. v Košiciach ako nezisková organizácia KSK.

V Košiciach má sídlo *kancelária SOPK*, ktorej činnosť je zameraná nasledovne:

- spolupráca s obchodnými a priemyselnými komorami v zahraničí (organizovanie obchodných misií, seminárov, kooperačno-hospodárskych stretnutí, publikovanie obchodných ponúk, vyhľadávanie obchodných partnerov, výmena obchodno-politických dokumentov a iných informácií a pod.),
- právne, finančné a colné poradenstvo vo veciach obchodných,
- vzdelávacia činnosť (organizovanie školení, seminárov a konferencií k najaktuálnejším otázkam v medzinárodnom obchode, obchodnej logistiky a podnikania),
- vydavateľská činnosť (vydávanie vlastných odborných publikácií pre podporu podnikania a znižovanie obchodných rizík, publikovanie všeobecne platných noriem v medzinárodnom obchode, vydávanie špeciálnych publikácií technického, ekonomického a legislatívneho zamerania).

Economic Development Center (EDC),
U. S. Steel Košice, s. r. o.

Pre zvýšenie zamestnanosti a rozvoj ekonomiky východného Slovenska spoločnosť U. S. Steel Košice, s. r. o. v roku 2001 založila Economic Development Center (EDC). Poslaním EDC je zvýšiť prílev zahraničných investícií na východné Slovensko. Potenciálnym investorom ponúka bezplatnú všestrannú pomoc pri umiestnení investície v regióne, informácie o podmienkach podnikania v regióne, voľných pozemkoch a halách na podnikanie, kontakty na štátnu správu, samosprávu, úspešne umiestnené firmy, poradcov v oblasti obchodného práva, daní, nehnuteľností ako aj na firmy, ktoré sú schopné zabezpečiť komplexné služby pre investorov. EDC je veľmi úspešné v získavaní zahraničných investorov a výrazne prispelo k vytvoreniu nových pracovných miest, rozvoju priemyselných parkov a podpore rastu ekonomiky východného Slovenska.

7.2 Regionálna podpora podnikania

Podpora podnikania v regióne využíva podporné nástroje stanovené centrálnymi inštitúciami (napr. jednotná sadzba dane z príjmov, možnosť využitia prostriedkov zo štrukturálnych fondov a štátneho rozpočtu), pričom viaceré podporné nástroje sú smerované prioritne do oblastí s vyššou mierou nezamestnanosti a nižším hospodárskym potenciálom.

Možnosť podpory na miestnej úrovni je daná kompetenciami obcí a ich možnosťami. Na obecnej úrovni sa jedná o stanovenie miestnych daní a poplatkov, napr. dane z nehnuteľností. Na krajskej úrovni môže ísť napr. o stanovenie cestnej dane a pod. Starostovia obcí môžu prispieť k rozvoju podnikania napr. aj prípravou vhodných plôch na podnikanie (vysporiadanie vlastníckych vzťahov a pod.)

Podnikatelia majú možnosť využiť nástroje aktívnej politiky trhu práce. Vzhľadom na časté zmeny v legislatíve je potrebné sa o podmienkach ich využitia informovať na stránkach www.upsvar.sk, www.build.gov.sk, www.economy.gov.sk.

Zo strany miestnych samospráv je evidentný záujem o získanie investorov do ich území. Primátori miest a starostovia obcí v súlade so zákonom č. 193/2001 o podpore na zriadenie priemyselných parkov vyvíjajú iniciatívy smerom k príslušným ministerstvám, Slovenskej agentúre pre rozvoj investícií a obchodu (SARIO) a rokujú s potenciálnymi investormi.

Regionálna samospráva zo zákona nemôže zriaďovať priemyselné parky, preto Zastupiteľstvo KSK uzneseniami podporilo finančnú spoluúčasť KSK na spolufinancovaní projektov na zriadenie podnikateľských inkubátorov financovaných zo štrukturálnych fondov EÚ.

7.3 Rozvojové póly

Na území východného Slovenska sa prirodzeným spôsobom vytvárajú tri konkurencieschopné priemyselné osi (tzv. rozvojové póly):

1. Košice – Prešov s predĺžením na Miškolc z maďarskej a Rzesow z poľskej strany (s potenciálom stať sa jedným z najvýznamnejším centrom poznatkovej ekonomiky na Slovensku).
2. Michalovce – Humenné s potenciálnym predĺžením na Trebišov.
3. Krompachy – Spišská Nová Ves – Poprad – Svit.

V rámci týchto troch priemyselných osí (rozvojových pólov) prispieva KSK k zlepšovaniu podmienok pre priame zahraničné investície z kategórie malých a stredných podnikov investujúcich na danom území. Súvisí to s ukončeným majetkovým vysporiadaním pozemkov, dostupnosťou voľných a kvalitných hál na danom území, ako aj dostupnosťou kvalifikovanej pracovnej sily. Ide aj o investície s vyššou pridanou hodnotou v oblasti IT a výskumno-vývojových centier, nakoľko os Košice – Prešov má potenciál stať sa významným centrom poznatkovej ekonomiky (vďaka prítomnosti Technickej univerzity v Košiciach a ostatných univerzít) a to nielen v rámci Slovenska.

Snahou Košického samosprávneho kraja je napomôcť pri vytváraní efektívnych subdodávateľských sietí, ktorých výsledkom by mali byť noví etablojúci sa investori na území Košického samosprávneho kraja. Ďalšou z priorít je tvorba klastrov, teda skupiny podnikov, ktoré budú účinne a spoločne riešiť problémy, do ktorých sa podnik v trhovej ekonomike

TAB. Č. 47:
PROJEKTY, KTORÝCH ZRIADENIE SPOLUFINANCUJE KSK

Názov projektu	Celkové náklady (Sk)	Kofinancovanie KSK (Sk)
Zriadenie podnikateľského inkubátora v Moldave n/B	22 737 680	568 442
Rozšírenie podnikateľského inkubátora v Spišskej N. Vsi	28 365 060	709 127
Zriadenie podnikateľského inkubátora v Gelnici	38 770 890	969 272
Zriadenie podnikateľského inkubátora v Michalovciach	49 707 000	1 242 675 – projekt zatiaľ neschválený, 250 000 – schválených a prevedených mestu na projektovú dokumentáciu
TECHNICOM – vedecko-technologický park	250 000 000	125 000 Sk – vklad KSK do združenia TECHNICOM, 12 500 000 – kofinancovanie KSK v prípade úspešnosti projektu
Zdroj: Košický samosprávny kraj		

môže dostať a zároveň priťahovať ďalšie podniky na územie Košického kraja. Cieľom obcí a miest Košického samosprávneho kraja je prilákať investorov do oblastí s najväčšou komparatívnou výhodou, nezanedbávajúc pritom ani pridanú hodnotu investície. Táto komparatívna výhoda, okrem mno-

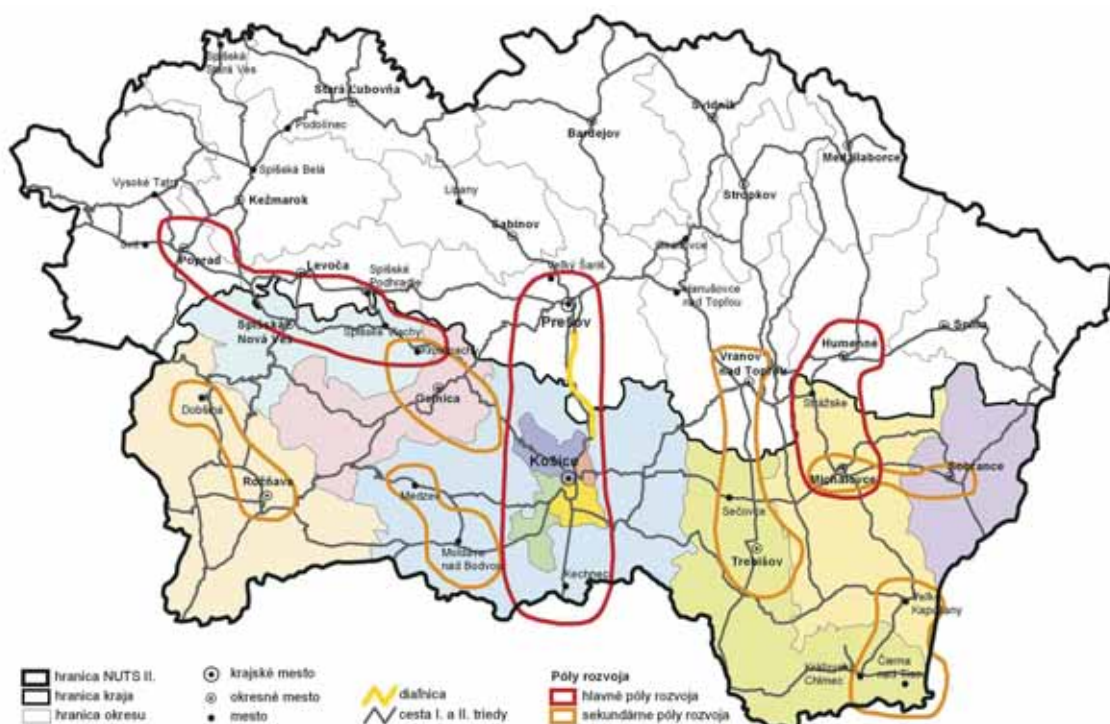
hých iných faktorov, zahŕňa napríklad aj tradíciu odvetvia v danom subregióne. Z tohto hľadiska je optimálne sústreďovať nasledovný priemysel do okresov, ktoré majú vhodnú podnikateľskú infraštruktúru, kvalifikovanú pracovnú silu a potrebné logistické zázemie.

7.4 Priemyselné lokality pre investorov

Analýza preukázala rôzny stupeň pripravenosti projektov pre zriadenie priemyselných parkov v období bezprostredne po sprístupnení finančnej podpory pre zriaďovanie priemyselných parkov, pričom identifikovala hlavné problémové oblasti:

- vysporiadanie vlastníckych vzťahov,
- záujem investorov o umiestnenie ich investície v danom priemyselnom parku,
- stav technickej a projektovej prípravy,
- súlad s územno-plánovacou dokumentáciou,
- stav technickej infraštruktúry.

a. vysporiadanie vlastníckych vzťahov: je najväčšou prekážkou zriaďovania priemyselných parkov nielen v regióne, ale aj na národnej úrovni. Len v ojedinelých prípadoch má samospráva možnosť ponúknuť investorom vhodné plochy (rozloha, dopravný prístup, infraštruktúra) vo svojom vlastníctve, resp. vlastníctve štátu, čo umožňuje relatívne rýchly postup pri zriaďovaní priemyselných zón (napr. Prešovský samosprávny kraj – priemyselný park Spišský Hrhov – Klčov). Najčastejšie je to kombinácia vlastníctva verejného a súkromného, pričom v prípade veľkej rozdrobenosti vlastníctva medzi mnohými vlastníckymi je proces vysporiadania vlastníctva organizačne a finančne náročný a zdĺhavý. Negatívny vplyv na tento

OBR. Č. 20:

ROZVOJOVÉ PÓLY (ROK 2005), Zdroj: Košický samosprávny kraj

proces majú aj medializované skúsenosti z iných regiónov (Žilina). Výhodou tzv. hnedých zón môže v tomto prípade byť obmedzený počet vlastníkov. Situácia pripomína začarovaný kruh: samosprávy očakávajú záväzný postoj investorov pred realizáciou vysporiadania a investori pre vydanie záväzného postoja očakávajú možnosť „bezproblémového“ okamžitého vstupu do pripravených priemyselných zón s potrebnou infraštruktúrou. Samospráva je navyše často pri rokovaniach so záujemcami odkázaná na cykly konkrétnych podporných programov, ktoré v období 2000 – 2005 neboli úplne jasné, resp. v každom čase aktuálne pre zodpovedné určenie času, v ktorom je samospráva schopná investorom zabezpečiť požadované podmienky. Samosprávy chápu vlastnicke vysporiadanie ako základný krok akýchkoľvek zámerov a majetkovo-právne vysporiadanie určenej priemyselnej zóny realizujú systematicky s niekoľkoročným časovým harmonogramom.

b. zaviazanosť záujemcov, dispozícia investormi:

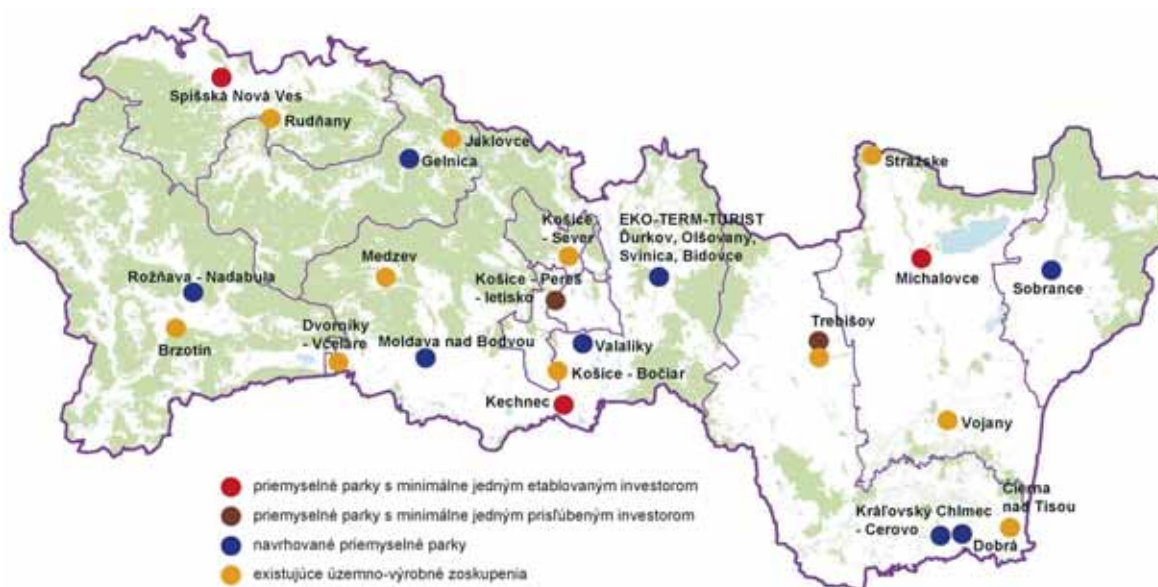
je z hľadiska možnosti získania finančnej podpory štátu podmienkou. Smernica MH SR č. 13/2004 zo 16. 12. 2004 určila 3 skupiny odvetví priemyslu s rozličnou váhou podpory investícií s cieľom primárne podporovať odvetvia priemyslu a služieb s vysokou pridanou hodnotou, čo však môže znevýhodňovať menej rozvinuté regióny. Skúsenosti z okresov Spišská Nová Ves a Rožňava v uplynulom období preukázali relatívne vysoký záujem zahraničných spoločností najmä z oblasti spracovateľského priemyslu, avšak v čase a za podmienok, ktoré nebolo možné splniť (viď vyššie). Pre marketing investičných príležitostí v regiónoch, realizovaný vzájomnou komunikáciou samospráva – (región) – štát, v uplynulom ob-

dobí nebol vybudovaný zodpovedajúci informačný mechanizmus pre sprostredkovanie informácií záujemcom a potenciálnym investorom. Najmä menšie samosprávy majú veľakrát obmedzené zdroje, skúsenosti a príležitosti pre aktívny marketing/propagáciu lokality priemyselnej zóny.

c. súlad s územno-plánovacou dokumentáciou, projektová príprava:

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja a Územný plán veľkého územného celku sú dva najdôležitejšie strategické dokumenty pre zabezpečenie trvalo udržateľného rozvoja. Práve tieto dokumenty obsahujú prehodnotenie a zapracovanie pripravených koncepcií rozvoja a zabezpečenia územia verejnou dopravnou a technickou infraštruktúrou. V tejto súvislosti sa ukazuje úloha miestnej samosprávy v pozícii developera ako najvýhodnejšia, aby mala jednoznačný vplyv na kvalitu, obsah a rozsah daného projektu. Aj keď samospráva nevie zabezpečiť financovanie projektov v plnom rozsahu, môže vystupovať ako sprostredkovateľ pri zabezpečovaní financovania kombinovaním vlastných, súkromných a grantových zdrojov.

Disponibilné plochy pre investorov sú vymedzené v Územnom pláne VÚC Košického kraja, ako aj v územných plánoch obcí. Zmeny a doplnky Územného plánu VÚC Košického kraja, kde boli zapracované lokality priemyselných parkov schválilo Zastupiteľstvo KSK dňa 30. 8. 2004.

OBR. Č. 21:

LOKALITY PRIEMYSELNÝCH PARKOV V KOŠICKOM KRAJI (ROK 2005), Zdroj: Košický samosprávny kraj

TAB. Č. 48:

LOKALITY PRIEMYSELNÝCH PARKOV V KOŠICKOM KRAJI (ROK 2005)

Názov lokality	Katastrálne územie	Okres	Výmera celkom (ha)	Možnosť rozšírenia (ha)
Dobrá	Dobrá	Trebišov	31	-
Technická infraštruktúra				
Dopravné napojenie	Vodovod	Kanalizácia	Plyn	Elektrická energia
I/79 – 2 km	Vybudovaný, zdroj postačuje	Kanalizácia a ČOV absentuje	DN 150 PN 40	ES Kráľovský Chlmec
Silné stránky				
• súčasť areálu kombinovanej dopravy • dobré predpoklady pre kooperáciu s Ukrajinou a Ruskom				
Slabé stránky				
• napojenie na nadradenú infraštruktúru • konkurenčné zariadenie v Maďarsku (Záhony)				
Prípustné činnosti				
• doprava a dopravné služby • logistické centrum				
Etablovaní investori				
Nie sú				

Názov lokality	Katastrálne územie	Okres	Výmera celkom (ha)	Možnosť rozšírenia (ha)
EKOTERM a Bidovce	Ďurkov, Olšovany, Sviniča, Bidovce	Košice – okolie	136	-
Technická infraštruktúra				
Dopravné napojenie	Vodovod	Kanalizácia	Plyn	Elektrická energia
I/50 – 0,65 km	Zväčšiť akumuláciu	Vybudovať	V lokalite DN 150 PN 40	Možnosti napojenia na ES Košice – Východ 110/22 kV
Silné stránky				
• dobré komunikačné napojenie na cestu I. triedy • blízkosť zdrojov pracovnej sily v Košiciach • viacúčelové využitie geotermálnej energie				
Slabé stránky				
• záber kvalitnej poľnohospodárskej pôdy • vysoká počiatková investičná náročnosť • nevyhovujúca technická infraštruktúra				
Prípustné činnosti				
• viacúčelové využívanie geotermálnych zdrojov • rekreácia • energetika • poľnohospodárstvo				
Etablovaní investori				
Nie sú				

Názov lokality	Katastrálne územie	Okres	Výmera celkom (ha)	Možnosť rozšírenia (ha)
Gelnica	Gelnica	Gelnica	42,5	-
Technická infraštruktúra				
Dopravné napojenie	Vodovod	Kanalizácia	Plyn	Elektrická energia
II/546 v lokalite	Deficit vodných zdrojov	Vybudovať ČOV	STL rozvod v lokalite	ES Prakovce 110/22 kV
Silné stránky				
• voľné pracovné sily • možnosť využitia existujúcich areálov • bezprostredné napojenie na železničnú trať • minimálny záber poľnohospodárskej pôdy				
Slabé stránky				
• nutnosť asanácie nevyhovujúcej zástavby • problematické cestné napojenie • chýbajúca ČOV • deficit vodných zdrojov				
Prípustné činnosti				
• strojárstvo • drevospracujúci priemysel • aktivity súvisiace s rekreáciou				
Etablovaní investori				
Nie sú				

Názov lokality	Katastrálne územie	Okres	Výmera celkom (ha)	Možnosť rozšírenia (ha)
Kechnec	Kechnec	Košice-okolie	332	-
Technická infraštruktúra				
Dopravné napojenie	Vodovod	Kanalizácia	Plyn	Elektrická energia
I/68 - 0,5 km	Zdroj vody schopný generovať 21 litrov za sekundu; potrubie s priemerom 225 mm	Kanalizácia s priemerom 1000 mm; celý park má kanalizáciu na dažďovú vodu s dostatočnou kapacitou	Plynové potrubie v parku s priemerom 150 mm (vysoký tlak) a 225 mm (stredný tlak)	Elektrické vedenie 22 kV a 110 kV; 6 transformátorov (každý schopný generovať 1 MW)
Silné stránky				
<ul style="list-style-type: none"> enormná angažovanosť obce a starostu pri vytváraní kvalitných podmienok pre domáce a zahraničné investície bezprostredné väzby na Maďarsko prítomnosť už etablovaných investorov dostatok okamžite voľných a pripravených plôch 				
Slabé stránky				
<ul style="list-style-type: none"> záber kvalitnej poľnohospodárskej pôdy vysoká investičná náročnosť na infraštruktúru dopravná obsluha prechádza zastavaným územím obce 				
Prípustné činnosti				
<ul style="list-style-type: none"> ľahký strojársky priemysel elektrotechnický priemysel farmaceutický priemysel textilný priemysel potravinársky priemysel priemysel stavebných hmôt výroba plastov 				
Etablovaní investori				
Molex Slovakia, a. s., Gilbos Slovensko, s. r. o., GETRAG FORD Transmissions Slovakia, s. r. o., SWEP Slovakia, s. r. o., Plastipak Slovakia, s. r. o., Kuenz - SK, s. r. o., Schelling Slovakia, s. r. o., JISIMEX, Imrich Čamaj, Dorsvet Plus, Evans, V.O.D.S., a. s. Košice				

Názov lokality	Katastrálne územie	Okres	Výmera celkom (ha)	Možnosť rozšírenia (ha)
Košice-Pereš	Košice-Západ, Košice-Barca	Košice II, Košice IV	190	-
Technická infraštruktúra				
Dopravné napojenie	Vodovod	Kanalizácia	Plyn	Elektrická energia
I/50, II/548, mestská hrom. doprava – 1 km, medzinárodné letisko v lokalite	Mestský rozvod	Mestský systém a ČOV	VTL prípojka mDN 150 Haniska	ES Košice-Juh, 110/22 kV
Silné stránky				
<ul style="list-style-type: none"> kompaktné územie – rovina priaznivé dopravné napojenie na nadradenú sieť aj mestskú hromadnú dopravu (1 km) bezprostredné napojenie na medzinárodné letisko 				
Slabé stránky				
<ul style="list-style-type: none"> problémy s majetkovým vysporiadaním pozemkov záber kvalitnej poľnohospodárskej pôdy vysoká počiatková investičná náročnosť ekologické obmedzenia výškové obmedzenia zástavby 				
Prípustné činnosti				
<ul style="list-style-type: none"> odvetvia s vyššou pridanou hodnotou 				
Etablovaní investori				
Nie sú				

Názov lokality	Katastrálne územie	Okres	Výmera celkom (ha)	Možnosť rozšírenia (ha)
Kr. Chlmec-Cerovo	Kr. Chlmec	Trebišov	42,2	-
Technická infraštruktúra				
Dopravné napojenie	Vodovod	Kanalizácia	Plyn	Elektrická energia
I/79 – 2 km	Vybudovaný, zdroj postačuje	Vybudovaná, ČOV vyhovuje	DN 100, PN 4,0 MPa, v lokalite	ES Kr. Chlmec možnosť napojenia
Silné stránky				
<ul style="list-style-type: none"> • bezproblémové majetkové vysporiadanie – majetok SPF • dobré väzby na inžinierske siete • blízkosť štátnych hraníc s Maďarskom a Ukrajinou 				
Slabé stránky				
<ul style="list-style-type: none"> • záber poľnohospodárskej pôdy • zložité dopravné napojenie na nadradenú komunikačnú sieť 				
Prípustné činnosti				
<ul style="list-style-type: none"> • potravinársky priemysel • možnosť kooperácie s Maďarskom a Ukrajinou 				
Etablovaní investori				
Nie sú				

Názov lokality	Katastrálne územie	Okres	Výmera celkom (ha)	Možnosť rozšírenia (ha)
Michalovce	Michalovce	Michalovce	17,65	-
Technická infraštruktúra				
Dopravné napojenie	Vodovod	Kanalizácia	Plyn	Elektrická energia
I/50	Napojenie na mestskú sieť	Napojenie na mestskú sieť DN 1200	DN 200 PN 4,0 pri lokalite	VN č. 501, VN č. 502
Silné stránky				
<ul style="list-style-type: none"> • vybudovaná technická infraštruktúra • vyhovujúce dopravné napojenie • súčasť priemyselnej zóny mesta • prítomnosť už etablovaných investorov 				
Slabé stránky				
<ul style="list-style-type: none"> • odstránenie starých environmentálnych záťaží • potreba protihlukových opatrení 				
Prípustné činnosti				
<ul style="list-style-type: none"> • strojárstvo • elektrotechnický priemysel • možná kooperácia s Ukrajinou 				
Etablovaní investori				
Michatek, k. s., Trancerie Emiliane Slovakia, s. r. o., Unomedical, s. r. o., EBSTER SK, s. r. o.				

Názov lokality	Katastrálne územie	Okres	Výmera celkom (ha)	Možnosť rozšírenia (ha)
Moldava nad Bodvou	Moldava	Košice – okolie	66,12	-
Technická infraštruktúra				
Dopravné napojenie	Vodovod	Kanalizácia	Plyn	Elektrická energia
I/50 a miestne komunikácie	Vybudovaný zdroj postačuje	Kanalizácia aj ČOV postačuje	VTL Moldava DN 80	ES Moldava 110/22 kV
Silné stránky				
<ul style="list-style-type: none"> • angažovanosť mesta a primátora pri vytváraní kvalitných podmienok pre domáce a zahraničné investície • kompaktná rovinatá plocha • dobré dopravné napojenie na cestné komunikácie 				
Slabé stránky				
<ul style="list-style-type: none"> • záber poľnohospodárskej pôdy • vysoká počiatková investičná náročnosť 				
Prípustné činnosti				
<ul style="list-style-type: none"> • strojárstvo • kovoobrábanie • výroba stavebných hmôt • elektrotechnika • možná kooperácia s Maďarskom 				
Etablovaní investori				
Nie sú				

Názov lokality	Katastrálne územie	Okres	Výmera celkom (ha)	Možnosť rozšírenia (ha)
Rožňava	Rožňava	Rožňava	27,24	-
Technická infraštruktúra				
Dopravné napojenie	Vodovod	Kanalizácia	Plyn	Elektrická energia
I/50 (E571) – 2 km, I/67 – pri lokalite	Vybudovaný, vyhovujúci	Chýba ČOV	VTL v dotyku, možnosť napojenia	ES 110/22 Rožňava
Silné stránky				
<ul style="list-style-type: none"> • ucelené územie v zastavanej časti mesta • dopravné napojenie na komunikáciu a železnicu • bez záberu poľnohospodárskej pôdy • dobré napojenie na sieť technickej infraštruktúry • časť pozemkov vo vlastníctve mesta • dostatok okamžite voľných a pripravených plôch 				
Slabé stránky				
<ul style="list-style-type: none"> • zastavaná plocha, nevyhovujúce objekty • chýbajúca ČOV 				
Prípustné činnosti				
<ul style="list-style-type: none"> • strojárská výroba • kovovýroba • drevovýroba • možnosť cezhraničných kooperatívnych výrobných vzťahov s Maďarskom 				
Etablovaní investori				
Nie sú				

Názov lokality	Katastrálne územie	Okres	Výmera celkom (ha)	Možnosť rozšírenia (ha)
Sobrance	Sobrance	Sobrance	20	-
Technická infraštruktúra				
Dopravné napojenie	Vodovod	Kanalizácia	Plyn	Elektrická energia
I/50 v dotyku s lokalitou	Vyhovujúci	Chýba ČOV	VTL Michalovce – Choňkovce DN 100 PN, 4 MPa	ES 110/22 kV
Silné stránky				
<ul style="list-style-type: none"> • kompaktné územie • kontakt na cestu I. tr. a priemyselnú zónu • hraničný priechod na Ukrajinu 				
Slabé stránky				
<ul style="list-style-type: none"> • záber poľnohospodárskej pôdy • povrchové vodné zdroje na stavenisku 				
Prípustné činnosti				
<ul style="list-style-type: none"> • strojárstvo • spracovanie kože • drevospracujúci priemysel • možnosť kooperácie s Ukrajinou 				
Etablovaní investori				
Nie sú				

Názov lokality	Katastrálne územie	Okres	Výmera celkom (ha)	Možnosť rozšírenia (ha)
Sp. Nová Ves	Sp. Nová Ves	Sp. Nová Ves	6,5	-
Technická infraštruktúra				
Dopravné napojenie	Vodovod	Kanalizácia	Plyn	Elektrická energia
I/18 – 13 km, II/533 – 1 km, II/536 – 1 km	V lokalite	Kanalizácia, ČOV s úpravou	Rozvod v lokalite	Prívod trafo 700 kVA
Silné stránky				
<ul style="list-style-type: none"> • súčasť priemyselnej zóny • dobrá väzba na nadradený dopravný systém • dostupná kvalifikovaná pracovná sila • už etablovaný zahraničný investor • dostatok okamžite voľných a pripravených plôch 				
Slabé stránky				
<ul style="list-style-type: none"> • nutnosť asanácie nevyhovujúcej zástavby • obmedzená výmera územia • potrebná rekonštrukcia inžinierskych sietí 				
Prípustné činnosti				
<ul style="list-style-type: none"> • strojárstvo • elektrotechnický priemysel • výroba plastov 				
Etablovaní investori				
CRW Slovakia, s. r. o.				

Názov lokality	Katastrálne územie	Okres	Výmera celkom (ha)	Možnosť rozšírenia (ha)
Trebišov	Trebišov	Trebišov	10	-
Technická infraštruktúra				
Dopravné napojenie	Vodovod	Kanalizácia	Plyn	Elektrická energia
I/79 – 1 km	Vybudovaný, zdroje postačujú	Vybudovaná (vrátane ČOV)	DN 50, PN 4 MPa	ES 110/22 kV, Trebišov
Silné stránky				
<ul style="list-style-type: none"> • dobré väzby na širokorozchodnú trať • súčasť priemyselnej zóny mesta • podpora projektu Priemyselný park Trebišov v rámci SOP Priemysel a služby • dostatok okamžite voľných a pripravených plôch 				
Slabé stránky				
<ul style="list-style-type: none"> • napojenie na cestu I. triedy miestnymi komunikáciami 				
Prípustné činnosti				
<ul style="list-style-type: none"> • potravinársky priemysel • možnosť kooperácie s Maďarskom 				
Etablovaní investori				
Nie sú				

Názov lokality	Katastrálne územie	Okres	Výmera celkom (ha)	Možnosť rozšírenia (ha)
Valalíky	Valalíky	Valalíky	119	Do 280 ha
Technická infraštruktúra				
Dopravné napojenie	Vodovod	Kanalizácia	Plyn	Elektrická energia
I/68 pri lokalite	Existujúci v obci	Nie je vybudovaná	VTL DN 80 PN 40 Valalíky	ES Haniska
Silné stránky				
<ul style="list-style-type: none"> • priaznivé dopravné napojenie – rýchlostná komunikácia, širokorozchodná trať, letisko • možnosť cezhraničných väzieb • blízkosť ekonomického centra mesta Košice 				
Slabé stránky				
<ul style="list-style-type: none"> • záber kvalitnej poľnohospodárskej pôdy • vysoká počiatočná investičná náročnosť • chýbajúca kanalizácia a ČOV 				
Prípustné činnosti				
<ul style="list-style-type: none"> • priemyselné, vedecko-technické a výskumné pracoviská • možnosť kooperácie s US STEEL 				
Etablovaní investori				
Nie sú				
Zdroj: Košický samosprávny kraj				

Existujúce územno-výrobné zoskupenia

TAB. Č. 49:
EXISTUJÚCE ÚZEMNO-VÝROBNÉ ZOSKUPENIA V KOŠICKOM KRAJI (ROK 2004)

P. č.	Okres	Kat. územie	Názov priemyselnej zóny	Charakter výroby	Výmera (v ha)
1	Gelnica	Jaklovce	Jaklovce – Pod stráňou	stavebná výroba	4,76
2	Gelnica	Prakovce	Areál bývalých ZŤS	strojárstvo, spracovanie dreva	23,5
3	Košice I	Košice-sever	Košice – 7. výrobný okrsk	nevyužívané územie (lokalita „starej magnezitky“)	63
4	Košice II	Železiarne	Košice – výrobný okrsk Bočiar	90 % voľných plôch (sklady a prekladisko)	240, s možnosťou rozšírenia na 625
5	Košice-okolie	Dvorníky-Včeláre	Dvorníky-Včeláre	výroba stavebných hmôt	5
6	Košice-okolie	Medzev	Medzev	výroba strojov a zariadení	24

7	Michalovce	Strážske	Chemko, a. s. Strážske	chemický priemysel (pozn. dostatok okamžite voľných a pripravených plôch)	48
8	Michalovce	Vojany	Vojany	doprava a skladovanie ropných látok	50
9	Rožňava	Brzotín	Brzotín	strojárstvo, poľnohospodárstvo, kovovýroba	57 (existuje 20, návrh na ďalších 37)
10	Sp. Nová Ves	Rudňany	Rudňany	spracovanie sádrovca	30
Zdroj: Košický samosprávny kraj					

Priemyselný park Kechnec – best practices

Celková rozloha: 332 hektárov

Park je rozdelený na tri zóny:

- 80 ha pre malých a stredných podnikateľov,
- 200 ha pre strategických investorov,
- 52 ha pre logistické centrum;

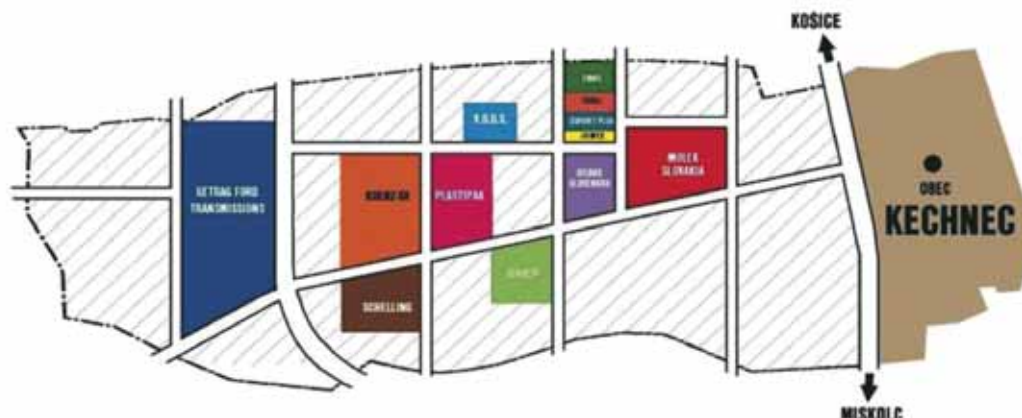
Infraštruktúra:

- Elektrická energia na hranici parku – 22 kV a 110 kV,
- 6 transformátorov na hranici parku (každý schopný generovať 1 MW),
- Nové energo centrum (80 MW),
- Plynové potrubie v parku s priemerom 150 mm (vysoký tlak) a 225 mm (stredný tlak),
- Zdroj vody schopný generovať 21 litrov za sekundu; potrubie s priemerom 225 mm,
- Kanalizácia s priemerom 1000 mm,
- Kapacita čističky odpadových vôd je 12 000 ekvivalentov; v súčasnosti sa kapacitne využíva len na približne 25 až 30 %,
- Priemyselná voda – 60 litrov za sekundu; potrubie s priemerom 225 mm.
- Celý park má kanalizáciu na dažďovú vodu s dostatočnou kapacitou.
- Digitálne telekomunikačné centrum – dostatočný počet

telefónnych prípojek a prípojek na vysokorychlostný internet.

Dopravné napojenie:

- Priemyselný park Kechnec je 18 km od Košíc, druhého najväčšieho mesta na Slovensku.
- Medzinárodné letisko Košice je vzdialené 18 km.
- Park sa nachádza 0,5 km od hraničného priechodu do Maďarska.
- Dopravná trasa:
 - na Ukrajinu cestou I/68 (E71) Kechnec – Košice, I/50 (E50) Košice – Michalovce – Vyšné Nemecké – št. hranica s Ukrajinou (dĺžka trasy cca 120 km)
 - do Poľska cestou I/68 Kechnec – vonkajší okruh mesta Košice – diaľničný privádzač I/68 – diaľnica D1 Košice – Prešov – št. hranica s Poľskom
- Napojenie na európsku diaľničnú sieť cez Maďarsko je od hraníc parku približne 60 km, pričom v krátkodobom výhlade sa plánuje dobudovať potrebný úsek Košice (Slovensko) – Miškolc (Maďarsko). Vznikne tak plynulá diaľnica z Košíc do celej Európy. Cesta I/68, ktorá vedie východne od parku Kechnec, je súčasťou koridoru severojužného dopravného medzinárodného ťahu Pobaltie – Poľsko – Slovensko – Maďarsko – Balkán.
- Východne od obce Kechnec prechádza železničná trať, ktorá je zaradená do medzinárodnej európskej dohody

OBR. Č. 22:

PŇODORYS PRIEMYSELNÉHO PARKU KECHNEC (ROK 2005), Zdroj: http://www.kechnec.sk/obsah/subory/about_the_park.pdf

o trasách medzinárodnej kombinovanej dopravy. Táto železničná trať spája Poľsko, Slovensko a Maďarsko.

- Pre nákladnú železničnú dopravu na Ukrajinu je potrebný prístup ku prekladisku z štandardnej európskej trate na východnú širokorozchodnú.

Iné zaujímavosti:

- V súčasnosti priemyselný park Kechnec zamestnáva viac ako 1500 pracovníkov. Rozvoj parku má pozitívny vplyv aj na zvyšovanie počtu obyvateľov v Kechneci. Do dvoch rokov je obec pripravená na realizáciu hromadnej bytovej výstavby v rozsahu do 200 bytov. Primárnu a sekundárnu zdravotnú starostlivosť priamo v Kechneci poskytuje profesionálne vybavená poliklinika. K dispozícii je aj športové centrum s dvomi terragrínovými povrchmi vhodnými pre tenis a futbal, masáže, sauna, rôzne formy rehabilitácie. Celý komplex má profesionálne osvetlenie a ozvučenie.
- Myšlienka založiť priemyselný park v Kechneci vznikla už v roku 1996. Vedenie obce systematicky začalo pripravovať podmienky pre prípadných investorov, ktorí by mohli priniesť nové pracovné miesta do regiónu. Príchodom prvého investora – spoločnosti Molex – sa začalo intenzívne pracovať na príprave územia. V októbri 2003 bol priemyselný park Kechnec otvorený. Dnes investori v Kechneci nájdu nielen pripravený pozemok a infraštruktúru, ale aj potrebné prídavné služby súvisiace so zdravotnou starostlivosťou, bývaním pre zamestnancov, možnosťami pre športové a kultúrne aktivity.
- V apríli 2002 vláda SR podporila zriadenie priemyselného parku Kechnec dotáciou vo výške 184,3 mil. Sk. Z toho bola ku hraniciam parku vybudovaná nová infraštruktúra, ktorá pokrýva plyn, vodu, elektrinu, kanalizáciu, čističku odpadových vôd, príjazdovú cestu a telefónne prípojky.
- Zo štátnej dotácie boli a budú tiež uhrádzané poplatky za trvalý záber pôdy v rozsahu I. etapy priemyselného parku (80 ha). Druhú štátnu dotáciu vo výške 28,8 mil. Sk vláda SR schválila vo februári 2004 a je určená na dofinancovanie technickej infraštruktúry.

Priemyselné lokality pre investorov – Košice

Areál bývalej magnezitky

Lokalita o ploche cca. 15 ha sa nachádza v severnej priemyselnej zóne mesta. Ide o územie areálu magnezitky výrobného závodu, v ktorom bola v roku 1995 ukončená prevádzka. Lokalita má napojenie na severný diaľničný privádzáč Košice – Prešov a na hlavný severný železničný ťah Košice – Žilina – Bratislava, na ktorú je napojená systémom vlečiek. Pre aktivity v tejto lokalite sú k dispozícii všetky siete technickej infraštruktúry. V zázemí lokality sa nachádza obytná zóna Ťahanovce a tradičný rekreačný areál Košíc pri rieke Hornád. Po revitalizácii územia bývalého závodu bude táto plocha vhodná na výstavbu ekologicky nezávadných výrobných technológií.

OBR. Č. 23:
AREÁL BÝVALEJ
MAGNEZITKY
Zdroj: www.kosice.sk

Lokalita Bočiar

Lokalita sa nachádza južne od mesta, vo vzdialenosti 14 km od centra. Je súčasťou priemyselnej zóny v blízkosti areálu U. S. Steel, s. r. o. Ide o rovinaté územie s disponibilnou plochou cca 500 ha, z časti zastavané výrobnými areálmi. Lokalita má priame napojenie na železničnú dopravnú sieť s možnosťou využitia stretu dvoch železničných systémov západoeurópskeho s normálnym rozchodom a východoeurópskeho so širokým rozchodom a jeho koncovým bodom – prekladiskom. Má možnosti priameho dopravného napojenia na

OBR. Č. 24:
LOKALITA BOČIAR
Zdroj: www.kosice.sk

cesty medzinárodného významu Košice – Bratislava a Košice – Maďarsko a perspektívne prepojenie na diaľničný systém. V blízkosti lokality sa nachádza medzinárodné letisko Košice. Územie je navrhované pre zriadenie priemyselného parku so základnými funkciami výrobnéj zóny a s doplnkovými funkciami charakteru vedecko-technologickéj a podnikateľskej zóny.

Lokalita VŠA

Lokalita sa nachádza v južnej časti mesta pri diaľničnom privádzači na území s obchodno-spoločenskými centrami a športovými areálmi. Ide o územie, ktoré je vyčlenené pre výstavbu výstavného areálu. Územie o rozlohe cca 22 ha zahŕňa voľné, v súčasnosti nezastavané plochy s rovinnou konfiguráciou a objekt športovej haly s príslušnými plochami a parkoviskom s predpokladom ich začlenenia do plôch výstavného areálu. Lokalita má optimálne dopravné napojenie na komunikačný ťah Košice – Bratislava, Košice – Maďarsko a medzinárodné letisko Košice. Má priame napojenie mestskou hromadnou dopravou do centra mesta. V dotyku s areálom sú nadradené trasy technickej infraštruktúry.

OBR. Č. 25:
LOKALITA VŠA
Zdroj: www.kosice.sk

Areál VSS

Areál bývalého strojárenského podniku o rozlohe 45 ha sa nachádza v južnej časti mesta pri komunikačnom ťahu E 71 Košice – Maďarsko. Územie je zastavané, napojené na mestský i nadradený dopravný systém, na hlavný južný železničný ťah Košice – Zvolen – Bratislava a na všetky inžinierske siete. Možnosti využitia sú pre funkciu nezávadnej výroby, skladov a výrobných služieb s doplnkovou funkciou administratívy.

OBR. Č. 26:
LOKALITA VSS
Zdroj: www.kosice.sk

Vybrané priemyselné lokality pre investorov

V okrese Spišská Nová Ves bolo identifikovaných viacero rozsiahlejších zámerov zriaďovania priemyselných zón, resp. parkov.

OBR. Č. 27:
PRIEMYSELNÁ ZÓNA – SPIŠSKÁ NOVÁ VES
Zdroj: Mesto Spišská Nová Ves

Mesto Spišská Nová Ves

V nadväznosti na zriadenie Priemyselného parku Spišská Nová Ves v areáli bývalého nábytkárskeho podniku Nový Domov, má mesto záujem podporovať a ďalej rozvíjať priemyselnú výrobu najmä vo východnom sektore mesta na ploche až 223 ha, z ktorých 30 ha patrí do katastra susednej obce Harichovce. Pre tento zámer mesto spracovalo územný generel dopravy, ktorý rieši napojenie zóny na spracovanú projektovú dokumentáciu diaľničného privádzača II/533, s návrhom vnútorného dopravného systému napojeného na nadradený komunikačný systém mesta.

Zámery Mesta Spišská Nová Ves pre rozvoj priemyselnej zóny Východ sú nasledovné:

1. Dokončenie rekonštrukcie areálu Priemyselného parku Spišská Nová Ves (pôvodný Nový Domov) v rozsahu:
 - rekonštrukcia, modernizácia pôvodných výrobných hál s celkovou plochou 4 260 m²
 - výstavba novej výrobnéj haly s plochou 5 000 m²

Cieľom zámeru je dobudovanie areálu do podoby adekvátnej podpornej infraštruktúry na celkovej ploche spolu cca 20 000 m². Vlastníkom pozemkov v riešenom území je mesto.
2. Priemyselná zóna v nadväznosti na spoločnosť Embraco s celkovou rozlohou 44 ha voľnej plochy a 7 ha zastavanej

plochy v areáli nedokončeného podniku mäsokombinátu. Vlastníkom areálu je súkromná spoločnosť so záujmom o odpredaj, resp. prenájom priestorov. Vlastníkmi poľnohospodárskej pôdy voľnej plochy v časti E sú drobní súkromní vlastníci. V nadväznosti na rokovania s potenciálnymi investormi mesto zvažuje podanie žiadosti o dotáciu na výkup pozemkov a vybudovanie technickej infraštruktúry.

3. Priemyselná zóna A na sever od bývalého agrochemického závodu s rozlohou 60 ha je ďalšou fázou predpokladaného budovania priemyselnej zóny Východ. Vlastníkmi rozparcelovaných pozemkov sú drobní súkromní vlastníci. Zámer v súčasnosti ešte nie je riešený.

Areál Madaras – výstavnícky, nákupný a oddychovo-zábavný komplex

V areáli bývalého závodu Finiš a vo väzbe na súčasnú oddychovú zónu v rámci mestského parku Madaras (súčasťou je najmenšie ZOO na Slovensku) je rozpracovaný projekt zriadenia výstavnického, nákupno-zábavného komplexu s nadregionálnym významom. Projektovaný komplex má celkovú plochu 191 923 m², s ponukou 30 000 m² výstavníckej plochy a vyše 30 000 m² prenajímateľnej plochy pre približne 100 obchodných jednotiek v rámci nákupno-zábavného centra.

OBR. Č. 28:

AREÁL MADARAS – PROJEKTOVÝ ZÁMER

Zdroj: IMBIZ, s. r. o.

Kropachy

Ponuka plôch pre priemyselnú výrobu je v meste tvorená najmä ponukami dvoch spoločností: (Kovohuty Kropachy – pozemky a budovy s celkovou rozlohou približne 30 000 m² a SEZ Kropachy – plocha v celkovej výmere 5 600 m²). Tieto spoločnosti majú záujem odpredať pôvodné v súčasnosti nevyužívané nehnuteľnosti. Mesto zároveň pripravuje rozšírenie ponuky priemyselných plôch v časti bývalej skládky odpadov po jej sanácii.

Ďalšie vybrané lokality potenciálne vhodné pre priemyselné zóny

Smižany

V nadväznosti na čiastkovú zmenu územného plánu v roku 2002, obec realizuje projekt zriadenia priemyselného parku v lokalite Jama v bezprostrednej blízkosti hlavnej železničnej trate (Žilina – Košice) a cestnej komunikácie v smere do Spišskej Novej Vsi. Celková plocha riešeného územia je 33 ha, pričom 11,14 ha je vyčlenených pre účely priemyselného parku určeného najmä na ľahkú strojárenskú výrobu. Vyňatie poľnohospodárskej pôdy bolo schválené príslušným pozemkovým odborom krajského úradu.

Veľké Kapušany

O vytvorenie podmienok na zriadenie priemyselného parku usiluje aj mesto Veľké Kapušany. V novom územnom pláne je určená tzv. plocha skladov, výroby a technického vybavenia v rozlohe približne 20 – 22 ha. Plánovaná lokalita sa nachádza pri prekládkovej stanici Maťovce, ktorá bola určená na tento účel práve z dôvodu výhodnosti jestvujúcej železničnej prekládky tovaru.

Margecany

Obec plánuje vybudovať priemyselnú zónu vo svojom katastri s rozlohou cca 15 ha na pozemku vo vlastníctve SPF. Lokalita sa nachádza v blízkosti cestnej komunikácie v smere Kropachy – Košice a tiež v blízkosti železničnej stanice. V súčasnosti obec zámer rieši v rámci svojej územno-plánovacej dokumentácie a pripravuje sa na oslovenie potenciálnych investorov.

7.5 Programy hospodárskeho a sociálneho rozvoja

Košický samosprávny kraj, mesto Košice a mestá Trebišov, Michalovce, Veľké Kapušany, Kráľovský Chlmec, Spišská Nová Ves a Rožňava majú vypracovaný a schválený program hospodárskeho a sociálneho rozvoja (PHaSR). Mestá Moldava nad Bodvou a Gelnica si zvolili cestu spoločného PHaSR v rámci mikroregiónov Údolie Bodvy a Hnilecká dolina. PHaSR spolu Územným plánom veľkého územného celku (ÚPN VÚC) Košického kraja patria medzi najdôležitejšie strategické dokumenty pre zabezpečenie trvalo udržateľného rozvoja v Košickom kraji.

PHSR Košického samosprávneho kraja

PHSR obsahuje 6 globálnych cieľov. Na podporu hospodárskeho rozvoja je zameraný najmä globálny cieľ č. 2 „Výrazné zvýšenie odvetvovej a priestorovej diverzifikácie priemyslu“ a globálny cieľ č. 3 „Významné zvýšenie ekonomickej aktivity malého a stredného podnikania z domácich zdrojov, dôraz na znižovanie nezamestnanosti“. Opatrenia v rámci týchto cieľov sú zamerané na zlepšenie podnikateľského prostredia, podporu konkurencieschopnosti produkcie malých a stredných podnikateľov, zvyšovanie exportu, ako aj rozvoj cestovného ruchu. Na zlepšenie podnikateľského prostredia je zameraný najmä globálny cieľ č. 4 „Dobudovanie infraštruktúry“. Opatrenia sú zamerané na rozvoj dopravnej infraštruktúry, informačno-komunikačných technológií, technickej infraštruktúry (vodovody, kanalizácie, ČOV), vypracovanie energetickej koncepcie, transfer poznatkov vedy a techniky v podnikateľskom sektore. PHSR KSK bol vypracovaný v súlade s prioritami a opatrenia obsiahnutými v SOP Priemysel a služby, OP Základná infraštruktúra, SOP Ľudské zdroje, SOP Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka s cieľom vytvorenia podmienok pre získanie spolufinancovania projektov zo štrukturálnych fondov EÚ.

PHaSR miest vytvára predpoklady pre ekonomický rozvoj a pre dobrú spoluprácu medzi samosprávami a podnikateľským sektorom. Realizáciou plánovaných aktivít sa môže postupne naštartovať ekonomika miest a ich spádových oblastí a miestne politiky sa môžu dostať do súladu s potrebami podnikateľských subjektov.

TAB. Č. 50:

PROGRAMY HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA MIEST KOŠICKÉHO KRAJA (ROK 2005)

Košice

Problematikou podnikateľského sektoru sa zaoberá PHaSR v kapitole Ekonomický rozvoj, konkrétne v globálnych cieľoch (GC), špecifických cieľoch (ŠC) a opatreniach:

Globálny cieľ č. 2

Všestranný trvalo udržateľný rast životnej úrovne obyvateľov a hospodársky rozvoj všetkých subjektov pôsobiacich na území Košíc s dôrazom na využitie domáceho rastového potenciálu

Špecifický cieľ č. 1:
Zvýšenie miery odvetvovej diferenciacie hospodárskej základne
Opatrenie č. 1:
Zvýšenie prílivu priamych investícií na územie mesta a okolia
Špecifický cieľ č. 2:
Rast konkurencieschopnosti priemyslu a služieb s využitím rozvoja domáceho rastového potenciálu
Opatrenie č. 1:
Podpora rozvoja nových a existujúcich podnikov a služieb
Opatrenie č. 2:
Podpora budovania a rekonštrukcie infraštruktúry (inkubátory, priemyselné parky)
Opatrenie č. 3:
Podpora podnikania, inovácií a aplikovaného výskumu
Opatrenie č. 4:
Rozvoj domácej a zahraničnej spolupráce a imidž Košíc
Špecifický cieľ č. 3:
Rozvoj malého a stredného podnikania
Opatrenie č. 1:
Napomáhať subjektom malého a stredného podnikania (MSP) pri zabezpečovaní zdrojov
Opatrenie č. 2:
Napomáhať pri zabezpečovaní prevádzkových priestorov pre rozvoj aktivít MSP
Globálny cieľ č. 5
Zlepšenie podmienok pre rozvoj hospodárstva, kvalitný a bezpečný život obyvateľov i návštevníkov mesta v atraktívnom a príjemnom prostredí
Globálny cieľ č. 6
Ekonomický rozvoj a úspešné plnenie funkcií mesta na prospech jeho obyvateľov a subjektov pôsobiacich na jeho území

Spišská Nová Ves

Program nadväzuje na PHaSR KSK. Na podporu podnikateľského sektoru sa zameriavajú:

Globálny cieľ 1

Výrazné zvýšenie priestorovej a odvetvovej diverzifikácie priemyslu

Špecifický cieľ č. 1.1

Zvýšenie odvetvovej diverzifikácie priemyslu

Opatrenie č. 1:

Podpora budovania a rekonštrukcie vhodnej infraštruktúry

Opatrenie č. 2:

Podpora rozvoja nových a existujúcich podnikov a služieb

Opatrenie č. 3:

Marketing regiónu za účelom prilákania zahraničného kapitálu

Globálny cieľ 2
Významné zvýšenie ekonomickej aktivity malého a stredného podnikania z domácich zdrojov, dôraz na znižovanie nezamestnanosti
<i>Špecifický cieľ č. 2.1</i>
Zlepšenie podnikateľského prostredia
<i>Opatrenie:</i>
Podpora rozvoja nových a existujúcich podnikov a vybraných služieb
<i>Špecifický cieľ č. 2.2</i>
Podpora konkurencieschopnosti produkcie malých a stredných podnikateľov, zvyšovanie exportu
<i>Opatrenie:</i>
Podpora podnikania, inovácií a aplikovaného výskumu
<i>Špecifický cieľ č. 2.3</i>
Rozvoj cestovného ruchu
<i>Opatrenie:</i>
Podpora podnikateľských aktivít v cestovnom ruchu

Rožňava
Potrebnami podnikateľského sektora sa zaoberá rozvojová oblasť „Ekonomický rozvoj mesta“ v rámci strategického cieľa č. 3 – Zvýšenie dynamiky ekonomickeho rozvoja mesta. Strategický cieľ pozostáva z 3 špecifických cieľov:
<i>Špecifický cieľ 1:</i>
Získať strategické investície
<i>Špecifický cieľ 2:</i>
Zvýšiť kvantitu a zlepšiť kvalitu služieb v meste
<i>Špecifický cieľ 3:</i>
Zvýšiť príjmy mesta a pracovné príležitosti v cestovnom ruchu na území mesta

Moldava nad Bodvou
PHaSR mesta je spracovaný v rámci mikroregiónu Údolie Bodvy. Podnikateľský sektor je zahrnutý do prioritnej oblasti C) s názvom „Miestna ekonomika“
<i>Špecifický cieľ:</i>
Vytvorenie vhodných podmienok pre posilnenie hospodárstva mikroregiónu a vznik nových prac. príležitostí
<i>Opatrenie č. 1:</i>
Zvýšenie výkonnosti miestnej ekonomiky – tvorba aktívnych nástrojov na podporu MSP, vytvorenie podmienok pre umiestnenie veľkých podnikov v mikroregióne, propagácia mikroregiónu doma a v zahraničí
<i>Opatrenie č. 2:</i>
Rozvoj cestovného ruchu

Trebišov
Rozvojová stratégia mesta Trebišov je spracovaná na programové obdobie do roku 2013 v súlade s programovým plánovaním EÚ v 11 oblastiach rozvoja mesta
Strategický cieľ mesta:
Zvýšenie životnej úrovne obyvateľstva, dosiahnutie ekonomickeho rastu a konkurencieschopnosti, rozvoja zamestnanosti a vyváženého rozvoja všetkých oblastí vrátane sociálnej oblasti života mesta
<i>Špecifické ciele:</i>
A. Zvýšenie konkurencieschopnosti priemyslu a služieb B. Rozvoj ľudských zdrojov a zlepšenie ich prispôsobivosti, rast zamestnanosti C. Zvýšenie efektívnosti a výkonnosti v sektore poľnohospodárskej výroby D. Vyvážený rozvoj a zvyšovanie konkurencieschopnosti územia mesta prostredníctvom základnej infraštruktúry
Priorita 1:
Príprava podmienok pre rast konkurencieschopnosti priemyslu a služieb
<i>Opatrenie 1.1:</i>
Vytváranie podmienok pre potenciálnych investorov s kvalitnými výrobnými programami
<i>Opatrenie 1.2:</i>
Vytváranie podmienok pre investorov podnikajúcich v priamo na seba nadväzujúcich výrobných odvetviach
<i>Opatrenie 1.3:</i>
Podpora budovania a rekonštrukcie podnikateľskej infraštruktúry
<i>Opatrenie 1.4:</i>
Podpora úspor energie a využitia obnoviteľných zdrojov energie

Michalovce
Strategickým cieľom v rámci spracovaného Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Michalovce je Zvýšenie dynamiky ekonomickeho rozvoja mesta. Z neho vyplynuli nasledujúce špecifické ciele:
<i>Špecifický cieľ č. 1:</i>
Zlepšiť využívanie existujúcich možností a vytvoriť nové príležitosti pre posilnenie a rozvoj cestovného ruchu
<i>Špecifický cieľ č. 2:</i>
Zvýšiť prílev zahraničného a domáceho kapitálu
<i>Opatrenie č. 2.1:</i>
Prípraviť systém podpory flexibilnej rekvalifikácie disponibilných ľudských zdrojov podľa potrieb investorov
<i>Opatrenie č. 2.2:</i>
Vytvoriť územno-technické podmienky pre realizáciu nových investícií

<i>Opatrenie č. 2.3:</i>
Zlepšiť zdravotné, sociálne, kultúrne a športové podmienky tak, aby zodpovedali požadovaným štandardom investorov
<i>Opatrenie č. 2.4:</i>
Zlepšiť propagáciu mesta a regiónu, vrátane prehľadu o možnostiach investovania
<i>Opatrenie č. 2.5:</i>
Vytvoriť odborné zázemie pre komunikáciu a jednanie s investormi
<i>Opatrenie č. 2.6:</i>
Rozvinúť obchodné kontakty s cezhraničnými regiónmi
Špecifický cieľ 4:
Podporiť malé a stredné podnikanie v meste
<i>Opatrenie č. 4.1:</i>
Podporovať podnikateľské aktivity s vyššou pridanou hodnotou
<i>Opatrenie č. 4.2:</i>
Podporovať rozvoj informačných technológií
<i>Opatrenie č. 4.3:</i>
Zlepšiť kvalitu a dostupnosť poradensko-informačných služieb pre MSP

Kráľovský Chlmec
Podnikateľským prostredím sa zaoberá Strategický cieľ č. 7.1 s názvom: Využitie voľného a potenciálneho vhodného majetku v meste pre podnikateľské aktivity a subjekty
Cieľ 7.1.1:
Spresnenie databázy nevyužitého majetku na území mesta
Cieľ 7.1.2:
Vytvorenie vhodných legislatívnych podmienok pre podnikateľov
Cieľ 7.1.3:
Vytvorenie vhodných podmienok pre získanie štatútu priemyselného parku, v lokalite schválenej mestským zastupiteľstvom
Zdroj: Košice, Spišská Nová Ves, Rožňava, Moldava nad Bodvou, Trebišov, Michalovce a Kráľovský Chlmec

7.6 Vybrané strategické koncepcie v Košickom kraji

Pre územie Košického samosprávneho kraja je vypracovaná a schválená **Koncepcia odpadového hospodárstva**. V koncepcii je okrem iného rozpracovaný integrovaný spôsob nakladania s odpadmi, analyzovaný súčasný stav riadenia nakladania s odpadmi, definované postavenie samosprávy i súkromného sektora v systéme nakladania s odpadmi, zmapovaný súčasný stav odpadového hospodárstva z hľadiska druhov odpadu i infraštruktúra odpadového hospodárstva. Dokument obsahuje závery pre zlepšenie environmentálnej situácie v kraji v oblasti nakladania s odpadmi.

Pre posilnenie rozvoja cestovného ruchu Košického kraja bola v roku 2005 vypracovaná **Koncepcia rozvoja cestovného ruchu v Košickom samosprávnom kraji na roky 2005 – 2009**. Jej primárnymi cieľmi sú: zedefinovanie vzájomného postavenia Košického samosprávneho kraja, miestnych samospráv, združení cestovného ruchu a orgánov štátnej správy; zvýšenie podielu cestovného ruchu na ekonomickom raste kraja; oživenie domáceho cestovného ruchu; zavedenie systému do organizácie cestovného ruchu na území Košického kraja.

7.7 Rozvoj ľudských zdrojov

Zapojenie regionálnej samosprávy

Regionálna samospráva je zapojená hlavne do výchovy absolventov so stredoškolským vzdelaním. KSK má vo svojej zriaďovacej pôsobnosti stredné a učňovské školy, ktoré sú rozmiestnené v jednotlivých okresoch kraja, najmä v okresných mestách. Celkovo je v pôsobnosti KSK 109 stredných škôl, z toho 22 gymnázií, 14 stredných priemyselných škôl, 3 stredné umelecké školy, 3 dievčenské odborné školy, 7 združených stredných škôl, 4 stredných poľnohospodárskych škôl, 10 obchodných akadémií, 1 hotelová akadémia, 26 stredných odborných učilišť, 1 stredná veterinárna škola, 4 stredné zdravotnícke školy, 1 stredisko praktického vyučovania, 2 štátne jazykové školy, 6 škôl v prírode, 3 domovy mládeže, 1 centrum voľného času a 1 školský majetok.

Zameranie škôl zodpovedá štruktúre ekonomického potenciálu resp. tradíciám z hľadiska zhodnotenia ich perspektív pre ďalší rozvoj, ako aj z pohľadu vstupu potenciálneho investora. Tieto školy vychovávajú žiakov jednak pre ďalšie štúdium na vysokých školách, ale aj kvalifikované ľudské zdroje pre priame zaradenie do pracovného procesu. Školy majú technické, dopravné, ekonomické, zdravotnícke a umelecké zameranie. Súčasťou výchovného systému sú aj zamerania na výuku svetových jazykov: nemeckého, anglického, francúzskeho, španielskeho. To vytvára dobré predpoklady pre zlepšenie komunikácie obyvateľov mesta s potenciálnymi zahraničnými investormi.

Odborné stredné školy a učilišťa sú schopné v priebehu troch – štyroch rokov pripraviť odborné kádre pre potenciálnych investorov podľa ich požiadaviek (v prípade nadstavbového štúdia aj v priebehu dvoch rokov). Širšie zapojenie regionálnej samosprávy do rozvoja ľudských zdrojov podporila aj možnosť predkladania projektov v rámci Sektorového operačného programu Ľudské zdroje, v rámci ktorého môže byť regionálna samospráva potenciálnym prijímateľom pomoci zo štrukturálnych fondov EÚ. Tým sa vytvorili lepšie podmienky pre rozvoj širokého spektra vzdelávacích aktivít so zameraním na rozvoj zamestnanosti a lepšie uplatnenie obyvateľov na trhu práce.

Zapojenie lokálnej samosprávy

Mestá a obce majú vo svojej zriaďovacej pôsobnosti základné a materské školy. Obec zriaďuje základné umelecké školy, materské školy, školské kluby detí, školské strediská záujmovej činnosti, centrá voľného času, zariadenia školského stravovania, jazykové školy pri základných školách. V zriaďovateľskej pôsobnosti mnohých samospráv je široké spektrum vzdelávacích inštitúcií zameraných na získanie nielen základného vzdelania, ale i aktívne využitie voľného času, vzdelávanie talentovaných detí v odboroch umeleckých, jazykových a pod.

Mestá vyvíjajú iniciatívy pri zriaďovaní pobočiek vysokých škôl. V Michalovciach v súčasnosti pôsobia pobočky Ekonomickej univerzity v Bratislave – Podnikovohospodárskej fakulty a Trnavskej univerzity – Masmediálnej a zdravotnej

fakulty. V Trebišove je pobočka Prešovskej univerzity – Filozofickej fakulty. V Spišskej Novej Vsi sú pobočky Trnavskej univerzity – Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce, Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici – Ekonomickej fakulty a Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre - Fakulty sociálnych vied. V Rožňave pôsobí Univerzita Pavla Jozefa Šafárika so sídlom v Košiciach – Prírodovedecká fakulta, detašované pracovisko Rožňava.

Rozvoj ľudských zdrojov je jednou z hlavných prioritných oblastí definovaných v strategických dokumentoch samospráv. K základným druhom opatrení pre rozvoj ľudských zdrojov patrí rekvalifikačné vzdelávanie zamerané na nezamestnané osoby a ich integráciu na trhu práce a programy pre celoživotné vzdelávanie.

7.8 Analýza potrieb podnikateľov

Podnikateľské dane

Podpora podnikateľských aktivít aj formou úpravy miestnych daní a poplatkov je často diskutovanou otázkou v oblasti podpory strategických zámerov miest a obcí. Samosprávy v situácii prechodu kompetencií a fiškálnej decentralizácie v období 2002 – 2005 boli v situácii zvýšených nárokov na riadenie svojich rozpočtov častokrát orientované na krátkodobú rovnováhu ako na strategické ciele. Vývoj v oblasti daňovej politiky štátu a realizovanej reforme je zo strany podnikateľov hodnotený pozitívne (napr. Index podnikateľského prostredia IPP – spracovávaný Podnikateľskou alianciou Slovenska).

V oblasti prístupu k financiam došlo k zlepšeniu podmienok vplyvom vývoja na finančnom trhu (pokles úrokových sadzieb, vysoká likvidita), širšieho využívania záložného práva a zostrujúcou sa konkurenciou v bankovej sfére. Hlavným problémom pre väčšiu dostupnosť úverov pre podnikateľov však naďalej zostáva nedostatok vhodných záruk, ktorých požiadavky presahujú zdrojové možnosti a neochota bánk podstupovať podnikateľské riziko. Najviac problémové je získanie štartovacieho kapitálu. V prípade investícií väčšieho rozsahu je možné využiť investičné stimuly.

Zmeny v administratívnom prostredí, ku ktorým prišlo v roku 2004, predovšetkým zvýšenie rýchlosti zápisu podnikateľa do živnostenského a obchodného registra a registrácie firmy na daňovom úrade boli podnikateľskou verejnosťou prijaté pozitívne.

Novelizáciou zákona o podpore priemyselných parkov došlo k zjednodušeniu a rozšíreniu budovania priemyselných parkov v rôznych oblastiach Slovenska, čo môže pozitívne vplyvať na rast ekonomiky a zamestnanosti, najmä v regiónoch s vyššou mierou nezamestnanosti. Zároveň by bolo potrebné venovať vyššiu pozornosť vytváraniu dodávateľských klastrov lokálnych malých a stredných podnikov pre väčších zahraničných investorov.

Pri hodnotení podnikateľského prostredia boli podnikateľmi negatívne vnímané časté novelizácie právnych noriem. Tie zhoršujú orientáciu v platnej legislatíve, zvyšujú im náklady na prispôbovanie sa novým pravidlám a môžu viesť k ich nevedomému nedodržaniu.

V súdnictve naďalej pretrvávajú zdlhavé riešenie sporov, spôsobujúce problémy podnikateľským subjektom. Napriek určitým prijatým opatreniam ako zavedenie súdneho manažmentu a úprava postavenia vyšších súdnych úradníkov, nedošlo k výraznejším zmenám zlepšujúcim vymožitelnosť práva.

Pretrvávajúce problémy boli v informovanosti o možnostiach čerpania zdrojov z fondov EÚ pre malých a stredných podnikateľov. Negatívne bolo tiež hodnotené zvýšenie cien energií a ďalších vstupov, zníženie domáceho dopytu, výkyvy výmenného kurzu slovenskej koruny a pretrvávajúci klientelizmus a korupcia.

Okrem už uvedených negatív, organizácie združujúce podnikateľov a stavovské organizácie považovali za hlavné bariéry v podnikaní v roku 2004 nasledovné problémy:

- chýbajúca stratégia štátu pre smerovanie a podporu MSP, ktorá by mala zohľadňovať aj regionálne disparity,
- hranica obratu 1,5 mil. Sk pre povinnosť byť platiteľom DPH je príliš nízka,
- neprimerane vysoké miestne dane a poplatky vyrubené obcami a mestami,
- neprimerane vysoké poplatky za služby bankových inštitúcií, ktoré sa neustále zvyšujú,
- pretrvávajúca byrokracia úradníkov každého stupňa, dlhé doby vybavovania, povinnosť predkladania potvrdení a dokladov o skutočnostiach, ktoré sa už nachádzajú v úradných registroch, povinnosť predkladania mnohých štatistických hlásení,
- dlhé doby konania súdov, čím sa aj v prípade úspechu znižuje šanca vymôcť oprávnené pohľadávky od veriteľov,
- nesúlad medzi požiadavkami hospodárskej, výrobnéj praxe a vzdelávacieho systému, nízka úroveň vedomostí a praktických zručností u absolventov stredných odborných škôl a učilíšť,
- pretrvávajúce a neustále sa zvyšujúce odvodové povinnosti z miezd, ale aj z príjmov živnostníkov do fondov.

Problémy regiónov do značnej miery korešpondujú s celoštátnymi, v mnohom sa však prejavujú regionálne špecifiká. Ide najmä o dostupnosť úverov a ďalších finančných zdrojov podnikania na regionálnej úrovni, ktorá je značne diferencovaná a spája sa s ekonomickou silou regiónu a hospodárskych subjektov, ktoré v regióne pôsobia, zvlášť malých a stredných podnikov. To môže ďalej prehĺbiť jestvujúcu regionálnu disparitu či zaostávanie niektorých regiónov. Na prehľbovaní rozdielov v úrovni ekonomického rozvoja regiónov má svoj podiel aj pomalé tempo rozvoja infraštruktúry, najmä dopravnej.

7.9 Benefity vzájomnej ekonomickej spolupráce

Združovanie, formálne či neformálne, na Slovensku prirodzene nemá kultúrno-historický kontext niektorých vyspelých krajín (Taliansko) a v mnohých prípadoch prevláda nedôvera a opatrnosť aj z dôvodu zlých skúseností najmä zo začiatku 90-tych rokov.

Skúsenosti z vyspelých krajín potvrdzujú, že benefity v rámci podnikateľského prostredia vznikajú hlavne na báze spolupráce firiem. Veľké, ako aj malé a stredné podniky v priestore nepredstavujú izolované a navzájom nezávislé segmenty, ale vytvárajú rôznorodé vzťahy, ktoré sa stabilizujú v tzv. výrobných sieťach.

Skúsenosti z vyspelých krajín dokumentujú, že priaznivé ekonomické výsledky sa dosahujú v lokalitách, kde úspešne fungujú výrobné klastre. Typické regionálne klastrové prostredie tvoria popri podnikateľských subjektoch vystupujúcich v pozícii výrobcov, dodávateľov i odberateľov aj univerzity, vedecko-výskumné inštitúcie, finančné inštitúcie, subjekty pôsobiace v oblasti informačných a komunikačných technológií, poradenské centrá, mimovládne organizácie a regionálne authority. Uvedené subjekty profitujú zo synergie, z inovácií, z najlepších skúseností, z nových technológií a poznatkov, z lokálnych konkurenčných výhod, z tvorby nových príležitostí a pod.

V Košickom kraji zatiaľ neboli zmapované subdodávateľské vzťahy a existujúce klastre, takže vyčíslenie benefítov vyplývajúcich zo vzájomnej ekonomickej spolupráce je obtiažne. Perspektívne zmapovanie podnikateľského prostredia z hľadiska súvisiacich väzieb by prinieslo priame efekty pre podnikateľské subjekty, inštitúcie a organizácie, ktoré by participovali na klastri, ale aj pre ostatné subjekty, ktoré by zmapované výsledky mohli využiť v prospech budúcej orientácie a ďalšieho rozvoja.

Priemyselná výroba má v Košickom kraji svoje tradície, pričom rozhodujúce zastúpenie priemyselnej výroby v minulosti ako aj v súčasnosti je priamo v meste Košice. Lokalizácia výrob v osemdesiatych rokoch sa uskutočnila v rámci centrálne riadeného hospodárstva, pričom významné zastúpenie v kraji mali odvetvia ťažkého priemyslu (hutníctvo, chémia, ťažké strojárstvo, špeciálna technika). Snaha o dosahovanie benefítov zo vzájomnej ekonomickej spolupráce sa začínala prejavovať v rámci bývalých výrobných-hospodárskych jednotiek, ktoré neskôr v rámci transformácie hospodárstva boli zrušené.

Najvýznamnejším priemyselným odvetvím v kraji z hľadiska objemu výroby i počtu pracovníkov je výroba kovov v U. S. Steel Košice, s. r. o. (plechy, ocelové rúry, radiátory a iné) v okrese Košice II. Na výrobu plechov nenadväzuje finálna výroba, plechy sa dodávajú v rámci uzavretých subdodávateľských alebo odberateľsko-dodávateľských vzťahov

ďalším spracovateľom. Benefity sa dosahujú najmä v dôsledku dovozu surovín z krajín bývalého Sovietskeho zväzu, v súčasnosti z Ukrajiny (blízkosť hranice). Na tento účel a zníženie prepravných nákladov bola vybudovaná aj širokorozchodná trať z Ukrajiny priamo do hutníckeho kombinátu v Košiciach.

Ďalším pomerne rozvinutým odvetvím v kraji je strojárstvo, ktoré má väčšie alebo menšie zastúpenie takmer v každom okrese Košického kraja. Strojárske priemysel je reprezentovaný najmä podnikmi: VSS Košice a. s., kde štruktúru výroby tvoria cisternové automobily, autodomiešavače betónu, účelové vozidlá, chemické aparáty, tvárniace stroje, prevodové zariadenia, metalurgické výrobky. Bola zavedená výroba prepravníkov pohonných hmôt a vody na báze nerez, ktorá patrí medzi najmodernejšie v strednej Európe. Casspos, a. s. Michalovce, Kovostroj, s. r. o. Dobšiná, výroba ocelových zvitkov do pásov, Embraco Slovakia, s. r. o. v Spišskej Novej Vsi vyrába hermetické kompresory pre chladiace a klimatizačné zariadenia, BMZ, a. s. Spišská Nová Ves, výrobca stavebných a banských strojov, Vagónka, a. s. Trebišov výroba kontajnerov, železničných vozňov a ďalšie. Podnikateľské subjekty spolupracujú v rámci subdodávateľských alebo odberateľsko-dodávateľských vzťahov. Benefity v rámci odvetvia sa dosahovali v dôsledku dostatku vzdelanej pracovnej sily s technickým vzdelaním (v Košiciach má sídlo Technická univerzita s fakultami technického zamerania) a ústavov Slovenskej akadémie vied, ktoré vytvárajú priaznivé prostredie pre uplatnenie nových technológií v praxi.

Odvetvie elektronického priemyslu v Košickom kraji je zastúpené hlavne výrobou elektrických strojov a prístrojov, ktoré vyrábajú firmy BSH Drives and Pumps, s. r. o. Michalovce. Ide o výrobu elektromotorov do automatických pračiek, do umývačiek riadu, do sušičiek a na výrobu autokabeláže a autopríslušenstva. Výrobu a vývoj elektrotechnických prístrojov vysokého a nízkeho napätia zabezpečuje akciová spoločnosť SEZ Krompachy a Panasonic AVC Networks Slovakia Krompachy výrobu a montáž výrobkov a zariadení spotrebnej elektroniky.

Ťažobný priemysel v kraji sa viaže na miesto výskytu nerastných surovín. V prevažnej miere ide o ťažbu nerudných surovín v rámci odvetvia stavebných hmôt – štrkopieskov, dolomitov, vápenca, kaolínu, živcov, tehliarskych a keramických fílov, sideritu a i. surovín. Spracovateľské firmy sú zväčša lokalizované v blízkosti výskytu surovín z dôvodu úspory nákladov na prepravu surovín. Významný je chemický priemysel. Chemko a. s. Strážske s výrobou základných výrobkov anorganického a organického chémie, prísad do polymérov, formaldehydu a výroby cyklohexanónu smeruje produkciu na export i pre tuzemských odberateľov.

Priemysel celulózy a papiera je zastúpený v okrese Rožňava. Podnik SCA Hygiene Products s. r. o. Gemerská Hôrka je zameraný na produkciu dámskych hygienických výrobkov, vyrába hotovú produkciu na export i pre domáci trh. Výrobu bezdreveného papiera, školských zošitov a obrúskov zabezpečuje SHP Slavošovce, a. s.

Subdodávateľské vzťahy má vybudované drevospracujúci priemysel, ktoré podporujú dosiahnutie nižších nákladov. Prínosy vyplývajú aj z lokalizácie firiem drevospracujúceho priemyslu v blízkosti zdrojov drevenej hmoty. Finálna výroba je sústredená napr. v Spišskej Novej Vsi, kde sa vyrába široký sortiment nábytku. Okres Spišská Nová Ves patrí medzi okresy s pomerne vysokým zastúpením lesov z rozlohy územia.

Spotrebný priemysel (textilný, odevný, obuvnícky a výroba koženej galantérie) je umiestnený najmä v Michalovciach, Spišskej Novej Vsi, Rožňave a v Sobranciach. Významný je odevný a konfekčný priemysel, ktorý je reprezentovaný v Michalovciach a. s. ZEKON a výrobným družstvom ODETA, ktoré šijú pracovné odevy, vychádzkové nohavice a konfekciu. Spoločnosť Gemtex, a. s. Rožňava so 100 % zahraničnou účasťou (Schiesser Eminence holding AG Švajčiarsko) je zameraná na textilnú produkciu. Lokalizáciu odvetví ľahkého priemyslu najmä v okresoch Rožňava, Spišská Nová Ves, Košice a v ďalších ovplyvnila najmä potreba vytvárania pracovných miest pre ženy v okresoch s ťažobným a strojárnským priemyslom. Prínosom bola lacná pracovná sila v regióne Košického kraja.

Potravinársky priemysel má významné zastúpenie najmä v mestách Košice, Michalovce a Spišská Nová Ves. V menšom meradle je rozmiestnený aj v ostatných okresoch. Medzi najvýznamnejšie podniky kraja patrí FRUCONA, a. s. Košice, MEDEA, a. s. Košice, Ryba, s. r. o. Košice, Syrárň Bel Slovensko, a. s. Michalovce, Palma agro, a. s. Sečovce a i. V rámci okresu Trebišov, ktorý je orientovaný na poľnohospodársku prvovýrobu, mal významné postavenie v rámci potravinárskeho priemyslu potravinársky kombinát Trebišov, cukrovar a konzerváreň. Benefity sa prejavili vo forme nižších nákladov na dopravu poľnohospodárskych produktov na miesto spracovania.

7.10 Komunikácia orgánov verejnej správy s občanmi

Pravidelné stretnutia s občanmi sa uskutočňujú na lokálnej úrovni v rámci obecnej samosprávy. Návrhy podané občanmi na lokálnej úrovni sa prostredníctvom poslancov predkladajú na regionálnu úroveň resp. na riešenie zodpovedným inštitúciami. Partnerstvo samospráv, súkromného a tretieho sektora sa aj v súvislosti s podporou z európskych zdrojov rozvíja a postupne formalizuje (poradné orgány, združenia a pod.).

7.11 Kooperácia samospráv a úradov práce pri zvyšovaní zamestnanosti

Samosprávy chápu problém vysokej miery nezamestnanosti Košického kraja ako kľúčovú otázku. Prakticky preto všetky rozvojové aktivity v sebe zahŕňajú aj aspekt príspevku na jeho riešenie. Samosprávy prostredníctvom dostupných nástrojov zamestnanosti (napr. zriadenie priemyselných parkov, podnikateľských inkubátorov atď.) intenzívne pripravujú rozsiahle strategické investičné zámery, ktoré by napomohli akcelerovať zamestnanosť kraja. Pravidelne spolupracujú s úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny uchádzajú sa o zdroje Európskeho sociálneho fondu, grantových programov ako aj mimoeurópske zdroje. Miera informovanosti sa postupne dostala na požadovanú úroveň. Okrem iných nástrojov aktívnej politiky zamestnanosti prispievajú úrady práce, sociálnych vecí a rodiny k riešeniu nezamestnanosti týmito programami:

- poskytnutie príspevku na samozamestnanie (dotácie vo výške od 42 tis. Sk do 80 tis. Sk),
- príspevok zamestnávateľom (pokrytie pracovných nákladov) na vytvorené nové pracovné miesta.

Zo strany klientov úradov práce je už trvale pomerne vysoký záujem o doplnenie si znalostí, zručností a vedomostí formou vzdelávania a prípravy pre trh práce. Dopyt po vzdelávacích aktivitách je stále vyšší a nie každá žiadosť môže byť kladne vybavená. Je to spôsobené z časti limitom finančných prostriedkov určených na vzdelávanie, z časti je to aj neadekvátnosť požiadaviek zo strany klientov. Pri výbere vzdelávacích aktivít sa vychádza z „Regionálneho plánu vzdelávania a prípravy pre trh práce“ na príslušný kalendárny rok, ktorý pripravuje Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny na svoje konkrétne podmienky. Prihliada sa na požiadavky trhu práce (pripomienky zo strany zamestnávateľov, ktorí špecifikujú kritéria na obsadenie voľných pracovných miest) ako aj na efektívnosť, to znamená uplatniteľnosť klientov po absolvovaní príslušného vzdelávania. Uchádzač o zamestnanie môže absolvovať aj niekoľko na seba naväzujúcich vzdelávacích aktivít, čím je mu umožnené získať komplex znalostí z určitej problematiky.

8. Analýza súčasného stavu prílevu investícií

8.1 Vývoj stavu priamych zahraničných investícií

Hoci stav priamych zahraničných investícií na Slovensku od roku 2000 stúpol viac ako dvojnásobne, stav priamych zahraničných investícií v Košickom kraji od roku 2000 stagnuje a v porovnaní s rokmi 2000 a 2001 bol v minulom roku dokonca nižší ako v spomínaných rokoch.

TAB. Č. 51:
VÝVOJ STAVU PRIAMYCH ZAHRANIČNÝCH INVESTÍCIÍ

Rok/Stav PZI	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Slovensko spolu v mil. Sk	177 141	234 396	319 246	348 500	398 504	417 020
Košický kraj v mil. Sk	38 437	37 590	33 162	34 250	34 410	35 506
%	21,70	16,04	10,39	9,83	8,63	8,51

Zdroj: Národná banka Slovenska

8.2 Prílev priamych zahraničných investícií

Priame zahraničné investície (PZI) v Slovenskej republike sa v roku 2005 zvýšili o 20,1 mld. Sk (648,7 mil. USD), v tom v podnikovej sfére o 20,1 mld. Sk (648,7 mil. USD) a v bankovej sfére sa znížili o 0,002 mld. Sk (0,1 mil. USD). Najväčšími investormi bola Kórejská republika, Nemecko, Česká republika, Švajčiarsko, Rakúsko a Holandsko. Z územného hľadiska sa najviac investovalo v Bratislavskom a Žilinskom kraji. Z pohľadu odvetví najväčší podiel PZI smeroval do priemyselnej výroby, veľkoobchodu, maloobchodu, opravy motorových vozidiel, motocyklov a spotrebného tovaru, finančného sprostredkovania a do oblasti nehnuteľností, prenájmu a obchodných činností.

TAB. Č. 52:
PRÍLEV PRIAMYCH ZAHRANIČNÝCH INVESTÍCIÍ PODĽA KRAJINY INVESTORA V ROKU 2005

Krajina	Podniková sféra		Banková sféra	Spolu	
	mil. Sk	%	mil. Sk	mil. Sk	%
Spolu	20 125	100,0	-2	20 123	100,0
v tom:					
Kórejská republika	6 278	31,2	-	6 278	31,2
Nemecko	6 313	31,4	-250	6 063	30,1
Česká republika	1 587	7,9	-2	1 585	7,9
Švajčiarsko	1 524	7,6	-	1 524	7,6
Rakúsko	1 549	7,7	-45	1 504	7,5
Holandsko	1 449	7,2	3	1 452	7,2
Spojené kráľovstvo	451	2,2	125	576	2,9
Litva	417	2,1	-	417	2,1
USA	376	1,9	-	376	1,9
Belgicko	285	1,4	-	285	1,4
Ostatné krajiny	-104	-0,5	167	63	0,3

Zdroj: Štatistický úrad SR a Národná banka Slovenska

TAB. Č. 53:
ÚZEMNÉ SMEROVANIE PRIAMÝCH ZAHRANIČNÝCH INVESTÍCIÍ V ROKU 2005

Územie	Podniková sféra		Banková sféra	Spolu	
	mil. Sk	%	mil. Sk	mil. Sk	%
Spolu	20 125	100,0	-2	20 123	100,0
v tom:					
Bratislavský	7 803	38,8	-2	7 801	38,8
Trnavský	276	1,4	-	276	1,4
Trenčiansky	2 858	14,2	-	2 858	14,2
Nitriansky	428	2,1	-	428	2,1
Žilinský	6 974	34,7	-	6 974	34,7
Banskobystrický	845	4,2	-	845	4,2
Prešovský	123	0,6	-	123	0,6
Košický	818	4,1	-	818	4,1

Zdroj: Štatistický úrad SR a Národná banka Slovenska

TAB. Č. 54:
ODVETVOVÉ SMEROVANIE PRIAMÝCH ZAHRANIČNÝCH INVESTÍCIÍ V ROKU 2005

OKEČ	Podniková sféra		Banková sféra	Spolu	
	mil. Sk	%	mil. Sk	mil. Sk	%
Spolu	20 125	100,0	-2	20 123	100,0
v tom:					
Poľnohospodárstvo, poľovníc. a lesníctvo	-34	-0,2	-	-34	-0,2
Ťažba nerastných surovín	13	0,1	-	13	0,1
Priemyselná výroba	10 096	50,2	-	10 096	50,2
Výroba a rozvod elektriny, plynu a vody	13	0,1	-	13	0,1
Stavebníctvo	-93	-0,5	-	-93	-0,5
Veľkoobchod, maloobchod, oprava motor. vozidiel, motocyklov a spotreb. tovaru	3 948	19,6	-	3 948	19,6
Hotely a reštaurácie	29	0,1	-	29	0,1
Doprava, skladovanie, pošty a telekomunikácie	-14	-0,1	-	-14	-0,1
Finančné sprostredkovanie	3 550	17,6	-2	3 548	17,6
Nehnutelnosti, prenájom a obchodné činnosti	2 363	11,7	-	2 363	11,7
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	53	0,3	-	53	0,3
Ostatné spoločenské a sociálne služby	201	1,0	-	201	1,0

Zdroj: Štatistický úrad SR a Národná banka Slovenska

8.3 Stav priamych zahraničných investícií

Objem PZI na území SR k 31. decembru 2005 dosiahol 417 mld. Sk (13 053,1 mil. USD). Do podnikovej sféry bolo investovaných 350,4 mld. Sk (10 967,2 mil. USD) a do bankovníctva 66,6 mld. Sk (2 085,9 mil. USD).

TAB. Č. 55:
STAV PRIAMYCH ZAHRAIČNÝCH INVESTÍCIÍ PODĽA KRAJINY INVESTORA K 31. 12. 2005

Krajina	Podniková sféra		Banková sféra		Spolu	
	mil. Sk	%	mil. Sk	%	mil. Sk	%
Spolu	350 379	100,0	66 641	100,0	417 020	100,0
v tom:						
Holandsko	90 683	25,9	616	0,9	91 299	21,9
Nemecko	81 027	23,1	860	1,3	81 887	19,6
Rakúsko	28 482	8,1	32 868	49,3	61 350	14,7
Maďarsko	27 327	7,8	2 007	3,0	29 334	7,0
Taliansko	4 903	1,4	24 144	36,2	29 047	7,0
Spojené kráľovstvo	27 159	7,8	473	0,7	27 632	6,6
Česká republika	17 595	5,0	3 485	5,2	21 080	5,1
USA	14 663	4,2	1 650	2,5	16 313	3,9
Francúzsko	10 667	3,0	500	0,8	11 167	2,7
Cyprus	9 388	2,7	-	-	9 388	2,3
Ostatné krajiny	38 485	11,0	38	0,1	38 523	9,2

Zdroj: Štatistický úrad SR a Národná banka Slovenska

TAB. Č. 56:
STAV PRIAMYCH ZAHRAIČNÝCH INVESTÍCIÍ PODĽA ÚZEMNÉHO SMEROVANIA K 31. 12. 2005

Krajina	Podniková sféra		Banková sféra		Spolu	
	mil. Sk	%	mil. Sk	%	mil. Sk	%
Spolu	350 379	100,0	66 641	100,0	417 020	100,0
v tom:						
Bratislavský	214 111	61,1	65 691	98,6	279 802	67,1
Trnavský	24 461	7,0	-	-	24 461	5,9
Trenčiansky	20 294	5,8	-	-	20 294	4,9
Nitriansky	13 255	3,8	-	-	13 255	3,2
Žilinský	24 912	7,1	950	1,4	25 862	6,2
Banskobystrický	10 754	3,1	-	-	10 754	2,6
Prešovský	7 086	2,0	-	-	7 086	1,7
Košický	35 506	10,1	-	-	35 506	8,5

Zdroj: Štatistický úrad SR a Národná banka Slovenska

TAB. Č. 57:
STAV PRIAMYCH ZAHRAIČNÝCH INVESTÍCIÍ PODĽA ODVETVOVÉHO SMEROVANIA K 31. 12. 2005

OKEČ	Podniková sféra		Banková sféra	Spolu	
	mil. Sk	%	mil. Sk	mil. Sk	%
Spolu	350 379	100,0	66 641	417 020	100,0
v tom:					
Poľnohospodárstvo, poľovníc. a lesníctvo	1 767	0,5	-	1 767	0,4

Ťažba nerastných surovín	2 648	0,8	-	2 648	0,6
Priemyselná výroba	167 248	47,7	-	167 248	40,1
Výroba a rozvod elektriny, plynu a vody	39 652	11,3	-	39 652	9,5
Stavebníctvo	2 832	0,8	-	2 832	0,7
Veľkoobchod, maloobchod, oprava motor. vozidiel, motocyklov a spotreb. tovaru	54 298	15,5	-	54 298	13,0
Hotely a reštaurácie	2 083	0,6	-	2 083	0,5
Doprava, skladovanie, pošty a telekomunikácie	36 374	10,4	-	36 374	8,7
Finančné sprostredkovanie	24 142	6,9	66 641	90 783	21,8
Nehnutelnosti, prenájom a obchodné činnosti	15 944	4,6	-	15 944	3,8
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	1 623	0,5	-	1 623	0,4
Ostatné spoločenské a sociálne služby	1 768	0,5	-	1 768	0,4
Zdroj: Štatistický úrad SR a Národná banka Slovenska					

TAB. Č. 58:

ŠTRUKTÚRA SMEROVANIA PRIAMYCH ZAHRANIČNÝCH INVESTÍCIÍ DO ODVETVÍ PRIEMYSELNEJ VÝROBY K 31. 12. 2005

Odvetvie ekonomickej činnosti		Hodnota v mil. Sk
Priemyselná výroba spolu		167 248
Z toho:	Výroba potravín a nápojov	18 034
	Výroba tabakových výrobkov	1 243
	Výroba textílií	1 363
	Výroba odevov; úprava a farbenie kožušín	285
	Výčiňovanie a úprava kože; výroba brašnárskeho a sedlárskeho tovaru a obuvi	1 048
	Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku okrem výroby nábytku, výroba výrobkov zo slamy, prútia	1 991
	Výroba celulózy, papiera a výrobkov z papiera	4 373
	Vydavateľstvo, tlač a reprodukcia nahratých nosičov záznamu	1 130
	Výroba koksu, rafinovaných ropných produktov a jadrového paliva	24 028
	Výroba chemikálií a chemických výrobkov	11 682
	Výroba výrobkov z gumy a plastov	6 691
	Výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov	6 824
	Výroba kovov	33 215
	Výroba kov. konštrukcií a kov. výrobkov okrem výroby strojov a zariadení	9 901
	Výroba strojov a zariadení inde neklasifikovaných	11 822
	Výroba kancelárskych strojov a počítačov	13
	Výroba elektrických strojov a prístrojov i.n.	7 640
	Výroba rádiových, televíznych a komunikačných zariadení a prístrojov	4 571
	Výroba motorových vozidiel, prívesov a návesov	19 301
	Výroba ostatných dopravných zariadení	190

Z toho:	Výroba nábytku	1 252
	Recyklovanie	524
	Výroba zdravotníckych, presných a optických prístrojov, hodín a hodínok	127
Zdroj: Štatistický úrad SR a Národná banka Slovenska		

8.4 Rozdelenie investícií

TAB. Č. 59:
ROZDELENIE INVESTOROV PODĽA TYPU INVESTÍCIE V OKRESE GELNICA

Okres Gelnica			
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
1.	METALPRODUKT, s. r. o.	Gelnica	spoločný podnik
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		USA a Slovensko	výroba kovových konštrukcií a ich častí
Zdroj: Košický samosprávny kraj			

TAB. Č. 60:
ROZDELENIE INVESTOROV PODĽA TYPU INVESTÍCIE V OKRESOCH KOŠICE I - IV

Okresy Košice I - IV			
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
1.	Východoslovenská energetika, a. s.	Košice	spoločný podnik – Fond národného majetku SR 51% akcií VSE nemecká energetická spoločnosť RWE Energy 49% akcií
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Nemecko, Slovensko	výroba elektriny a tepla
2.	VALEO SLOVAKIA, s. r. o.	Košice	v súčasnosti brownfield, pri predpokladanom rozšírení výroby prechod na greenfield
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Francúzsko, Holandsko	výroba automobilových súčiastok a komponentov
3.	Howe Slovensko, s. r. o.	Košice	brownfield (bývalé vinárske závody)
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Austrália	výroba kožených materiálov pre ich použitie v automobilovom priemysle
4.	NESS Slovakia, s. r. o.	Košice	brownfield, priestor bývalých vojenských kasární
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		USA, Izrael, Holandsko	poskytovanie software - predaj hotových programov, vyhotovovanie programov na zákazku a systémová integrácia súvisiaca s poskytovaním softwaru
5.	JOBELSA SLOVENSKO, s. r. o.	Košice	brownfield (výroba v prenajatých priestoroch)
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Španielsko	výroba textilných výrobkov
6.	Kosit, a. s.	Košice	spoločný podnik – (51%) 4 ITALY (talianska spol.) Mesto Košice (34%) a Košická spoločnosť HOOCH (15%)
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Taliansko, Slovensko	čistenie verejných komunikácií a verejných priestranstiev, čistenie budov

P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
7.	U. S. Steel Košice, s. r. o.	Košice	zmena vlastníctva z pôvodnej hutníckej spoločnosti VSŽ Košice, a. s. na súčasnú spoločnosť U. S. Steel Košice, s. r. o.
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		USA	hutníctvo

Zdroj: Košický samosprávny kraj

TAB. Č. 61:
ROZDELENIE INVESTOROV PODĽA TYPU INVESTÍCIE V OKRESE KOŠICE-OKOLIE

Okres Košice-okolie			
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
1.	Molex Slovakia, a. s.	Kechnec	greenfield v rámci priemyselného parku Kechnec
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		USA	výroba elektrických a elektronických konektorov a kábelových systémov
2.	Gilbos Slovensko, s. r. o.	Kechnec	greenfield v rámci priemyselného parku Kechnec
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Belgicko	výroba strojov, prístrojov a zariadení pre tlačiarenský a polygrafický priemysel
3.	GETRAG FORD Transmissions Slovakia, s. r. o.	Kechnec	greenfield v rámci priemyselného parku Kechnec
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Nemecko	výroba prevodoviek pre motorové vozidlá
4.	SWEP Slovakia, s. r. o.	Kechnec	greenfield v rámci priemyselného parku Kechnec
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Švédsko	výroba a predaj výmenníkov tepla
5.	Plastipak Slovakia, s. r. o.	Kechnec	greenfield v rámci priemyselného parku Kechnec
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		USA	výroba výrobkov, polotovarov a kompletizačných prvkov z plastov
6.	Kuenz – SK, s. r. o.	Kechnec	greenfield v rámci priemyselného parku Kechnec
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Rakúsko	strojárská výroba, výroba účelových strojov
7.	Schelling Slovakia, s. r. o.	Kechnec	greenfield v rámci priemyselného parku Kechnec
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Rakúsko	výroba píl a zariadení na presné rezanie materiálov

Zdroj: Košický samosprávny kraj

TAB. Č. 62:

ROZDELENIE INVESTOROV PODĽA TYPU INVESTÍCIE V OKRESE MICHALOVCE

Okres Michalovce			
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
1.	Michatek, k. s.	Michalovce	greenfield – výstavba výrobnéj haly v priemyselnom parku Michalovce
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Nemecko	biela technika
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
2.	Trancerie Emiliane Slovakia, s. r. o.	Michalovce	greenfield – výstavba haly v areáli bývalého MEZu
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Taliansko	strojárstvo
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
3.	Unomedical, s. r. o.	Michalovce	greenfield – v stave príprav, výstavba nových výrobných priestorov v areáli priemyselného parku
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Dánsko	výroba zdravotníckeho materiálu
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
4.	BSH Drives and Pumps, s. r. o.	Michalovce	brownfield - odkúpenie a oprava starej haly v bývalom MEZ, investície do technológie, strojov
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Nemecko	elektrotechnika
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
5.	EHLEBRACHT Slowakei, s. r. o.	Michalovce	brownfield - odkúpenie a oprava priestorov v bývalom MEZ, investície do technológie, strojov
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Nemecko	výroba plastových výliskov
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
6.	Plodoovoc Contex, s. r. o.	Michalovce	spoločný ukrajinsko-slovenský podnik - spracovanie hrozna, vína, polosurovina na výrobu koňakov v Ukrajine, bývalé Vinárske závody Michalovce
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Ukrajina, Slovensko	spracovanie hrozna, vína, polosurovín na výrobu koňakov
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
7.	Yazaki Wiring Technologies Slovakia, s. r. o.	Michalovce	spoločný podnik Siemensu (Nemecko) a Yazaki (Japonsko) – elektrotechnický priemysel – výroba kabeláže pre automobilový priemysel
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Japonsko, Nemecko	elektrotechnika
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
8.	HANKE CRIMP-TECHNIK, s. r. o.	Michalovce	prenájom priestorov, investície do technológie, strojov
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Nemecko	strojárstvo
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
9.	SYRÁREŇ BEL SLOVENSKO, a. s.	Michalovce	privatizácia Zempmilkku, investície do technológie, strojov
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Francúzsko	potravinárstvo

Zdroj: Košický samosprávny kraj

TAB. Č. 63:
ROZDELENIE INVESTOROV PODĽA TYPU INVESTÍCIE V OKRESE ROŽŇAVA

Okres Rožňava			
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
1.	GEMTEX, a. s.	Rožňava	odkúpenie štátneho textilného podniku
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Nemecko	výroba bavlneného vrchného ošatenia a výroba konfekčného textilného tovaru
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
2.	SCA Hygiene Products, spol. s r. o.	Gemerská Hôrka	odkúpenie štátneho podniku na výrobu celulózy
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Švédsko	papierenský priemysel
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
3.	Carmeuse Slovakia, s. r. o.	Slavec	odkúpenie výrobného podniku
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Belgicko	ťažba a spracovanie surovín
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
4.	SIDERIT, s. r. o. Nižná Slaná	Nižná Slaná	odkúpenie banského závodu po konkurznom vyrovnaní
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Ukrajina, Cyprus	ťažba a spracovanie rúd

Zdroj: Košický samosprávny kraj

TAB. Č. 64:
ROZDELENIE INVESTOROV PODĽA TYPU INVESTÍCIE V OKRESE SOBRANCE

Okres Sobrance			
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
1.	ONTE Slovakia, s. r. o.	Orechová	brownfield – odkúpenie budovy mraziarne, investície do technológie a strojného vybavenia
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Španielsko	výroba jednoduchých výrobkov z dreva, výroba nábytku

Zdroj: Košický samosprávny kraj

TAB. Č. 65:
ROZDELENIE INVESTOROV PODĽA TYPU INVESTÍCIE V OKRESE SPIŠSKÁ NOVÁ VES

Okres Spišská Nová Ves			
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
1.	Brantner Nova, s. r. o.	Spišská Nová Ves	spoločný podnik
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Rakúsko	odstraňovanie odpadu, nakladanie s odpadmi, správa a údržba verejnej zelene, verejného osvetlenia, čistenie mestských komunikácií, verejných priestranstiev, podnikanie v oblasti nakladania s odpadmi
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
2.	Embraco Slovakia, s. r. o.	Spišská Nová Ves	brownfield – oprava starých hál a zároveň greenfield - výstavba nových hál, investície do hál, technológie, strojov a zariadení a do ľudských zdrojov
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Taliansko	výroba kompresorov pre chladiace domáce spotrebiče a iné chladiarenské zariadenia

P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
3.	Kovohuty, a. s.	Krompachy	brownfield, investície do strojov a zariadení, technológie
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Rakúsko	výroba a predaj rafinovanej medi a mangánu, pružiniek, plášťového drôtu, práškovej medi, medeného drôtu, výroba kovov, kovových výrobkov, polotovarov, práškov, zliatin kovov
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
4.	Sitem Slovakia, s. r. o.	Spišská Nová Ves	brownfield - odkúpenie a oprava starej haly, investície do technológie, strojov
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Taliansko	kovoobrábanie - výroba a predaj magnetických plechov pre elektrické stroje
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
5.	Tecar Slovakia, s. r. o.	Spišská Nová Ves	prenájom priestorov, investície do technológie, strojov
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Taliansko	výroba drobných výrobkov z gumy a z plastu
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
6.	Triplus SK, s. r. o.	Spišská Nová Ves	brownfield - odkúpenie a oprava starej haly, investície do technológie, strojov
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Malajzia	výroba plastových výliskov pre spotrebnú elektroniku
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
7.	Micro Juntas SK, s. r. o.	Spišská Nová Ves	priestory haly sú v podnikateľskom inkubátore, investor je v prenájme, investície do strojného vybavenia, technológie a ľudských zdrojov
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Brazília	výroba gumových tesnení
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
8.	FSNV, s. r. o.	Spišská Nová Ves	investície do technológie a strojného vybavenia
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Česká republika	výroba pletených textilných materiálov
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
9.	Overall Slovakia, s. r. o.	Spišská Nová Ves	brownfield, oprava haly, investície do strojov, technológie
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Nemecko	konfekčná výroba z tkanín, kože a iných hmôt
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
10.	Kollárová, s. r. o.	Spišská Nová Ves	brownfield - odkúpenie a oprava priestorov, investície do technológie, strojov
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Taliansko	výroba maliarskych a natieračských potrieb
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
11.	MäsoSpiš, s. r. o.	Spišská Nová Ves	investície do hál, technológie a strojného vybavenia
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		USA	spracovanie mäsa a výrobkov z mäsa
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
12.	TOMIFA, s. r. o.	Iliašovce	spoločný podnik
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Rakúsko	spracovanie dreva, stolárske práce, výroba nábytku, zariadenie interiérov

P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
13.	STP A. P., s. r. o.	Spišská Nová Ves	greenfield - novopostavená výrobná hala, investície do technológie a ľudských zdrojov
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Nemecko	výroba plastových komponentov pre DVD prehrávače
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
14.	APS ALKON, a. s.	Spišská Nová Ves	spoločný podnik
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Francúzsko	inžinierska činnosť, vykonávanie bytových, občianskych a inžinierskych stavieb
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
15.	CRW Slovakia, s. r. o.	Spišská Nová Ves	greenfield – nová hala v priemyselnom parku, investor je v prenájme, investície do technológie, strojného zariadenia a ľudských zdrojov
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Brazília	výroba plastových výrobkov
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
16.	Panasonic AVC Networks Slovakia, s. r. o.	Krompachy	brownfield, oprava starej haly, investície do haly, technológie, strojov a zariadení a do ľudských zdrojov
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Nemecko	výroba a montáž výrobkov a zariadení spotrebnej elektroniky
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
17.	CFM Slovakia, s. r. o.	Spišská Nová Ves	brownfield, oprava starej haly, investície do haly, technológie, strojov a zariadení a do ľudských zdrojov
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Singapur	montáž mechanických častí audio-video techniky, prístrojov a zariadení
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
18.	ANDRITZ-JOCHMAN, s. r. o.	Spišská Nová Ves	spoločný podnik
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Nemecko	výroba a odbyt filtračných strojov a zariadení s elektrickým a mechanickým pohonom ako aj príslušných technológií

Zdroj: Košický samosprávny kraj

TAB. Č. 66:

ROZDELENIE INVESTOROV PODĽA TYPU INVESTÍCIE V OKRESE TREBIŠOV

Okres Trebišov			
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
1.	GMP Slovakia, s. r. o.	Kráľ. Chlmec	brownfield – Příbeník, bývalý podnik ČKD Kladno, odkúpil taliansky investor
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Luxembursko, Taliansko	výroba zámočnických a strojárskejších výrobkov
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
2.	TEXWASH GONSER, kom. spol.	Trebišov	brownfield – bývalý areál Agrozet – odkúpenie budov a ich rekonštrukcia, čistiareň a práčovňa nových textilných výrobkov firiem
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Nemecko, Slovensko	pranie (mimo chemického čistenia), žehlenie a spracovanie textílií (mimo farbenia)

P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
3.	Chocolate and confectionary manufacturer Leonidas, s. r. o.	Trebišov	brownfield – odkúpenie budov, investovanie do výrobnéj linky
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Belgicko	výroba cukrovínok, kakaa a čokolády
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
4.	Silometal, s. r. o.	Sečovce	brownfield – bývalý Strojstav Sečovce
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Nemecko, Slovensko	zámočnícka výroba, kovoobrábanie
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
5.	Silotech, s. r. o.	Sečovce	brownfield – bývalý Strojstav Sečovce
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Nemecko, Slovensko	zámočnícka výroba, kovoobrábanie

Zdroj: Košický samosprávny kraj

8.5 Poskytnuté investičné stimuly

Investičné stimuly z národnej úrovne v roku 2004 boli poskytnuté dvom spoločnostiam sídlacim v Košiciach a jednej v okrese Rožňava. Z regionálnej úrovne bola podporená spoločnosť NESS, ktorá zamestnáva vysoko kvalifikovanú pracovnú silu v oblasti informatiky. KSK z vlastných prostriedkov uvoľnil 25 mil. Sk na rekonštrukciu budovy na Bačíkovej ul., v ktorej spoločnosť sídli. Okrem toho bol spracovaný „Návrh investičnej zmluvy“ so spoločnosťou NESS Slovakia, s. r. o. vo výške 54 898 800 Sk. Stimuly na miestnej úrovni poskytujú mestá Michalovce, Trebišov, Gelnica, Moldava nad Bodvou, Spišská Nová Ves, Rožňava, Košice a obec Kechnec, ktoré zriadili/zriaďujú priemyselné parky a podnikateľské inkubátory.

TAB. Č. 67:

PREHLAD PODNIKATEĽSKÝCH SUBJEKTOV, KTORÝM SCHVÁLILA VLÁDA SR INVESTIČNÉ STIMULY (ROK 2005)

Názov spoločnosti	Sídlo spoločnosti	Účel pomoci	Výška pomoci	Realizácia investície	Schválené
Matador, a. s.	Terézie Vansovej 45, 020 01 Púchov	Regionálna pomoc	100 mil. Sk	Púchov	Uznesenie vlády SR č. 313 z 15. 04. 2004
Gabor, s. r. o.	J. Gábora 1, 957 01 Bánovce nad Bebravou	Regionálna pomoc	60 mil. Sk	Bánovce nad Bebravou	Uznesenie vlády SR č. 315 z 15. 04. 2004
Bloomsbury Pacific Slovakia, a. s.	Dr. Vodú 16, 984 01 Lučenec	Regionálna pomoc	21 mil. Sk	Lučenec	Uznesenie vlády SR, č. 312 z 15. 04. 2004
Holcim (Slovensko), a. s.	906 38 Rohožník	Regionálna pomoc	350 mil. Sk	Rohožník	Uznesenie vlády SR, č. 261 z 02. 04. 2003
Hella Slovakia Signa – Lighting, s. r. o.	Svätopluková 1550, 957 04 Bánovce nad Bebravou	Regionálna pomoc	150 mil. Sk	Bánovce nad Bebravou	Uznesenie vlády SR č. 317 z 15. 04. 2004
Hella Slovakia Front – Lighting, s. r. o.	Kočovce 280, 916 31 Kočovce	Regionálna pomoc	150 mil. Sk	Kočovce	Uznesenie vlády SR č. 317 z 15.04.2004
Leoni Autokabel Slovakia, a. s.	Soblahovská 2050, 911 01 Trenčín	Regionálna pomoc	250 mil. Sk	Trenčín	Uznesenie vlády SR č. 316 z 15. 04. 2004
SCA Hygiene Products, s. r. o.	Gemerská Hôrka	Regionálna pomoc	45 mil. Sk	Gemerská Hôrka	Uznesenie vlády SR č. 322 z 15.04.2004

Johns Manville Slovakia, a. s.	Strojársená 1, 917 99 Trnava	Regionálna pomoc	500 mil. Sk	Trnava	Uznesenie vlády SR č. 319 z 15. 04. 2004
Kappa Štúrovo, a. s.	Továrenská 1, 943 03 Štúrovo	Regionálna pomoc	50 mil. Sk	Štúrovo	Uznesenie vlády SR č. 318 z 15. 04. 2004
Vetropack Nemšová, s. r. o.	Železničná 207/9, 914 41 Nemšová	Regionálna pomoc	75 mil. Sk	Nemšová	Uznesenie vlády SR č. 320 z 15. 04. 2004
Fermas, s. r. o.	Slovenská Lupča 938, 976 13 Slovenská Lupča	Regionálna pomoc	88 mil. Sk	Slovenská Lupča	Uznesenie vlády SR, č. 321 z 15. 04. 2004
Dell, s. r. o.	Lazaretská 12, 811 08 Bratislava	Regionálna pomoc	58,9 mil. Sk	Bratislava	Uznesenie vlády SR č. 321 z 15. 04. 2004
Peugeot Citroen Automobiles, Slovakia, s. r. o.	Hlavná 5, 917 01 Trnava	Regionálna pomoc, Vzdelávan.	4 521,47 mil. Sk, 480 mil. Sk	Trnava	Uznesenie vlády SR, č. 18, 884 15. 10. 2003
Universal Media Corporation (Slovakia), s. r. o.	Jelenia 4, 814 99 Bratislava	Regionálna pomoc, Vzdelávan.	722,12 mil. Sk, 120,35 mil. Sk	Nové Mesto nad Váhom	Uznesenie vlády SR, č. 401 z 28. 04. 2004
Van Geel Slovakia, s. r. o.	Košice, Moldavská 8/A, 040 11 Košice	Regionálna pomoc	60 mil. Sk	Košice	Uznesenie vlády SR č. 721 z 14. 07. 2004
Kuenz – SK, s. r. o.	Košice, Senný Trh 2, 040 01 Košice	Regionálna pomoc	81,2 mil. Sk	Košice	Uznesenie vlády SR, č. 827 z 25. 08. 2004
OSRAM Slovakia, a. s.	Nové Zámky, Komárňanska cesta 7, 940 93 Nové Zámky	Regionálna pomoc	70 mil. Sk	Nové Zámky	Uznesenie vlády SR č. 826 z 25. 08. 2004
KIA Motors Slovakia, s. r. o.	Žilina, Mariánske nám. 30/5, 010 01 Žilina	Regionálna pomoc, Vzdelávan.	4 956,3 mil. Sk, 458,7 mil. Sk	Žilina	Uznesenie vlády SR č. 213 z 04. 03. 2004
Mobis Slovakia, s. r. o.	Žilina, Mariánske nám. 28/29, 010 01 Žilina	Regionálna pomoc, Vzdelávan.	1 278,6 mil. Sk, 146,2 mil. Sk	Žilina	Uznesenie vlády SR č. 213 z 04. 03. 2004
Zdroj: Ministerstvo hospodárstva SR					

8.6 Pravidlá v oblasti poskytovania individuálnej štátnej pomoci investorom

Pravidlá vychádzajú z platných právnych predpisov SR a platných noriem Európskej Únie (EÚ) a ich cieľom je preklenúť obdobie do prijatia novej právnej úpravy týkajúcej sa poskytovania štátnej pomoci podnikom vo forme investičných stimulov.

Pravidlá sa nevzťahujú na poskytovanie:

- pomoci de minimis,
- štátnej pomoci pre malých a stredných podnikateľov,
- štátnej pomoci v sektore životného prostredia,
- štátnej pomoci na základe schválených schém štátnej pomoci,
- štátnej pomoci v oblasti netrhových služieb.

1. Rozdelenie územia SR do zón

Základným parametrom tohto rozdelenia je priemerná miera evidovanej nezamestnanosti jednotlivých okresov.

- Zelená zóna: okresy s mierou nezamestnanosti nad 15 % (za obdobie 10/2004 – 9/2005 29 okresov)
- Žltá zóna: okresy s mierou nezamestnanosti od 10 % do 15 % (za obdobie 10/2004 – 9/2005 24 okresov)
- Červená zóna: okresy s mierou nezamestnanosti do 10 % (za obdobie 10/2004 – 9/2005 26 okresov)

2. Typy investícií

Typ A

- spracovateľský priemysel: investičné projekty zavádzajúce novú výrobu a montáž komponentov ako aj finálnych produktov, príp. opravy.

- distribučné a logistické centrá: centralizované spracovanie v oblasti obslužných činností.

Typ B

- strategické investície v high-tech sektoroch so sieťovými externalitami (informačné a komunikačné technológie – ICT, biotechnológie, nanotechnológie, atď.) ide o projekty, ktoré výrazne prispievajú k rozvoju high-tech sektorov, v ktorých dochádza k sieťovým externalitám (t.j. situácia, keď produktivitu daného subjektu zvyšuje blízkosť iných subjektov alebo firiem, univerzít, výskumných inštitúcií a pod., prípadne kde prítomnosť daného subjektu zvyšuje produktivitu v iných podnikoch). Ide najmä o sektory s vysokým technologickým komponentom, ako napr. informačné technológie, nanotechnológie a biotechnológie.
- centrá strategických služieb: centrá zdieľaných služieb (centralizácia podporných činností ako napr. finančná správa, ľudské zdroje, ICT, marketing, predaj, účtovníctvo, a pod.), zákaznícke centrá a centrá technickej podpory, call centrá (centrá zabezpečujúce obsluhu zákazníkov prostredníctvom telefónu, faxu, e-mailu, internetu)

Typ C

- výskumné a vývojové centrá, technologické centrá, centrá technologického rozvoja: výskumná a vývojová činnosť, ktorá nie je priamo napojená, resp. spojená s priemyslom alebo obchodnou činnosťou, resp. vývoj nových výrobkov, procesov a služieb, ktoré zabezpečia významné zlepšenie existujúcich výrobkov, procesov a služieb.

3. Súvisiace podmienky a pravidlá

Investori, uchádzajúci sa o individuálnu štátnu pomoc podľa týchto pravidiel, musia v SR realizovať projekt s nasledovnými minimálnymi hodnotami investičných nákladov.

OBR. Č. 29: MAPA ZÓN SR NA ZÁKLADE MIERY EVIDOVANEJ NEZAMESTNANOSTI (PRIEMER 10/2004 – 09/2005)
Zdroj: Ministerstvo hospodárstva SR

3.1 Minimálna výška investičných nákladov

TAB. Č. 68:
MINIMÁLNA VÝŠKA INVESTIČNÝCH NÁKLADOV

Typ projektu	Zóna	Min. výška investičných nákladov (mil. Sk)
A	Zelená + žltá	200
	Červená	štátna pomoc sa neposkytuje
B	Zelená + žltá	40
	Červená	40
C	Zelená + žltá	30
	Červená	30

Zdroj: Ministerstvo hospodárstva SR

Štátna pomoc investorovi na realizáciu projektu:

- ktorý bude realizovaný v zelenej zóne a súčasne,
- výška investičných nákladov bude minimálne 12 mld. Sk a súčasne v súvislosti s projektom bude vytvorených viac ako 1000 prac. miest, bude posudzovaná individuálne a na tieto projekty sa nevzťahujú tie časti pravidiel, ktoré stanovujú výšku a formy štátnej pomoci.

3.2 Štruktúra zamestnancov

Typ projektu A: z celkového počtu zamestnancov musia minimálne 60% tvoriť zamestnanci s najvyšším dosiahnutým stupňom vzdelaním 2 – 6, a podiel zamestnancov s najvyšším dosiahnutým stupňom vzdelania 7 a viac musí byť minimálne 10%.

Typ projektu B: z celkového počtu zamestnancov musia minimálne 50% tvoriť zamestnanci s najvyšším dosiahnutým stupňom vzdelaním 4 – 6, a podiel zamestnancov s najvyšším dosiahnutým stupňom vzdelania 7 a viac musí byť minimálne 35%.

Typ projektu C: z celkového počtu zamestnancov musia minimálne 40% tvoriť zamestnanci s najvyšším dosiahnutým stupňom vzdelaním 4 – 6, a podiel zamestnancov s najvyšším dosiahnutým stupňom vzdelania 7 a viac musí byť minimálne 50%.

TAB. Č. 69:
ŠTRUKTÚRA ZAMESTNANCOV (ROK 2005)

Stupeň vzdelania	Katégoria dosiahnutého vzdelania
9	vedecká výchova
8	vysokoškolské
7	vyššie vzdelanie
6	úplné stredné odborné s maturitou
5	úplné stredné všeobecné s maturitou
4	úplné stredné s maturitou
3	stredné odborné bez maturity
2	vyučenie
1	základné
0	bez vzdelania

Zdroj: Štatistický úrad a Ministerstvo hospodárstva SR

3.3 Štruktúra investičných výdavkov

Investor musí v rámci individuálneho projektu preinvestovať minimálne stanovené percento investičných nákladov do moderných technológií:

- zelená a žltá zóna: najmenej 35 %
- červená zóna: najmenej 45 %

3.4 Dodatočné kritériá pre poskytnutie daňovej úľavy

V prípade, že Investor bude požadovať poskytnutie daňových úľav, musí okrem základných podmienok stanovených v týchto pravidlách splniť aj nasledovné kritériá:

- investičné náklady musia byť najmenej vo výške 400 miliónov Sk,
- Investor musí vynaložiť najmenej 200 miliónov Sk z investičných nákladov z vlastného imania.

4. Formy štátnej pomoci

Štátnu pomoc je možné v prospech projektu poskytnúť v nasledujúcich formách:

A. Nepriame formy

- úľava na dani z príjmov právnických osôb (ďalej len „daňová úľava“),
- prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnému majetku štátu alebo obce za cenu nižšiu ako je trhovacia cena (ďalej len ako PNM);

B. Priame formy

- poskytnutie finančnej dotácie na krytie investičných nákladov pre projekty typu C (ďalej len ako FD),
- príspevok na novovytvorené pracovné miesta (ďalej len ako PN),
- príspevok na vzdelávanie.

5. Výška štátnej pomoci

5.1 Percentuálne vyjadrenie maximálnych limitov štátnej pomoci v jednotlivých zónach

TAB. Č. 70:
PERCENTUÁLNE VYJADRENIE MAXIMÁLNYCH LIMITOV ŠTÁTNEJ POMOCI

NUTS II – 87(3)(a) Ostatné regióny SR	Typ projektu A	Typ projektu B	Typ projektu C
	Maximálny percentuálny limit celkovej regionálnej pomoci	Maximálny percentuálny limit celkovej regionálnej pomoci	Maximálny percentuálny limit celkovej regionálnej pomoci
Zelená zóna	40	45	50
Žltá zóna	35	40	50
Červená zóna	0	30	45

Zdroj: Ministerstvo hospodárstva SR

5.1.1 Prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnému majetku štátu alebo obce za cenu nižšiu ako je trhová cena

Maximálna výška štátnej pomoci formou prevodu vlastníckeho práva k nehnuteľnému majetku štátu alebo obce, alebo majetku, ktorý vlastní osoba zriadená štátom, alebo obcou za cenu nižšiu ako je trhová cena je stanovená ako percento z objemu oprávnených nákladov vynaložených v súvislosti s realizáciou projektu.

TAB. Č. 71:
PERCENTO OPRÁVNENÝCH NÁKLADOV

Typ projektu	Zóna	Nehnuteľný majetok
A	zelená + žltá	3 %
	červená	0 %
B	všetky zóny	6 %
C	všetky zóny	15 %

Zdroj: Ministerstvo hospodárstva SR

5.1.2 Poskytovanie príspevku na novovytvorené pracovné miesta

Príspevok na novovytvorené pracovné miesta je možné Investorovi poskytnúť v súlade s § 54 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách v zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov na úhradu mzdových nákladov za obdobie maximálne 2 rokov a to na každé pracovné miesto vytvorené v súvislosti s realizáciou projektu do 5 rokov od začatia realizácie projektu, maximálne však do 3 rokov odo dňa ukončenia investície do projektu. Príspevok na novovytvorené pracovné miesto môže byť poskytnutý maximálne v nižšie stanovenej výške, pričom Investor je zároveň povinný novovytvorené pracovné miesto udržať po dobu najmenej 5 rokov od okamihu jeho vytvorenia

Intenzita maximálnej výšky príspevku na novovytvorené pracovné miesta bude závisieť od miesta realizácie projektu na území Slovenskej republiky a typu projektu. Vo všetkých prípadoch bude poskytnutá pomoc maximálne do výšky

30 % mzdových nákladov ročne na každé vytvorené pracovné miesto, pričom v každom prípade bude stanovená maximálna absolútna výška pomoci na jedno pracovné miesto.

Pomoc bude udeľovaná nasledovne:

- **zelená a žltá zóna:** príspevok bude poskytovaný pri typoch projektov A a B, pričom minimálne 30 % zamestnancov bude prijatých z radov evidovaných uchádzačov o zamestnanie. Maximálna absolútna výška pomoci na jedno pracovné miesto je 125 tis. Sk. Ak bude zo zamestnancov prijatých z radov evidovaných uchádzačov o zamestnanie minimálne 10 % znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie, maximálna výška príspevku na každé takéto pracovné miesto je 150 tis. Sk. V prípade realizácie projektov A a B v okresoch s priemernou evidovanou mierou nezamestnanosti viac ako 20 % a splnenia podmienok uvedených v predchádzajúcej vete je maximálna absolútna výška príspevku na jedno pracovné miesto 200 tis. Sk.

Pri projektoch typu C príspevok na novovytvorené pracovné miesta bude poskytovaný najviac vo výške 30 % mzdových nákladov ročne na každé vytvorené pracovné miesto. Maximálna absolútna výška pomoci na jedno pracovné miesto je 200 tis. Sk.

5.1.3 Poskytovanie daňovej úľavy

Investorovi sa bude poskytovať štátna pomoc výlučne len vo forme daňovej úľavy, t. j. Investor nebude požadovať poskytnutie štátnej pomoci prostredníctvom iných foriem regionálnej pomoci stanovených v bodoch 5.1.1 a 5.1.2 a súčasne nebude požadovať poskytovanie pomoci na vzdelávanie v zmysle bodu 5.2 týchto pravidiel. Daňová úľava môže byť v takomto prípade poskytnutá Investorovi vo výške rovnajúcej sa 1,1 násobku maximálnych limitov, t. j. maximálne v nasledujúcich limitoch:

TAB. Č. 72:
PERCENTUÁLNE VYJADRENIE MAXIMÁLNYCH LIMITOV DAŇOVEJ ÚLAVY

NUTS II – 87(3)(a) Ostatné regióny SR	Typ projektu A	Typ projektu B	Typ projektu C
	Maximálny percentuálny limit celkovej regionálnej pomoci	Maximálny percentuálny limit celkovej regionálnej pomoci	Maximálny percentuálny limit celkovej regionálnej pomoci
Zelená zóna	44	50	50
Žltá zóna	38,5	44	50
Červená zóna	0	33	44

Zdroj: Ministerstvo hospodárstva SR

5.2 Poskytovanie príspevku na vzdelávanie zamestnancov

Všeobecné vzdelávanie: pomoc môže dosiahnuť 60 % z oprávnených nákladov zamestnávateľa (resp. 55 % pre Bratislavský región), a 70 % ak ide o znevýhodneného uchádzača o zamestnanie (resp. 60 % pre Bratislavský región). Príspevok na všeobecné vzdelávanie na jedného zamestnanca nemôže prekročiť max. limity uvedené v tabuľke č. 71.

TAB. Č. 73: MAXIMÁLNE LIMITY PRÍSPEVKOV NA VŠEOBECNÉ VZDELÁVANIE ZAMESTNANCOV V SK

	Typ projektu A	Typ projektu B	Typ projektu C
Zelená a žltá zóna	30 000	40 000	40 000
Červená zóna	0	30 000	30 000

Zdroj: Ministerstvo hospodárstva SR

Všeobecné vzdelávanie: teoretická alebo praktická príprava, ktorá poskytuje vedomosti odborné zručnosti široko využiteľné u viacerých zamestnávateľov, ktoré prispievajú k zlepšeniu zamestnateľnosti zamestnanca

Špecifické vzdelávanie: pomoc môže dosiahnuť 35 % z oprávnených nákladov zamestnávateľa (resp. 30 % pre Bratislavský región), a 40 % ak ide o znevýhodneného uchádzača o zamestnanie (resp. 35 % pre Bratislavský región). Príspevok na špecifické vzdelávanie na jedného zamestnanca nemôže prekročiť maximálne limity uvedené v tabuľke č. 72.

Špecifické vzdelávanie: teoretická alebo praktická príprava, ktorá poskytuje vedomosti a odborné zručnosti využiteľné u konkrétneho zamestnávateľa, ktoré sú iba čiastočne využiteľné u iných zamestnávateľov.

TAB. Č. 74: MAXIMÁLNE LIMITY PRÍSPEVKOV NA ŠPECIFICKÉ VZDELÁVANIE ZAMESTNANCOV V SK

	Typ projektu A	Typ projektu B	Typ projektu C
Zelená a žltá zóna	50 000	80 000	100 000
Červená zóna	0	50 000	100 000

Zdroj: Ministerstvo hospodárstva SR

5.3 Úprava (krátenie a navyšovanie) štátnej pomoci a pravidlo kumulácie podpory

5.3.1 Veľké investície

V súlade s mnohosektorovým rámcom regionálnej podpory (Správa Európskej komisie – oznámené v dokumente č. 70/2002 strana 8 – 20) pre veľké investičné projekty je potrebné v prípade investície presahujúcej 50 miliónov EUR (ďalej len „veľké investície“) výšku štátnej pomoci limitovať ďalej nasledovne:

TAB. Č. 75:
LIMIT VÝŠKY POMOCI PRE VEĽKÉ INVESTÍCIE

Limit výšky pomoci pre veľké investície	
Prípustná výška pomoci	R % z (50 miliónov EUR + 0,5* B + sa rovná: 0,34*C)

Zdroj: Ministerstvo hospodárstva SR

R= regionálny maximálny limit (pre Bratislavský región – 20 %, pre ostatné regióny v SR – 50 %)

B = suma oprávnených nákladov prevyšujúca 50 mil. EUR ale neprevyšujúca 100 mil. EUR

C = suma oprávnených nákladov prevyšujúca 100 mil. EUR

V prípade poskytovania štátnej pomoci pre veľké investície je potrebné realizovať výpočet maximálneho limitu poskytovanej štátnej pomoci v zmysle vyššie uvedenej tabuľky a porovnať ho s limitmi stanovenými v bode 5.1 týchto pravidiel. Pre poskytnutie štátnej pomoci bude rozhodujúci ten limit, ktorý ustanovuje mieru poskytovanej štátnej pomoci prísnejšie (t. j. v menšej miere).

5.3.2 Prekročenie stanovených kritérií

Ak investor realizujúci projekt typu A zvýši počet zamestnancov s vysokoškolským vzdelaním nad rámec stanovený v bode 3.2 týchto pravidiel o minimálne 10 percentuálnych bodov (teda na 25 %), maximálna úroveň intenzity regionálnej pomoci stanovenej v bode 5.1 týchto pravidiel môže byť navyšená o ďalších 5 %.

5.3.3 Pravidlo kumulácie podpory

Limity uvedené v bodoch 5.1.1 až 5.1.3 a v prípade veľkých investícií v zmysle bodu 5.3.1 týchto pravidiel sú určené ako maximálne horné limity aj v prípade kumulácie inej pomoci

na základe verejnej podpory poskytnutej z viacerých verejných zdrojov (napr. miestne, regionálne, štátne, zdroje EÚ).

6. Nárokovateľnosť

Na poskytnutie štátnej pomoci podľa týchto pravidiel nie je právny nárok. Uchádzač musí splniť kritériá schválené Vládou SR.

8.7 Analýza požiadaviek investorov

Medzi zahraničnými investormi sa uskutočnil dotazníkový prieskum s cieľom získať od investorov informácie o investičnom prostredí v regióne a tiež o ich motívácií investovať na Slovensku. Z dotazníkov vyplynulo nasledovné.

Rozhodujúce lokalizačné faktory:

- nízke náklady na pracovnú silu,
- zákazníci,
- poloha Slovenska v strede Európy – blízkosť obchodných partnerov v Európe a Ázii,
- Slovensko – člen EÚ (odstránenie bariér v obchode),
- nízke daňové zaťaženie,
- vzdelanosť,
- náklady na dopravu.

Vo všetkých prípadoch ako hlavný lokalizačný faktor boli uvedené nízke náklady na pracovnú silu a potom prítomnosť zákazníkov z Európy a Ázie, ktorí sa presúvajú do strednej a východnej Európy. Týmto spôsobom viažu na seba ďalších svojich subdodávateľov. V okrese Spišská Nová Ves je to napr. EMBRACO Slovakia, s. r. o. a Panasonic AVC Networks Slovakia, s. r. o., ktorí pritiahli ďalšie menšie firmy do regiónu.

Podľa vyjadrenia niektorých investorov je v Košickom samosprávnom kraji vysoká nezamestnanosť, a okrem toho vzdelanostná úroveň nezamestnaných nezodpovedá požiadavkám investorov na kvalifikovanú pracovnú silu. Podstatnú časť nezamestnaných tvoria Rómovia a dlhodobo nezamestnaní, ktorí stratili svoje pracovné zručnosti. V kraji je niekoľko stredných škôl, tie však nedostatočne nadväzujú na požiadavky praxe. Investori nie sú celkom spokojní s kvalitou dopravnej infraštruktúry (cesty, železnice), kvalitou niektorých výrobkov, úrovňou telekomunikačných služieb, pociťujú nedostatok miestnych zákazníkov, čo súvisí s nízkou kúpyschopnosťou obyvateľstva. Naopak, investori kladne hodnotili spoluprácu s predstaviteľmi miestnej samosprávy.

Dôvody investovania

Hlavné všeobecne platné konkurenčné výhody Slovenska spočívajú najmä v týchto indikátoroch:

- **adekvátne dostupnosť vysoko kvalifikovanej pracovnej sily**

72,25 % obyvateľov Slovenska má vysokoškolské alebo stredoškolské vzdelanie. Vysoká úroveň vzdelávania (viac ako 22 000 študentov študuje na univerzitách v Košickom kraji).

- **nízke náklady na prácu**

Priemerná cena práce na Slovensku je pri rovnakej produktivite o 40 % nižšia než v Českej republike, Maďarsku a Poľsku a 6,5 krát nižšia než v Európskej únii.

- **nízke daňové zaťaženie**

Od 1. 1. 2004 Slovensko zaviedlo rovnú daň 19%. Pri porovnaní celkovej výšky zdanenia, Slovensko má najnižšie daňové zaťaženie spomedzi štátov EÚ a OECD.

- **strategická poloha Slovenska z geografického hľadiska**

Slovensko spája západnú a východnú Európu, s trhom vyše 350 mil. osôb; cez Slovensko prechádzajú medzinárodné dopravné koridory, ropovody a plynovody.

- **prepojenie na svetovú ekonomiku**

Slovensko je členom OECD a WTO. V roku 2004 sa stalo plnoprávnym členom EÚ ako aj NATO. Export slovenskej ekonomiky z 91 % smeruje do krajín OECD.

- **priemyselná tradícia**

Slovensko buduje na vyspelom priemyselnom dedičstve v sektoroch automobilovej výroby, elektrotechnického, hutníckeho, strojárenského a drevospracujúceho priemyslu a zároveň poskytuje nové príležitosti v sektoroch informačných technológií a strategických služieb.

Rozhodujúce podmienky pre lokalizáciu investora v území

- odborne pripravené, vzdelané ľudské zdroje, jednak na úrovni výkonnej pre manažment firmy resp. odborníkov pre výrobný proces, ako aj pre zvládnutie administratívy súvisiacej so získaním investorov (výkup pozemkov, príprava infraštruktúry a pod.),
- pôda – schopnosť poskytnúť pozemky,
- infraštruktúra,
- vybavenosť územia – doprava, školy, nemocnice (komplexná vybavenosť územia),
- vymáhateľnosť práva,
- odbúranie byrokracie,
- odstránenie korupcie a iných nežiaducich vplyvov (politické, súkromné a i.).

Skúsenosti z praxe

Investori, ktorí majú záujem usídlit sa v regióne v prevažnej väčšine majú informácie o výhodách lokalizácie investície v jednotlivých štátoch. K najdôležitejším faktorom, ktoré rozhodujú o umiestnení investície patria investičné stimuly zo strany štátu a daňová politika. Dôležitú úlohu hrá napojenie na cestnú sieť – diaľnicu, samotná príprava plôch na možnú investíciu. Ďalším dôležitým faktorom, ktorý do značnej miery ovplyvňuje lokalizáciu investície, je prístup miestnej samosprávy k potenciálnym investorom, kde základnou podmienkou je čestnosť a spoľahlivosť.

Podľa starostu obce Kechnec JUDr. Konkolyho mnoho investícií stroskotalo na prístupe developerských firiem, ako aj nedodržaní sľúbených stimulov zo strany štátu. Výška dotácie na 1 vytvorené pracovné miesto v Kechneci a napr. v automobilke KIA sa diametrálne líši, čo vyvoláva pochybnosti ohľadom transparentnosti pri investičných akciách. Vysoké

objemy stavebných prác vytvárajú ideálne prostredie na možnú korupciu a osobné záujmy zainteresovaných. Zvýšenie výkupnej ceny za pozemky v Žilinskom samosprávnom kraji negatívne ovplyvní aj náklady v ostatných regiónoch (cca 100 – 120 Sk za m² už asi nebude možné udržať).

Získané názory

Starosta obce Kechnec JUDr. Konkoly – poznatky zo získavania investorov pre priemyselný park Kechnec:

- potenciálny investor nechce byť v priamom kontakte s vlastníkom pôdy,
- pre prilákanie zahraničných investorov doteraz platili pre jednotlivé regióny rozdielne podmienky (odrážajúce sa napr. vo veľkých rozdieloch v cene pôdy),
- investor má záujem o vysporiadané pozemky z hľadiska vlastníckych vzťahov,
- dôležité je poskytnutie komplexného vybavenia územia – školy, zdravotná starostlivosť, bývanie, služby,
- schopnosť mesta, obce pre manažovanie vzniku priemyselného parku (pri súkromných developeroch môže byť riziko úniku finančných prostriedkov),
- investor potrebuje pri rozhodovaní o vstupe do určitej lokality voľnosť pri rozhodovaní,
- dôležitá je propagácia priemyselného parku, prezentačné materiály, účasť na výstavách, veľtrhoch, prezentačných akciách,
- existujúca infraštruktúra,
- existencia subdodávateľských firiem na určitej technickej úrovni,
- často chýba vízia, predvídavosť a schopnosť riskovať,
- pozitívny postoj k verejným záležitostiam zo strany územnej, lokálnej samosprávy,
- zanietenosť jednotlivcov pre založenie a rozbehnutie priemyselného parku.

Existujúci investori navrhujú nasledovné

- zlepšiť komunikáciu s miestnou samosprávou,
- zaviesť investičné stimuly aj na miestnej úrovni (nižšie miestne dane a poplatky),
- zvýšiť kvalifikačnú úroveň pracovnej sily, zabezpečiť lepšie prepojenie školy s praxou, vytvoriť podmienky pre celoživotné vzdelávanie,
- zlepšiť úroveň technickej infraštruktúry.

Zoznam skratiek

1.	BIC	podnikateľské inovačné centrum
2.	CPI	Consumer Price Index – index spotrebiteľských cien
3.	CPK	centrum prvého kontaktu
4.	ČOV	čistiareň odpadových vôd
5.	EÚ	Európska únia
6.	HDP	hrubý domáci produkt
7.	HICP	Harmonized Index of Consumer Prices – harmonizovaný index spotrebiteľských cien
8.	CHLÚ	chránené ložiskové územie
9.	ICT	informačné a komunikačné technológie
10.	IKT	informačno-komunikačné technológie
11.	KD	kombinovaná doprava
12.	KSK	Košický samosprávny kraj
13.	LQ	lokalizačný koeficient
14.	MSP	malé a stredné podniky
15.	NATO	North Atlantic Treaty Organisation – Organizácia severoatlantickej zmluvy
16.	OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development – Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj
17.	OZVO	odpad zo zdravotníckych a veterinárnych zariadení
18.	PHaSR	program hospodárskeho a sociálneho rozvoja
19.	PI	podnikateľský inkubátor
20.	PVS	Podtatranská vodárenská spoločnosť, a. s.
21.	PZI	priame zahraničné investície
22.	RPDI	ročný priemer denných intenzít
23.	RPIC	regionálne poradenské informačné centrum
24.	SARIO	Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu
25.	SCC	Seed Capital Company – Fond štartovacieho kapitálu
26.	SEPS	Slovenská elektrizačná prenosová sústava
27.	SOPK	Slovenská obchodná a priemyselná komora
28.	SOU	stredné odborné školy
29.	SOU a UŠ	stredné odborné učilištia a učňovské školy
30.	TEM	transeurópska magistrála
31.	TKD	terminál kombinovanej dopravy
32.	UCTE	Union for the Co-ordination of Transmission of Electricity – Asociácia pre koordináciu rozvodu elektrickej energie
33.	ÚPN VÚC	Územný plán veľkého územného celku
34.	ÚPSVaR	Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny
35.	VN	vodná nádrž
36.	VRT	vysokorýchlostné trate
37.	VSE	Východoslovenská energetika, a. s. Košice
38.	VVS	Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a. s.
39.	WTO	World Trade Organisation – Svetová obchodná organizácia
40.	ZÁKOS	základný komunikačný systém
41.	ZSŠ	združené stredné školy

Zoznam použitých zdrojov

- [1] Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja. KSK, 2002
- [2] Analýza regionálneho trhu práce. KSK, 2005
- [3] Konceptcia rozvoja cestovného ruchu v Košickom samosprávnom kraji na roky 2005 – 2009. KSK, 2005
- [4] Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja KSK – územný priemet. KSK, 2004
- [5] Územný plán veľkého územného celku Košický kraj – zmeny a doplnky 2004. KSK, 2004
- [6] Cestná Databanka - Slovenská správa ciest
- [7] Bulletin 4/2004 – Štatistický úrad SR, Krajská správa v Košiciach
- [8] Vybrané demografické údaje Košického kraja za rok 2004 – Štatistický úrad SR, Krajská správa v Košiciach
- [9] Okresy Košického kraja 2004 – Štatistický úrad SR, Krajská správa v Košiciach
- [10] Regionálne porovnania v Slovenskej republike – Štatistický úrad SR, Krajská správa v Košiciach
- [11] IMBIZ, s. r. o. – www.imbiz.sk
- [12] Košický samosprávny kraj – www.kosice.regionet.sk
- [13] Letisko Košice – www.airportkosice.sk
- [14] Mesto Gelnica – www.gelnica.sk
- [15] Mesto Košice – www.kosice.sk
- [16] Mesto Kráľovský Chlmec – www.kralovskychlmec.sk
- [17] Mesto Krompachy – www.krompachy.sk
- [18] Mesto Michalovce – www.michalovce.sk
- [19] Mesto Moldava nad Bodvou – www.moldava.sk
- [20] Mesto Rožňava – www.roznava.sk
- [21] Mesto Sobrance – www.sobrance.sk
- [22] Mesto Spišská Nová Ves – www.mestosnv.sk
- [23] Mesto Strážske – www.strazske.sk
- [24] Mesto Trebišov – www.trebisov.sk
- [25] Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií SR – www.telecom.gov.sk
- [26] Ministerstvo financií SR – www.finance.gov.sk
- [27] Ministerstvo hospodárstva SR – www.economy.gov.sk
- [28] Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR – www.employment.gov.sk
- [29] Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR – www.build.gov.sk
- [30] Národná agentúra pre rozvoj malého a stredného podnikania – www.nadsme.sk
- [31] Národná banka Slovenska – www.nbs.sk
- [32] Obec Kechnec – www.kechnec.sk
- [33] Orange Slovensko – www.orange.sk
- [34] Podtatranská vodárenská spoločnosť – www.pvsas.sk
- [35] Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu – www.sario.sk
- [36] Slovenská agentúra životného prostredia – www.sazp.sk
- [37] Slovenská elektrizačná prenosová sústava – www.sepsas.sk
- [38] Slovenská správa ciest Bratislava – www.ssc.sk
- [39] Slovenské elektrárne – www.seas.sk
- [40] Slovenský hydrometeorologický ústav Bratislava – www.shmu.sk
- [41] Štatistický úrad SR – www.statistics.sk
- [42] T-Mobile Slovensko – www.t-mobile.sk
- [43] Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny – www.upsvar.sk
- [44] Východoslovenská vodárenská spoločnosť – www.vvs-as.sk
- [45] Železnice Slovenskej republiky – www.zsr.sk

„Tento dokument bol vytvorený s finančnou pomocou Európskej únie. Za obsah dokumentu zodpovedá výhradne Košický samosprávny kraj a nemožno ho považovať za vyjadrenie stanoviska Európskej únie.“

Názov: Analýza súčasného stavu investičného prostredia Košického samosprávneho kraja

Vydavateľ: Košický samosprávny kraj

Kontaktná osoba: Ing. Peter Burger
tel.: 055 72 68 226
e-mail: Burger.Peter@kosice.regionet.sk
www.kosice.regionet.sk

Grafická príprava a sadzba: Mgr. Svetozár Šomšák

Vydanie: Prvé

Počet strán: 96

Náklad: 20 ks

Rok vydania: 2006

Neprešlo jazykovou úpravou

